

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

9/2025
Září

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. Libor Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, Mgr. J. Machonský,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Provoz ICT,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 30. 9. 2025
Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

[https://knihovna.urad.mfcz.cz/
bulletin.php](https://knihovna.urad.mfcz.cz/bulletin.php) (intranet)

[https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin/](https://www.mfcz.cz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin/) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Bc. L. Kadavý,
Mgr. M. Lukeš, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám zářijové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete článek „V jakém stavu přichází Bulharsko do eurozóny?“, který se věnuje aktuálnímu rozhodnutí o vstupu Bulharska do eurozóny od 1. ledna 2026. Text podrobně mapuje nejen technické a institucionální kroky vedoucí k přijetí jednotné evropské měny, ale také politické a společenské reakce, které tento krok vyvolal. V zemi probíhaly rozsáhlé protesty organizované zejména proruskými a ultranacionalistickými skupinami, a část politické reprezentace dokonce bojkotovala rozhodnutí Evropské rady. Článek analyzuje hlubší příčiny této polarizace, včetně dlouhodobé politické nestability, korupčních kauz a nízké důvěry veřejnosti v demokratické instituce. Vzhledem k tomu, že i česká veřejnost je v otázce přijetí eura výrazně rozdělen, může bulharský případ sloužit jako cenný referenční rámec pro domácí debatu.

Druhá část článku zasazuje bulharskou zkušenost do širšího kontextu evropské integrace západního Balkánu. Autor upozorňuje na rozdílné postoje jednotlivých kandidátských zemí k Evropské unii. Text rovněž reflektuje geopolitické napětí, které se promítá do veřejných nálad a politických rozhodnutí, a upozorňuje na riziko, že přijetí eura se může stát zástupným symbolem pro širší ideologické a geopolitické spory. Přehledový článek tak nabízí nejen ekonomickou analýzu, ale i politicko-sociologický vhled do procesu, který je formálně technický, ale ve skutečnosti hluboce politický.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda

vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Publikováno na internetu

Evropská komise publikovala další balíček návrhů k víceletému finančnímu rámci na r. 2028-2034:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2028-2034_en

OECD publikovala zprávu "**Drivers of public debt reductions: lessons from past episodes in OECD countries**", která analyzuje 34 případů snižování dluhu od konce 70. let v zemích OECD:

https://www.oecd.org/en/publications/drivers-of-public-debt-reductions_89a45c05-en.html

Publikováno na webu MF

Makroekonomická predikce - srpen 2025:

<https://www.mfcr.cz/cs/rozpocetova-politika/makroekonomika/makroekonomicka-predikce/2025/makroekonomicka-predikce-srpen-2025-61033>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
V jakém stavu přichází Bulharsko do eurozóny?	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	10
Daně.....	10
Ekonomické vědy. Ekonomie	21
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	22
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	28
Informatika. Počítače	32
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	33
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	33
Podnik a podnikání	39
Pojišťovnictví. Sociální péče	42
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	43
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	44
Právo.....	47
Statistika. Demografie. Sociologie	50
Účetnictví	51
Veřejná správa	52
Veřejné finance. Rozpočet.....	54
Zdravotnictví	57
Zemědělství	58
Životní prostředí	58
Životní úroveň	60
Ostatní	61
Přehled nových knih	68

V jakém stavu přichází Bulharsko do eurozóny?

Bc. Libor Kadavý

Oddělení 5903, [Informační podpora a knihovna](#), [Archiv vydaných čísel](#)

Dne 8. července 2025 Rada Evropské unie přijala poslední tři nezbytné akty pro zavedení společné evropské měny v Bulharsku s účinností od 1. ledna roku 2026. Tímto se Bulharsko stane 21. státem eurozóny, přičemž směnný kurz bude stanoven na dosavadním 1 euru za 1,95 leva¹. Přijetí tohoto kroku se však nedočkalo vřelé odezvy v celé bulharské veřejnosti, část politické reprezentace bojkotovala rozhodnutí a několik dní před plnohodnotným přijetím Radou Evropské unie pořádala v hlavním městě rozsáhlé protesty². Vzhledem k tomu, že i česká veřejnost je v otázce přijetí eura výrazně názorově rozdělená, může Bulharsko sloužit jako jakési okénko do případné budoucnosti Česka. Tento článek se zaměřuje na současnou situaci v Bulharsku v souvislosti s přijetím eura, shrnuje všechny klíčové kroky, které k tomuto rozhodnutí vedly, a nabízí možný výhled dalšího vývoje země.

Vztah Bulharska k EU

V roce 1997 zavedla bulharská vláda měnovou radu, jež sehrála klíčovou roli při stabilizaci tehdejších strukturálních problémů. V zemi se tehdy vedly horoucí debaty ohledně výběru referenční měny, v úvahu připadal i americký dolar, ovšem nakonec zvítězila německá marka vzhledem ke geografické i ekonomické blízkosti³. Poté, co Německo přijalo euro, byla referenční měna také automaticky nahrazena novým platidlem⁴. V roce 2007 se Bulharsko spolu s Rumunskem stává členským státem Evropské unie⁵. Tento vstup se však nešťastně sešel s finanční krizí, která měla na malou a otevřenou ekonomiku výrazný dopad, převážně v náhlém poklesu zahraniční poptávky. Avšak největším úskalím byl pro balkánskou zemi celkový nedostatek strategie a vize ohledně jejího postavení v Evropské unii. Po celé desetiletí od vstupu do Evropské unie Bulharsko neiniciovalo žádnou diskusi na celoevropské úrovni ani aktivně nepřispívalo svými názory do probíhajících debat⁶. Země následně v roce 2020 vstoupila spolu s Chorvatskem do Evropského mechanismu směnných kurzů II⁷. Na začátku roku 2024 bylo Bulharsko spolu s Rumunskem přijato do Schengenského prostoru volného pohybu poté, co se Rakousko vzdalo svého práva veta⁸. V červnu letošního roku přijalo pravidelné zasedání ministrů

¹ EUROPEAN COUNCIL. *Bulgaria ready to use the euro from 1 January 2026: Council takes final steps*. Online. In: Evropská rada. 8 July 2025. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2025/07/08/bulgaria-ready-to-use-the-euro-from-1-january-2026-council-takes-final-steps/> [cit. 2025-08-06]

² AP NEWS. *Thousands protest Bulgaria's euro adoption and call for a referendum*. Online. In: AP News. June 28, 2025. Dostupné z: <https://apnews.com/article/bulgaria-euro-protest-nationalists-eb9a054f062b21bad04a802caf467407> [cit. 2025-08-06]

³ GULDE, Anne-Marie. *The Role of the Currency Board in Bulgaria's Stabilization*. Online. In: Finance and Development. September 1999. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/1999/09/gulde.htm> [cit. 2025-08-07]

⁴ ANGELOV, Ivan. *Bulgaria needs a managed floating exchange rate*. In: Central Banking Journal. Volume XIX, Number 1, August 2008.

⁵ EUROPEAN COUNCIL. *Bulgaria and the euro*. Online. n.d. Dostupné z: https://economy-finance.ec.europa.eu/euro/eu-countries-and-euro/bulgaria-and-euro_en [cit. 2025-08-07]

⁶ DOBRINSKY, Rumen. *Bulgaria in the EU: expectations and outcomes*. Online. In: The vienna institute for international economic studies. 11 July 2017. Dostupné z: <https://wiiw.ac.at/bulgaria-in-the-eu-expectations-and-outcomes-n-235.html> [cit. 2025-08-07]

⁷ KRUMOV, Tsvetan. *Bulgaria and Croatia join ERM II and the Banking Union*. Online. In: Schoenherr. 01 February 2021. Dostupné z: <https://www.schoenherr.eu/content/bulgaria-and-croatia-join-erm-ii-and-the-banking-union> [cit. 2025-08-08]

⁸ DUBOIS, Laura a DUNAI, Marton. *Romania and Bulgaria to join EU's Schengen free movement area*. Online. In: Financial Times. DEC 12 2024. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/5440a9dc-9605-4eee-8ad4-fbfff707b2fa7> [cit. 2025-08-08]

financí eurozóny doporučení, ve kterém navazuje na dřívější kladná hodnocení Evropskou komisí a Evropskou centrální bankou, o zavedení jednotné evropské měny v Bulharsku od 1. ledna 2026⁹.

Podle studie **Bulgarian contribution to the economics of the European Union**¹⁰ Bulharsko výrazně přispělo k hospodářskému rozvoji celé Unie. Výhodná geografická lokalita umožňující přístup k Černému moři, levná pracovní síla a nízké daně z příjmů právnických osob činí zemi atraktivní v očích zahraničních investorů, kteří prohlubují spolupráci zejména s ostatními evropskými státy. Tamním společnostem se ulehčil vstup na zahraniční trhy, kde mohou nabízet své zboží širšímu okruhu spotřebitelů. Podle autorky je však jedním z největších úskalí sužujících tuto zemi korupce a organizovaný zločin. Korupce zpomaluje potenciální růst hrubého domácího produktu a může odrazovat případné zahraniční investory. Země rovněž zápasí s politickou nestabilitou, což ovlivňuje prosazování potřebných reforem. Od roku 2021 se v Bulharsku sedmkrát uskutečnily parlamentní volby¹¹, jelikož několik vítězných stran za sebou nebylo schopno sestavit stabilní vítěznou koalici. Pouze dvakrát se podařilo sestavit vládu, avšak obě se rozpadly po neúspěšných pokusech o prosazení reforem a snížení závislosti na Rusku.

Politické nepokoje

Podle článku **Bulgaria's GERB Party Eyes Election Win, Return of Old 'Oligarchic Cartel'**¹² zaznamenala středopravicová, konzervativní a proevropská strana GERB za dobu svého vládnutí několik korupčních kauz. V roce 2020 po početných protestech zorganizoval tehdejší premiér Boyko Borisov policejní razii na prezidentskou kancelář, zaměřenou zejména na tajemníka prezidenta pro právní záležitosti a boj proti korupci, který v té době vyšetřoval možné zneužití eurofondů stranou GERB¹³. Bulharský prezident Rumen Radev je dlouhodobým kritikem vlády GERB. Podporovatelé prezidenta označili razii za prostředek ke zpomalení korupčních vyšetřování. Prezident následně vystoupil na reakční demonstraci, kde vyzval k očistě vlády a státního zastupitelství od mafie. Tyto protesty utichly až s řádným koncem Borisova kabinetu uplynutím jeho funkčního období v dubnu 2021¹⁴.

Poslední parlamentní volby se uskutečnily v říjnu minulého roku. Jak uvádí článek **Bulgaria: Political Crisis With No End in Sight?**¹⁵, výsledky opět nepřinesly velké změny v rozdělení mandátů. Zvítězila strana GERB, následovala protikorupční koalice PP-DB a třetí skončila ultrapravicová proruská strana Revival (s výsledným procentem hlasů: 26,39 %; 14,2 %; 13,35 % pro jmenované strany¹⁶). Frekventované opakování předčasných voleb v krátkém časovém úseku degradovalo volební účast v posledních parlamentních volbách (38,8 %¹⁷) a důvěru ve volby (méně než 10 % Bulharů důvěruje

⁹ EU NEWS. *Euro countries agree: Bulgaria will adopt the single currency from 2026*. Online. In: EU News. 19 June 2025. Dostupné z: <https://www.eunews.it/en/2025/06/19/euro-countries-agree-bulgaria-will-adopt-the-single-currency-from-2026/> [cit. 2025-08-08]

¹⁰ KALINKOVA, Sabrina. *Bulgarian contribution to the economics of the European Union*. Online. In: University Economic Bulletin. 2023. Dostupné z: <https://ideas.repec.org/a/aff/colart/y2023i56p61-65.html> [cit. 2025-08-08]

¹¹ EURONEWS. *Conservatives lead in Bulgaria's legislative election exit polls*. Online. In: Euronews. 26/10/2024. Dostupné z: <https://www.euronews.com/2024/10/26/bulgarians-head-to-the-polls-to-vote-in-seventh-general-election-in-three-years> [cit. 2025-08-08]

¹² TODOROV, Svetoslav. *Bulgaria's GERB Party Eyes Election Win, Return of Old 'Oligarchic Cartel'*. Online. In: Balkan Insight. May 30, 2024. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2024/05/30/bulgarias-gerb-party-eyes-election-win-return-of-old-oligarchic-cartel/> [cit. 2025-08-11]

¹³ DEUTSCHE WELLE. *Raids on Bulgarian president draw protests*. Online. In: Deutsche Welle. 07/10/2020. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/bulgaria-radev-raids-protests/a-54120080> [cit. 2025-08-08]

¹⁴ MEDIAPOOL. *Парламентът прие оставката на Борисов в отсъствието му*. Online. In: Mediapool. 16 April 2021. Dostupné z: <https://www.mediapool.bg/parlamentat-prie-ostavkata-na-borisov-v-otsastvieto-mu-news320760.html> [cit. 2025-08-11]

¹⁵ MARINOVA, Iren. a LINDHOLM, Rickard. *Bulgaria: Political Crisis With No End in Sight?*. Online. In: Wilson Center. December 18, 2024. Dostupné z: <https://www.wilsoncenter.org/article/bulgaria-political-crisis-no-end-sight> [cit. 2025-08-09]

¹⁶ STOYANOV, Dragomir a LYUBENOV, Milen. *Melting democracy: the October 2024 national elections in Bulgaria*. Online. In: The Loop. n.d. Dostupné z: <https://theloop.ecpr.eu/melting-democracy-the-october-2024-national-elections-in-bulgaria/> [cit. 2025-08-11]

¹⁷ ELECTION GUIDE. *Republic of Bulgaria*. Online. In: Election guide. n.d. Dostupné z: <https://www.electionguide.org/countries/id/34/> [cit. 2025-08-09]

volbám¹⁸). Doby politického rozruchu a nestability otevírají dveře možnému ruskému vlivu, který byl naposledy viditelný při zrušených prezidentských volbách v Rumunsku. Určité důkazy poukazovaly na více než padesát podniků s bulharskými vlastníky, které ve skutečnosti operovaly v ruském zájmu¹⁹.

Demonstrace proti zavedení eura

Bulharský premiér Rosen Zhelyazkov za stranu GERB vyslovil svou podporu zavedení jednotné měny a vyjádřil přesvědčení, že euro přispěje k ekonomické stabilitě, píše článek Financial Times **Bulgaria to join Eurozone in 2026**²⁰. Opoziční ultranacionalistická strana Revival a některé neziskové organizace pořádají početné protesty proti zavedení eura, předseda strany Kostadin Kostadinov uvedl, že si Bulhaři nepřejí jednotnou měnu. Prezident Radev také připustil možnost uspořádání referenda na toto téma. Tento krok označili zastupitelé vlády za sabotáž.

Článek Reuters **Bulgaria's anti-euro protesters try to storm EU mission building**²¹ popisuje demonstraci v Sofii z února letošního roku, která se při pochodu od Bulharské národní banky k velvyslanectví EU vyostřila a demonstranti začali na budovu házet zapálené lahve, petardy a červenou barvu. Při pokusu o žhářský útok bylo zraněno deset policistů a zadrženo šest protestujících. V květnu se tyto protesty rozrostly napříč celou zemí, kde tisíce lidí protestovaly ve větších městech. Protesty na pár výjimek probíhají pokojně a bez většího násilí²². V červnu došlo k více než stovce protestů napříč celou zemí, přičemž většina z nich byla organizovaná proruskou stranou Revival s tichou podporou prezidenta Radeva, který se domnívá, že Bulharsko potřebuje více času na přípravu. Účastníci používají termíny jako „ Bruselská diktatura“ nebo „západní imperialismus“ při popisu situace²³. Protesty po vyjádření souhlasu s přijetím eura v Bulharsku ze strany Evropské komise a ECB neutichají²⁴. Hlavními důvody demonstrací zůstávají požadavky na hospodářskou soběstačnost a zachování bulharského leva, a to i přesto, že směnný kurz vůči euru je od jeho zavedení pevně fixován.

Protestní nálada v dobách vládnoucí strany GERB není pro Bulhary nic nového. Již v minulosti vyšli tamní občané do ulic, při již zmíněné policejní razii na kancelář prezidenta. Aktuálně jsou pořádány také protesty kvůli zatčení starosty Varny Blagomira Kotseva, který byl v červenci zadržen pro podezření z vydírání společnostech, které zvítězily ve veřejných zakázkách, jak informuje Deutsche Welle v článku **Bulgaria's arrest of liberal, pro-EU mayor sparks protests**²⁵. Protestující však tvrdí, že vláda zneužívá státní prokuraturu k prosazování zájmů spřízněných firem strany GERB. Hlavní obvinění se totiž téměř výlučně opírají o výpovědi podnikatelky Dimitrové, která je údajně spřátelená s vládní

¹⁸ ZAPRYANOVA, Galina a TONKOV, Preslav. *No One Trusts Elections Less Than Bulgarians*. Online. In: Gallup. October 22, 2024. Dostupné z: <https://news.gallup.com/poll/652433/no-one-trusts-elections-less-bulgarians.aspx> [cit. 2025-08-09]

¹⁹ NIKOLOV, Krassen. *Romanian elections spark Bulgarian MPs to investigate Russian influence*. Online. In: Euractiv. Dec 10, 2024. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/politics/news/romanian-elections-spark-bulgarian-mps-to-investigate-russian-influence/> [cit. 2025-08-09]

²⁰ TAMMA, Paola a DUNAI, Marton. *Bulgaria to join Eurozone in 2026*. Online. In: Financial Times. JUN 4 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/cfe49894-1028-48a3-af33-ce1cc580880c> [cit. 2025-08-10]

²¹ NENOV, Stoyan. *Bulgaria's anti-euro protesters try to storm EU mission building*. Online. February 22, 2025. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/bulgarias-anti-euro-protesters-try-storm-eu-mission-building-2025-02-22/> [cit. 2025-08-10]

²² EURONEWS. *Thousands protest in Bulgaria against Euro and to maintain national currency*. Online. In: Euronews. 31/05/2025. Dostupné z: <https://www.euronews.com/my-europe/2025/05/31/thousands-protest-in-bulgaria-against-euro-and-to-maintain-national-currency> [cit. 2025-08-10]

²³ TODOROV, Svetoslav a TARPANOV, Anastas. *Bulgarian Nationalists Stir Up Opposition to 2026 Eurozone Entry*. Online. In: Balkan Insight. June 2, 2025. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2025/06/02/bulgarian-nationalists-stir-up-opposition-to-bulgarias-2026-eurozone-entry/> [cit. 2025-08-10]

²⁴ SOLAKOVA, Dimitrina a TEFIKOVA, Yuzlem. *Vazrazhdane, Civic Initiative Stage Anti-Euro Protests As Bulgaria Clears Last Hurdle to Euro Accession*. In: Bulgarian News Agency. Online. 08.07.2025. Dostupné z: <https://www.bta.bg/en/news/bulgaria/925955-buditeli-civic-initiative-stages-anti-euro-protest-in-front-of-european-parliament> [cit. 2025-08-10]

²⁵ NIKOLOVA, Margarita. *Bulgaria's arrest of liberal, pro-EU mayor sparks protests*. Online. In: Deutsche Welle. 07/26/2025. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/bulgarias-arrest-of-liberal-pro-eu-mayor-sparks-protests/a-73425408> [cit. 2025-08-10]

stranou a donedávna obstarávala cateringové služby při státních a veřejných akcích. Starosta Kotsev však upřednostnil konkurenční společnost, která dle článku nabídla služby za nižší cenu.

Tyto protesty se uskutečnily ve stejnou dobu, kdy Ukrajinci protestovali proti novele, která omezovala nezávislost institucí pro boj proti korupci, což podle Financial Times²⁶ ukazuje, že ne všechny státní protikorupční organizace skutečně vykonávají svou funkci řádně. I když na Ukrajině zafungoval veřejný i zahraniční nátlak a prezident Zelenskyj následně ustoupil a obnovil nezávislost těchto institucí, v Bulharsku jsou vedoucí představitelé požadující zrušení komise pro boj proti korupci ti stejní, kteří ji v minulosti zřídili a svěřili jí pravomoc řešit případy a provádět zatýkání. Což poukazuje na zásadní odklon od jejího původního záměru.

Pozitiva a úskalí při zavedení eura

Při dnešních demonstracích proti euru jsou však výrazněji akcentována ekonomická témata. Někteří protestující se obávají zvýšení cenové hladiny po přechodu na novou měnu. Vláda se zavázala k dohledu nad aktuální cenovou hladinou, prevenci praktik, jež by mohly ohrozit důvěru v přechod, a zabránění neopodstatněných zvýšení cen v obchodech²⁷.

K rozhodnutí o přijetí měny se kladně vyjádřila Evropská komise a mnozí evropští ministři financí, kteří zdůrazňují z toho plynoucí ekonomické výhody pro balkánskou zemi. Článek Bulgaria's **Eurozone Journey: Opportunities and Challenges of Adopting the Euro**²⁸ informuje o náladách panujících mezi tamními obyvateli. Podle dotazníkového šetření je 43 % obyvatel pro přijetí jednotné evropské měny a okolo 50 % je proti, což vůči šetření z minulého roku představuje pokles podporovatelů o 3 procentní body a nárůst kritiků o 4 procentní body. Někteří zastánci eura přiznávají určitý sentiment, který cítí vůči odcházející měně.

Přijetí jednotné evropské měny může zemi přinést významné ekonomické benefity ve formě efektivnějších přeshraničních plateb, silnějších obchodních vazeb a jednoduššího pohybu pracovníků a produktů, zatímco možné nevýhody mohou zahrnovat nepružnou monetární politiku a omezení její možnosti přizpůsobovat se konkrétním podmínkám. Podle autorů studie **The Impact of a Common Currency on the European Union**²⁹ je pro maximalizaci benefitů a zmírnění negativních dopadů zapotřebí makroekonomická stabilita a jednotná politická podpora, což však v případě Bulharska může být obtížné.

Přestože se v souvislosti s tímto tématem ve veřejném prostoru často hovoří o pozitivních a negativních ekonomických dopadech, někteří výzkumníci se domnívají, že otázka zavedení eura není ekonomická, nýbrž politická³⁰. Ačkoli zůstávají ekonomické důsledky významné, vnímaná pozitiva a negativa mohou na jedince mít stejně silný vliv a rozhodnutí, zda je pro, nebo proti zavedení nové měny, může záviset na politické příslušnosti případně na ideologickém zaměření jedince. Samotné přijetí eura je v konečném důsledku zakotveno v politickém rozhodnutí, což z něj činí spíše politickou otázku.

Postoje kandidátských balkánských zemí vůči EU

Některé evropské krajně pravicové strany, jmenovitě ve Francii, Německu a Nizozemsku, jsou vysloveně proti vstupu balkánských zemí s muslimskou většinou, jako například Albánie nebo Bosna a

²⁶ KRASTEV, Ivan. *When anti-corruption campaigns become corrupted*. Online. In: Financial Times. AUG 5 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/3faeef0-e27b-4765-ac43-b8ab336669ac> [cit. 2025-08-13]

²⁷ NENOV, Stoyan. *Bulgarians divided on euro after approval to join currency*. Online. In: Reuters. June 4, 2025. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/bulgarians-divided-euro-after-approval-join-currency-2025-06-04/> [cit. 2025-08-10]

²⁸ EUROPEAN NEWS ROOM. *Bulgaria's eurozone journey: Opportunities and challenges of adopting the euro*. Online. In: European News Room. 25.Jun 2025. Dostupné z: <https://europeannewsroom.com/bulgarias-eurozone-journey-opportunities-and-challenges-of-adopting-the-euro/> [cit. 2025-08-10]

²⁹ MENSAN, Abraham a ANIMASHAUN, Ayooluwa Tomiwa *The Impact of a Common Currency on the European Union*. Online. In: International Journal of Innovative Research and Development. 2024. Dostupné z: <https://doi.org/10.24940/ijird/2024/v13/i1/JAN24007> [cit. 2025-08-12]

³⁰ ARMINGEON, Klaus., GUTHMANN, Kai & WEISSTANNER, David. *How the Euro divides the union: the effect of economic adjustment on support for democracy in Europe*. Online. In: Socio-economic Review, 14, 1-26. 2016. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/SER/MWV028> [cit. 2025-08-12]

Hercegovina³¹, do EU. Tamní politické strany se obávají migrace muslimských obyvatel do západních zemí. Mezitím jsou veřejná mínění ohledně vstupu do EU nejpriznivější právě v Albánii, 97 % populace podporuje vstup do Evropské unie. Postoj k EU zůstává v zemi jednotný napříč politickým spektrem, ačkoli jednání o vstupu již delší dobu stagnují. Obdobně však stagnuje i potřebné zavádění reform. Evropský parlament ve své poslední zprávě³² zdůrazňuje, že pokud chce země naplnit svůj plán na dokončení jednání o vstupu do roku 2027, bude zapotřebí co nejdříve zavést reformy posilující nezávislost soudnictví, ochranu základních práv a zajištění boje proti korupci a organizovanému zločinu.

Na opačném konci tohoto spektra stojí Srbsko, kde je podpora pro vstup do EU ze všech kandidátských zemí na Balkáně nejnižší, zde je pouze 40 % obyvatel pro vstoupení do Unie a 34 % je proti³³. Země se také výrazně liší celkovým geopolitickým směřováním. Jedna třetina tamních občanů upřednostňuje takovou zahraniční politiku, která bude zacházet se západními zeměmi a Ruskem jako s rovnocennými partnery a nebude mezi těmito stranami tvořit dělicí linii, přičemž 27 % respondentů dává přednost proruskému přístupu. V Srbsku aktuálně probíhají studenty vedené protesty, které podnítilo zřícení střechy vlakového nádraží ve městě Novi Sad, popisuje článek Financial Times³⁴. K incidentu došlo minulý podzim a zahynulo při něm 16 lidí. Protesty pokračovaly v klidném průběhu i poté, co policie v březnu letošního roku použila zvuková děla pro odstrašení demonstrujících. Zástupci vlády v čele s prezidentem Vučićem odmítají přistoupit na požadavky účastníků a obviňují je z eskalace situace a podněcování občanských nepokojů. Na demonstracích propukají střety mezi srbskými protivládními demonstranty a jejich příznivci, přičemž pořádková policie oddělovala obě skupiny před sídlem vládní strany³⁵. Podle respondentů mohou tyto konflikty vyústit ve zlomový bod, kdy se stupňující agrese bude buď ještě více motivovat občany v účasti na demonstracích, anebo lidé ustoupí a volby se uskuteční řádně v roce 2027.

Přesto zůstává důvěra v Evropskou unii napříč západním Balkánem vyšší než v některých zemích EU, informuje článek **The latest Eurobarometer survey**³⁶. Nejvyšší důvěra je v Albánii, následuje Černá Hora a Kosovo, kde EU věří okolo 73 % tamní populace. V Severní Makedonii a Bosně a Hercegovině je důvěra okolo 56 %. Nejvíce euroskeptickou zemí zůstává Srbsko, kde unii důvěřuje 38 % tamní populace, což může být částečně důsledkem bombardování Bělehradu vojsky NATO v roce 1999³⁷.

Závěr

Bulharský vstup do eurozóny ukazuje, že přijetí eura není jen ekonomickým, ale také významným politickým krokem, a pokud není vykonán v době politické stability a není nad ním shoda alespoň většiny politického spektra a veřejnosti, může tento posun prohloubit již existující rozpory mezi obyvateli. Přestože Bulharsko splnilo potřebné podmínky a od přechodu si slibuje posílení ekonomiky, zůstává významná část obyvatel skeptická, což přerůstá v početné protesty často podporované proruskými stranami. Tomuto stavu nepomáhá déle trvající politická krize, během níž nebyly strany po několika

³¹ CROWCROFT, Orlando a RISTANI, Dena. *Albania is no closer to joining the EU. Its leaders might prefer it that way*. Online. In: Euronews. 23/04/2021. Dostupné z: <https://www.euronews.com/my-europe/2021/04/23/albania-is-no-closer-to-joining-the-eu-its-leaders-might-prefer-it-that-way> [cit. 2025-08-13]

³² STANICEK, Branislav. *2023 and 2024 Commission reports on Albania*. Online. In: Think Tank Europa Praliment. 01-07-2025. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2025\)775844](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2025)775844) [cit. 2025-08-13]

³³ PETRUSEVA, Ana. *Balkan Support for EU Accession High, Except in Serbia – Survey*. Online. In: Balkan Insight. May 14, 2024. Dostupné z: <https://balkaninsight.com/2024/05/14/balkan-support-for-eu-accession-high-except-in-serbia-survey/> [cit. 2025-08-13]

³⁴ Dunai, Marton. *Serbian president promises fresh crackdown after protest turns violent*. Online. In: Financial Times. JUN 29 2025. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a60905c8-80a2-47d0-8015-c994f3f8abc7> [cit. 2025-08-14]

³⁵ TVP. *Anti-government protest in Serbia leads to clashes*. Online. In: Telewizja polska. 14.08.2025. Dostupné z: <https://tvpworld.com/88327984/anti-government-protest-in-serbia-leads-to-clashes> [cit. 2025-08-14]

³⁶ EWB. *The latest Eurobarometer survey: Trust in the EU is the highest in Albania and the lowest in Serbia*. Online. In: European Western Balkans. 29. 11. 2024. Dostupné z: <https://europeanwesternbalkans.com/2024/11/29/the-latest-eurobarometer-survey-trust-in-the-eu-is-the-highest-in-albania-and-the-lowest-in-serbia/> [2025-08-15]

³⁷ FERNANDES, Patrice. *Remembering 1999: How the NATO Bombing Shaped Serbian National Identity*. Online. In: Modern Diplomacy. March 18, 2025. Dostupné z: <https://moderndiplomacy.eu/2025/03/18/remembering-1999-how-the-nato-bombing-shaped-serbian-national-identity/> [cit. 2025-08-15]

předčasných volbách schopny utvořit vládu. Stejně jako v Bulharsku i v Česku existuje silně polarizovaná veřejnost v otázce přijetí eura, v níž se střetávají ekonomické argumenty s ideologickými postoji a riziko, že přijetí eura se stane zástupným symbolem pro širší politické a geopolitické spory, je proto reálné.

Daně

Gelanda Shkurtaj, Giorgio Beretta and Claudio Cipollini

Albanian tax reform : a leap forward towards closer international and EU integration

Daňová reforma v Albánii : pokrok směrem k užší mezinárodní a evropské integraci

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 4, p. 139-153

Albánie je jedním ze států, které zahájily proces přistoupení k Evropské unii. V souvislosti s tím země přijala v r. 2023 průlomovou daňovou reformu (zákon č. 29/2023 vstoupil v platnost 1.1.2024), která mění základní principy albánského daňového systému ve snaze přizpůsobit tuto balkánskou zemi mezinárodním a evropským daňovým standardům. Příspěvek ilustruje hlavní aspekty reformy z mezinárodního a evropského pohledu. Věnuje se oblasti mezinárodních daňových smluv, otázkám daňové rezidence, dani z příjmů právnických osob a stálým provozovnám, srážkové dani u zdroje, pravidlům CFC i omezení úrokových nákladů. Dle autorů reforma z r. 2023 výrazně zlepšila daňový systém Albánie. - Poznámky.

Martina Sobková

Daňová bouře nad visegrádskými bankami : analýza čtyř receptů na zdanění finančního sektoru

Bankovníctví, Sv. 33, (2025) č. 7-8, s. 10-13

Pohled na zavedení a formu speciální bankovní daně v Česku, Slovensku, Polsku a Maďarsku. Analýza, která je doplněna o reakce národních bankovních asociací, mapuje nejen technické detaily těchto sektorových daní, ale především jejich dopad na finanční trh, předvídatelnost podnikatelského prostředí a budoucí schopnost bank financovat ekonomický růst. Maďarsko představuje v rámci V4 zemi s nejagresivnějším a nejkomplexnějším systémem zdanění finančního sektoru, Polsko zavedlo v r. 2016 daň z aktiv (podatek bankowy). Grafy přináší srovnání úrokových sazeb v eurozóně k lednu 2025, ROE bankovního sektoru a kapitálový poměr v % bankovního sektoru evropských zemí ke konci r. 2024. -- K tématu viz také Bankovníctví č. 9/2025, s. 32-33.

Kuldeep Sharma and Suhash Kantamneni

Domestic transfer pricing : global neglect

Domácí převodní ceny : celosvětové zanedbávání

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 4, p. 127-135

Autoři se v příspěvku zabývají tzv. domácími převodními cenami (domestic transfer pricing, DTP), které v kombinaci s přeshraničními transakcemi mohou vyústit v erozi základu daně. Je vysvětleno, za jakých okolností mohou být domácí převodní ceny využity k daňovým únikům, jsou uvedeny příklady provázání DTP s přeshraničními transakcemi, kdy může dojít k výpadku daňových příjmů. Dále je představena regulace DTP ve světě a interakce mezi DTP a pravidly proti erozi daňového základu (GloBE). - Poznámky.

Mirna S. Screpante

ECJ rulings on VAT exemptions in gambling : a step toward fiscal neutrality?

Rozhodnutí Soudního dvora EU týkající se osvobození od DPH u hazardních her : krok k fiskální neutralitě?

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 3, p. 103-107

V článku jsou představena dvě rozhodnutí Soudního dvora EU v otázce osvobození hazardních her od DPH. Konkrétně se jednalo o případy "Casino de Spa SA and Others" (C-741/22) a "Chaudfontaine Loisirs" (C-73/23). Z rozsudků vyplývá, že určité typy hazardních her jsou obecně osvobozeny od DPH, a to dle čl. 135 evropské směrnice o DPH; že na příjmy generované z hazardních her, jako např. sportovních sázek, se vztahuje osvobození; účelem osvobození je usnadnění regulace tohoto sektoru; rozhodnutí mají dopad na podniky v daném sektoru (může být pro ně obtížnější uznání daně na vstupu). Článek po představení obou rozsudků krátce shrnuje význam rozsudků pro evropskou legislativu o DPH, rozebírá dopady na hazardní průmysl, a uvádí hlavní poznatky do budoucna. Ty se týkají mj. nutnosti úpravy národních legislativ či neutrality DPH. - Poznámky.

Bettina Spilker

Einziehung bei Hinterziehung der Umsatzsteuer

Zabavení majetku při krácení daně z přidané hodnoty

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 74, (2025) Nr. 14, S. 521-526

Příspěvek se blíže zabývá problematikou zadržení majetku při šetření trestné činnosti krácení daně a daňových úniků v Německu. Podrobněji se věnuje případům, kdy je obstavení majetku v rámci vyšetřování daňových úniků přípustné, zabývá se problematikou měřitelného hospodářského obohacení na straně pachatele a zvláštní pozornost věnuje případům úplatků. - Poznámky.

Karolis Matikonis

Fiscal pressures and investment certainty : the evolution of the United Kingdom's oil and gas windfall levy

Fiskální tlaky a jistota investic : vývoj daně z neočekávaných zisků z ropy a zemního plynu ve Spojeném Království

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 5, p. 195-203

V květnu 2022 zavedla Británie zdanění neočekávaných zisků ropného a plynárenského průmyslu (Energy (Oil and Gas) Profits Levy). Zákon byl původně koncipován jako dočasné opatření k zachycení mimořádných zisků těchto výrobců a měl přinést okamžitou pomoc rozpočtu. Sazba daně byla stanovena na 25 % s platností do r. 2025. Článek sleduje vývoj daně od zavedení až po současnou podobu v rámci finančního zákona na r. 2024–2025, který zvyšuje sazbu daně na 38 %, omezuje investiční odpočty a prodlužuje platnost do r. 2030. Při zkoumání těchto postupných úprav ve světle měnícího se politického vedení a naléhavých fiskálních výzev autorka zdůrazňuje podstatné napětí mezi okamžitými potřebami rozpočtových příjmů a snahou o dlouhodobou jistotu investic. - Poznámky.

Francisco Javier Sánchez Gallardo

Full regularization in VAT and its difficulties

Obtíže spojené s podřízením se pravidlům u DPH

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 3, p. 89-90

Autor se ve svém sloupku s odkazy na judikaturu Soudního dvora EU zabývá zajišťováním nápravy v situacích, kdy byla při daňových kontrolách odhalena pochybení při uplatnění DPH. Daňové úřady by při kontrole měly vzít v úvahu všechny aspekty posuzovaných transakcí. Na různých rozhodnutích SDEU je ukázáno, jaké aspekty byly v konkrétních případech zohledněny. - Poznámky.

Kuldeep Sharma

Harmonized taxation of the digital economy remains elusive : financial data about US MNEs speaks for itself

Harmonizované zdanění digitální ekonomiky zůstává v nedohlednu : finanční údaje o amerických nadnárodních společnostech mluví samy za sebe

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 5, p. 161-170

Autor se zabývá zdaněním digitální ekonomiky, které se na mezinárodní úrovni stále nedaří prosadit. Nejprve jsou shrnuty výzvy, které se týkají zdanění nadnárodních digitálních podniků, následně je uvedeno, že Spojené státy se zdaněním digitálních podniků prostřednictvím tzv. dvoupilířového systému OECD nesouhlasí. Následně je provedena statistická analýza s cílem zjistit, z jakých důvodů Spojené státy proti digitální dani vystupují. Je zjištěno, že po zavedení daně by pravděpodobně v USA došlo k poklesu daňových příjmů, USA se tedy snaží chránit svůj základ daně. V současné době je připravován nový rámec zdanění na úrovni OSN, dle autora však není zřejmé, zda se shody skutečně podaří v dohledné době dosáhnout. - Poznámky.

Martin Sadovsky

Impact of the Carbon Border Adjustment Mechanism on VAT and customs duties in the European Union

Vliv přeshraničního uhlíkového vyrovnávacího mechanismu na DPH a cla v Evropské unii

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 2, p. 51-54

Tzv. přeshraniční uhlíkový vyrovnávací mechanismus (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) bývá někdy chybně označován za „daň“ či „clo“. Autor vyvrací tento mylný dojem – uvádí, jaké

jsou mezi CBAM, daněmi a cly rozdíly a následně analyzuje vliv CBAM na celní hodnotu a výši částky podléhající DPH při dovozu zboží. Nastíněno je několik scénářů. - Poznámky.

Pablo Ramírez Morales

Input VAT paid through compensation not deductible in Mexico

DPH na vstupu hrazená prostřednictvím kompenzace není v Mexiku odpočitatelná

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 3, p. 99-102

Příspěvek rozebírá rozsudek mexického Nejvyššího soudu č. 413/2022 z března 2023. Dle tohoto rozsudku není možný daňový odpočet na vstupu v situaci, kdy byla cena určitého zboží či služby hrazena prostřednictvím kompenzace (vyrovnání). Podmínkou odpočitatelnosti DPH na vstupu je její úhrada v hotovosti. Rozsudek je v rozporu s dosavadní dlouholetou praxí. - Poznámky.

Filip Wágner

Institut navrácení lhůty v předešlý stav

Účetnictví, Sv. 2025, č. 7-8, s. 50-52

Institut navrácení lhůty v předešlý stav upravuje daňový řád (zákon č. 280/2009 Sb.). Institut se využije v situaci, kdy osoba zúčastněná na správě daní zmešká lhůtu a požádá správce daně o stanovení nové lhůty (tzv. navrácení lhůty), což správce povolí v závažných důvodech. V článku je po úvodu do problematiky představen rozsudek Nejvyššího správního soudu 6 Afs 115/2024-28 ze dne 23.8.2024, který se zabýval navrácením lhůty v předešlý stav kvůli onemocnění covid-19.

Katerina Ilieva

Introduction to DAC9 : functionality, reporting requirements and deadlines

Představení evropské směrnice DAC9 : funkčnost, požadavky na podávání zpráv a lhůty

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 5, p. 227-233

Článek představuje nejnovější novelu evropské směrnice o správní spolupráci v oblasti daní (DAC9), která rozšíří spolupráci a výměnu informací v oblasti minimálního efektivního zdanění právnických osob. Autorka analyzuje cíle DAC9, předpokládanou funkčnost a plán implementace. Přibližuje centrální předkládání informačního přehledu k dorovnávací dani, lhůty pro výměnu informací mezi daňovými zprávami i způsob a termíny podávání přehledů o dorovnávací dani. Přijetí směrnice DAC9 označuje autorka za jednu z klíčových legislativních priorit polského předsednictví v 1. polovině r. 2025. Má přinést zefektivnění procesu, kterým společnosti plní své povinnosti v oblasti podávání zpráv podle směrnice č. 2022/2523/EU o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin (dle druhého pilíře rámce OECD). - Poznámky. -- Více viz s. EU-16 v tomto čísle.

Georg Kofler, Alfredo Garcia Prats, Werner Haslehner, Eric Kemmeren, Michael Lang, Joao Félix Pinto Nogueira, Christiana HJI Panayi, Stella Raventós-Calvo, Isabelle Richelle Graulich and Alexander Rust
Legal professional privilege and the validity of certain provisions of DAC6 in light of the Charter of Fundamental Rights of the European Union : Opinion statement ECJ-TF 1/2025 on the CJEU decision of 8 December 2022 in Orde van Vlaamse Balies (case C-694/20) and of 29 July 2024 in Belgian Association of Tax Lawyers (case C-623/22)

Profesní tajemství právních profesí a platnost některých ustanovení směrnice DAC6 ve světle Listiny základních práv EU : prohlášení o stanovisku ECJ-TF 1/2025 k rozhodnutí Soudního dvora EU z 8.12.2022 v případě Orde van Vlaamse Balies (C-694/20) a z 29.7.2024 v případě Belgian Association of Tax Lawyers (C-623/22)

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 4, p. 154-167

Pracovní skupina CFE ECJ se ve svém stanovisku z února 2025 vyjadřuje k judikatuře Soudního dvora EU z prosince 2022 ve věci Orde van Vlaamse Balies (C-694/20) a z července 2024 ve věci Belgické asociace daňových právníků (C-623/22). Soud dospěl k závěru, že povinnost advokátů oznámit své zproštění povinnosti podávat hlášení jiným zprostředkovatelům porušuje právo na respektování soukromého života, zatímco stejná povinnost uložená jiným zprostředkovatelům toto právo neporušuje. Domnívá se také, že povinnost oznamovat určitá přeshraniční daňová uspořádání neporušila zásady rovnosti a nediskriminace, ani zásady právní jistoty a zákonnosti v trestních věcech, ani právo na spravedlivý proces. - Poznámky.

Lina Acca Mathew and Vidya V. Devan

Leveraging AI to combat tax evasion : a GST perspective

Využívání umělé inteligence k boji proti daňovým únikům : poznatky z indické daně ze zboží a služeb

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 3, p. 91-98

Indie zavedla v r. 2017 místo více různých daní jednotnou daň ze zboží a služeb (goods and services tax, GST) s cílem zjednodušit systém nepřímých daní, usnadnit dodržování daňových povinností a omezit daňové úniky. Autoři v příspěvku řeší, jak může zavedení umělé inteligence při správě daní omezit daňové úniky. Uvedeny jsou nejčastější způsoby daňových úniků na GST v Indii, jsou popsána preventivní opatření před daňovými úniky, je vypočten rozsah daňových úniků a dále je rozebrána role umělé inteligence. Tu indická daňová správa používá od května 2023. - Poznámky.

Manfred Orth

Materielle Grundsätze zur Einlagenrückgewähr: Entsprechende Geltung auch für Stiftungen

Zásady týkající se vrácení vkladů: platí také pro nadace

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 18, S. 1099-1107

Vrácení vkladů rodinnou nadací jejím příjemcům nebo oprávněným osobám nemůže u nich v zásadě vést ke snížení pořizovacích nákladů, a tedy ani k odpovídajícímu zdanění zisku z prodeje. Článek se zabývá otázkami, zda to může bránit odpovídající použitelnosti § 20 odst. 1 č. 1 věty 3 zákona o daních z příjmů (EStG) u příjemců nebo oprávněných osob a za jakých podmínek by mohl příjemce nebo osoba, která se vzdala svého právního postavení, dosáhnout zdanitelného zisku z prodeje. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Zdeněk Burda

Nad judikaturou na téma omluvenky v daňových řízeních

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 7-8, s. 43-52

Komentovaný výběr judikatury Nejvyššího správního soudu ČR za období 2019-2025 k omlouvám neúčasti na jednání v rámci daňového řízení. Po shrnutí starší judikatury na shodné téma autor představuje jednotlivé rozsudky týkající se situace, kdy zástupce daňového subjektu nestihl jednání; omluvy z jednání v důsledku dopravní nehody; práva na odročení jednání v případě dovolené advokáta; omluvy svědka ze zdravotních důvodů a jeho následné smrti; opakované omluvy svědka a po předvedení policií odchodu bez výpovědi; nezákonnému nevyhovění omluvě zástupce daňového subjektu ze strany správce daně; řetězení odůvodněných omluv; nedostatečně doloženým zdravotním důvodům jako omluvě z jednání; možnosti vyslechnout nemocného svědka v jeho bytě.

Jana Ledvinková

Nedobytné pohledávky po novele zákona o DPH od 1.1.2025. 1. část

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 7/8, s. 34-43

Bližší k problematice nedobytných pohledávek a jejich řešení z hlediska zákona o DPH. Poslední významná novela zákona o DPH provedená zákonem č. 461/2024 Sb. s účinností od 1.1.2025 znovu upravila ustanovení týkající se nedobytných pohledávek v § 46 až § 46g, doplnila řadu ustanovení o opravě základu daně u nedobytné pohledávky, nastavila nové lhůty pro opravu základu daně a upřesnila definici dlužníka a věřitele. V této části autor představuje základní ustanovení o opravě základu daně na straně věřitele; úpravu bagatelních pohledávek; možnost opravy základu daně i v případě, pokud věřitel přestal být plácem DPH. Přibližuje také zkrácení lhůty pro odpočet daně na straně dlužníka, nové skutečnosti pro opravu základu daně, dále kdy nelze opravu daně provést a kdy lhůta pro opravu základu daně neběží.

Oliver Busch

Das neue Merkblatt zur Transaktionsmatrix

Nový Zpravodaj BMF k transakční matici

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 22, S. 1369-1373

Daňoví poplatníci musí jako součást dokumentace o převodních cenách vytvořit matici transakcí. Dne 2.4.2025 zveřejnilo německé ministerstvo financí (BMF) krátký zpravodaj k otázkám použití tzv. transakční matice, zejména s ohledem na rozsah předkládaných informací a časové aspekty. Článek shrnuje hlavní body přípisu BMF a kriticky je komentuje. Závěr je takový, že je třeba rychle přijmout skutečnou zákonnou definici transakční matice v rámci nařízení o zápisu rozčlenění zisků (Gewinnabgrenzungsaufzeichnungsverordnung, GAufzV) a její rozsah by měl být omezen. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Ladislav Henáč

Nově objevená úskalí správy daní či snad reálná naděje pro výběr nevymahatelných nedoplatků?

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 15-19

Zamyšlení nad uplatněním daňového ručení podle soukromého práva jako nezpochybnitelného nástroje správy daní v ČR. Autor vychází z právních závěrů civilní a správní judikatury a rozebírá úpravu daňového ručení, jehož prostřednictvím je namísto právnické osoby povolána k plnění platební povinnosti fyzická osoba (ručitel), která se nachází ve formálním či faktickém vztahu k daňovému dlužníkovi. Přibližuje vybrané druhy civilního ručení stakeholderů obchodního vedení kapitálových společností dle aplikační četnosti (péče řádného hospodáře, koncept ovlivnění, institut promlčení) a zvažuje, zda je nezávislost postupu správce daně na trestním řízení výhodou a zda se daňové řízení obejde bez poznatků jiných řízení. - Poznámky. -- Více k odpovědnosti člena statutárního orgánu viz s. 25-30.

Vladimír Šefl

Odpovědnost daňového poradce

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 62-65

Odpovědnost daňového poradce nastupuje v případě protiprávního jednání upraveného právním předpisem a dále v případě porušení smluvní povinnosti sjednané s klientem. Pokud je porušena povinnost uložená právním předpisem, pak můžeme hovořit o odpovědnosti soukromoprávní, finančněprávní, správněprávní, disciplinární nebo trestněprávní. Autor přibližuje nejčastější druhy odpovědnosti, se kterými se poradce může setkat při výkonu daňového poradenství (odpovědnost za škodu; disciplinární odpovědnost vůči KDP; přestupková odpovědnost za porušení AML zákona; trestněprávní odpovědnost). - Poznámky. -- Odpovědnost v souvislosti s profesním pojištěním řeší článek na s. 66-68.

Paweł Doligalski, Luis E. Rojas

Optimal taxation, informality, and welfare : redistribution costs and efficiency gains

Optimální zdanění, neformální ekonomika a blahobyt : náklady na přerozdělování a zvýšení efektivity

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 4, p. 524-539

Studie analyzuje dopady neformálního sektoru na společenský blahobyt tak, že jej rozkládá na složky efektivity a redistribučních preferencí v rámci optimálního daňového rámce. Podle autorů závisí blahobyt na redistribučních preferencích. Při slabých preferencích neformální sektor přináší zvýšení efektivity a zlepšení blahobytu (nárůst spotřeby až o 1 %), ale při silných preferencích snižuje blahobyt (3% pokles spotřeby) v důsledku oslabení redistribuce. Šedá ekonomika sice omezuje schopnost vlády přerozdělovat příjmy, ale zároveň zmírňuje daňové zkreslení pro jednotlivce, což vede k dopadům na společenský blahobyt, které mohou být buď pozitivní, nebo negativní. Na základě modelu kalibrovaného pomocí kolumbijských mikrodát výsledky ukazují, že stínová ekonomika zvyšuje efektivitu, ale oslabuje redistribuci, což znamená, že neformální sektor snižuje blahobyt pouze v případě silných redistribučních preferencí. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

Overview of general turnover taxes and tax rates : January 2025

Přehled všeobecných daní z obrátu a daňových sazeb : leden 2025

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 2, p. 73-83

Přehled všeobecných daní z obrátu v jednotlivých zemích světa k 1.1.2025. V přehledné tabulce je u každé země uvedeno, o jaký typ daně se jedná (zda jde o DPH, či o daň ze zboží a služeb - GST, příp. o jakou konkrétní formu) a jaké sazby jsou u této daně stanoveny (standardní, snížené a zvýšené). V poznámkách je dále specifikováno, na jaké zboží a služby se v dané zemi snížená či zvýšená sazba vztahuje. - Poznámky.

José M. Calderón

Perspectives and future prospects of the arm's length principle at EU level considering the proposed European Transfer Pricing Directive. part one

Perspektivy a vyhlídky do budoucna u principu tržního odstupu na úrovni EU s ohledem na navrhovanou směrnici EU o převodních cenách.. část první

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 5, p. 139-150

První část dvoudílného článku o převodních cenách na úrovni EU se zabývá návrhem Evropské komise z r. 2023 na harmonizaci pokynů pro převodní ceny na evropské úrovni. Jedná se o směrnici o převodních cenách (Directive of the European Union Council on Transfer Pricing, PTPD). Diskutovány jsou cíle navrhované směrnice, její důsledky (pokud bude přijata) a podrobně jsou vysvětlena její jednotlivá ustanovení. - Poznámky.

Magdalena Olejnicka

Poland's implementation of the GloBe directive and comparative analysis of global and Polish (alternative) minimum tax systems

Implementace směrnice GloBe v Polsku a srovnávací analýza světových a polských (alternativních) systémů minimální daně

European taxation, Vol. 65, (2025) No. 4, p. 168-172

Příspěvek představuje nedávnou implementaci Globálních pravidel proti erozi základu daně (GloBE) a evropské směrnice o zajištění globální minimální úrovně zdanění (č. 2022/2523/EU) v Polsku, s účinností od 1.1.2025. V té době již mělo Polsko účinnou vlastní národní úpravu (alternativní) minimální daně. Autorka přibližuje směrnici GloBe, jak ji implementovalo Polsko, popisuje mechanismus polské (alternativní) minimální daně a zkoumá podobnosti a rozdíly mezi globální minimální daní a polskou minimální daní. - Poznámky.

Adrianto Dwi Nugroho and Muhammad Atthuur Brotoatmodjo

The potential trade law implications of the implementation or non-implementation of the global minimum tax

Zavedení či nezavedení globální minimální daně a potenciální dopady v obchodním právu

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 4, p. 116-126

Autoři analyzují možný konflikt mezi mezinárodním obchodním právem a globální minimální daní. Za určitých podmínek může být tzv. domácí kvalifikovaná dorovnávací daň (qualified domestic top-up tax, QDMTT) v rozporu s některými principy obchodního práva. Konkrétně jde o tzv. doložku nejvyšších výhod (most favoured nation, MFN) či povinnost stejného nakládání (national treatment obligation). Autoři se opírají o rozbor článků GATT a pravidel GloBE. - Poznámky.

Błażej Kuźniacki and Julianne Kokott

Prohibition of abuse and beneficial ownership : disentanglement via a principle-based approach in EU tax law (and beyond)

Zákaz zneužití práva a skutečné vlastnictví : řešení prostřednictvím přístupu založeného na principech evropského daňového práva (a mimo něj)

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 4, p. 103-114

Autoři rozebírají vztah principu "zákaz zneužití práva" a konceptu skutečného vlastnictví (beneficial ownership, BO). Nejprve představují případy zneužívání daňových smluv a směrnic (treaty shopping) v Dánsku a související judikaturu SDEU, následně pak posuzují vztah mezi skutečným vlastnictvím a zneužitím práva prostřednictvím principů, na kterých je založeno daňové právo EU. - Poznámky. -- Navazuje na příspěvek autorů z Bulletin for international taxation č. 3/2025, s. 71-84.

Jana Skálová, Michal Hora

Případy zneužití daňového práva

Auditing, Sv. 2, (2025) č. 1, s. 34-38

Článek přibližuje několik judikátů Nejvyššího správního soudu ČR týkajících se zneužití daňového práva. Jednalo se o případy různých podnikových přeměn, fúzí, výplat podílů a restrukturalizací. Klíčovým nástrojem při posuzování těchto situací je dvoustupňový test zneužití práva, který zkoumá objektivní prvek, zda transakce naplnila účel zákona, a subjektivní prvek, zda hlavním účelem bylo

získání daňové výhody. Rozsudek 6 Afs 376/2018-46 se zabýval odštěpením, prodejem akcií a výplatou podílu na zisku; rozsudek 5 Afs 195/2022-51 se věnoval restrukturalizaci skupiny VAG; judikát 8 Afs 246/2022-61 řešil stlačení akvizičního úvěru do české spol. Teleplan; rozsudek 10 Afs 16/2023-78 se zabýval vytvořením holdingu a odkupem podílu od společníka; judikát 4 Afs 247/2024-54 řešil zneužití daňového práva při vrácení příplatku. -- Ke zneužití práva viz také s. 28-33.

Faisal Hussein

Ručení členů volených orgánů za daňové nedoplatky právnické osoby

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 7-14

Článek se zabývá rozsudkem NSS ze dne 18.6.2024, č. j. 10 Afs 4/2024-38, který představuje významný judikaturní posun v oblasti ručení za daňové nedoplatky. Soud potvrdil možnost správců daně vymáhat daňové nedoplatky přímo po členech statutárních orgánů a objasnil dosud neřešené otázky týkající se lhůt a promlčení těchto nároků. Autor nejprve shrnuje klíčové závěry rozhodnutí a rozebírá výklad dotčených ustanovení daňového řádu, občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Dále zasazuje rozsudek do kontextu dosavadní správní i civilní judikatury a přibližuje reakce odborné literatury. Stručně nastiňuje i komparativní pohled na obdobné instituty v jiných evropských právních řádech (Německo, Rakousko). Autor zdůrazňuje, že rozhodnutí vyvažuje zájmy státu a spravedlnost pro ručitele - umožňuje účinný postih očividných daňových úniků organizovaných vedením korporací, ale pamatuje i na ochranu proti šikanóznímu vymáhání. - Poznámky. -- K tématu ručení viz také příspěvek na s. 15-19.

Tomáš Hajdušek

Ručení fyzické osoby za daňové nedoplatky právnické osoby

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 19-24

Článek popisuje současný přístup Finanční správy i soudů k ručení fyzických osob, zejména členů statutárních orgánů, za daňové dluhy právnických osob. Seznamuje s vývojem správní praxe a následně rozebírá nové judikáty NSS a Soudního dvora EU, které tuto oblast výrazně vyjasnily. Autor podrobněji představuje judikaturu v kauze Demostavby (NSS čj. 10 Afs 4/2024-38), která dovodila, že za daňový nedoplatek právnické osoby může ručit jak její statutární zástupce doby "bílý kůň", tak i osoba, která stojí tzv. v pozadí. Charakterizuje také podmínky vyplývající z judikatury SDEU, za kterých lze uplatnit ručení fyzické osoby. Autor zdůrazňuje, že aktuální vývoj rozhodně znamená zvýšenou odpovědnost pro členy statutárních orgánů. Osobní majetek jednatelů a dalších vedoucích osob může být ohrožen, pokud svým jednáním přivedou podnik do situace, že nedokáže uhradit daně. -- Viz i další příspěvky tematické sekce Ručení a odpovědnost statutárů na s. 7-80.

Sin and tonic

Paradoxy spotřebních daní

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9458, p. 24

O spotřebních daních v Evropě a paradoxu s nimi spojeném. Na jedné straně mají spotřební daně odradit spotřebitele od nákupu a konzumace zboží spojeného s negativními externalitami, na straně druhé ale nastává problém, pokud lidé spotřebu skutečně omezí - dojde tak k výpadku příjmů ve státních rozpočtech. To se nyní děje v Evropě. Článek poukazuje i na další nevýhody spotřebních daní (dopadají zejména na méně majetné občany, v EU lze za nákupem zboží zatíženého spotřební daní snadno odcestovat do zahraničí, kde jsou sazby nižší), a dále se s určitou nadsázkou zamýšlí nad tím, jak výpadek ze spotřebních daní, na nichž jsou politici závislí, nahradit.

Zdeněk Morávek

Snížení základu daně u veřejně prospěšných poplatníků

Účetní a daně, Sv. 28, (2025) č. 7/8, s. 44-48

Autor přibližuje možnost veřejně prospěšného poplatníka využít některé daňové úlevy a zvýhodnění související se skutečností, že tito poplatníci v převážné většině případů vykonávají veřejně prospěšnou činnost. Jednou z těchto úlev je odpočet od základu daně, který je vymezen v § 20 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Snížení základu daně je vázáno na splnění podmínky, že prostředky získané touto úsporou na dani budou použity ke krytí výdajů (nákladů) nepodnikatelské činnosti. Autor informuje, kdo a kdy může tento institut využít, jaká je možná úspora a jaké jsou časové souvislosti nákladů. Problematika je ilustrována praktickými příklady.

Lenka Heřmánková

Stav a vývoj daňových a celních příjmů k 30.6.2025

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 7-8, s. 8-9

Zůstatky na účtech celní správy ČR ke dni 30.6.2025. Celkové zůstatky příjmů státního rozpočtu na účtech CS. Dovoz (DPH, spotřební daně, clo, správní poplatky, příslušenství); vnitrostátní spotřební daně; dělená správa; meziroční srovnání.

Christoph Schmidt

Steuerpolitische Weichenstellungen 2025 : kritische Analyse ausgewählter Koalitionsvorhaben der 21. Legislaturperiode

Daňová politika v roce 2025 : kritická analýza vybraných koaličních projektů 21. legislativního období

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 21, S. 1303-1308

Článek kriticky analyzuje čtyři klíčové daňové projekty koaliční smlouvy (CDU/CSU/SPD) na období 2025–2029: dočasné degresivní odpisy ve výši 30 % na investice do vybavení, zvýšení paušálu pro dojíždějící, podporu daně z finančních transakcí v EU a trvalé snížení DPH v gastronomii na 7 %. Opatření jsou hodnocena z hlediska jejich účinku na snížení daňového zatížení, udržitelnosti finanční politiky a administrativní proveditelnosti. Ústředním bodem napětí zůstává konflikt mezi krátkodobým snížením daňového zatížení a dlouhodobou konsolidací rozpočtu. – Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Michal Sýkora

Škoda u daňových trestných činů a možnost jejího vymáhání v trestním řízení

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 47-51

Článek se zaměřuje na otázky vzniku škody způsobené tzv. daňovými trestnými činy a možností jejího vymáhání v rámci trestního řízení. Autor upozorňuje, že škodu způsobenou těmito trestnými činy nelze zpravidla uplatňovat v rámci tzv. adhezního řízení. Charakterizuje daňové trestné činy (zkrácení daně, poplatek a jiné povinné platby; neodvedení daně; nesplnění oznamovací povinnosti v daňovém řízení), základní znaky jejich skutkové podstaty a dále se podrobněji věnuje termínu "škoda". Návazně rozebírá možnost vymáhání škody způsobené daňovými trestnými činy v trestním řízení a přibližuje přístup judikatury i výjimky, které judikatura stanovila. – Poznámky.

Niklas Hoyer

Tradition lohnt sich

Tradice se vyplatí

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 29, S. 74-77

Německý model společného daňového přiznání zvýhodňuje manželské páry s nerovným příjmem. Jeden z partnerů, většinou ten s vyšším příjmem, pak těží ze základních slev na dani obou partnerů. Analýza ukazuje, jak silný je tento efekt ve skutečnosti.

Soufian Bender, Stefan Walter

Übertragungen zwischen Schwesterpersonengesellschaften zur Umstrukturierung mittelständischer Familienunternehmen nach dem JStG 2024

Převody mezi sesterskými společnostmi v rámci restrukturalizace středních rodinných podniků podle německého daňového zákona 2024

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 17, S. 1032-1040

Článek rozebírá daňový režim převodu účetní hodnoty mezi sesterskými společnostmi podle § 6 odst. 5 věty 3 č. 4 německého zákona o daních z příjmů (EStG) a v této souvislosti ukazuje možná řešení situací, které jsou v praxi relevantní. Kromě jednotlivých znaků skutkové podstaty trestného činu se článek stručně věnuje také právním důsledkům zákona o dani z převodu nemovitostí v případě převodů nemovitostí. – Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Michele Ferrari

VAT deduction and VAT reimbursement : two sides of the same "neutrality" coin?

Odpčet DPH a vrácení DPH : dvě strany stejného problému z hlediska neutrality?

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 3, p. 119-122

Článek představuje rozsudek italského Nejvyššího soudu ze 14 května 2024 v otázce odpčtu DPH a vrácení DPH. Posuzovaný případ se týkal podmínek vrácení DPH v případě, kdy došlo k provedení

renovace nemovitosti na pozemku ve vlastnictví třetí strany (s tou byla uzavřena nájemní smlouva). V článku je rozebráno, za jakých podmínek je možný v podobné situaci odpočet na DPH a kdy je umožněno vrácení DPH. Vysvětlen je postoj italských daňových úřadů i samotný rozsudek a jeho tři hlavní pilíře (privilegované postavení práva EU, zejména principu neutrality; princip neutrality by se měl týkat odpočtu i vrácení DPH, pravidla pro DPH by neměla být ovlivněno jinou domácí daňovou legislativou). Rozsudek mj. potvrdil, že na odpočet i vrácení DPH by se měly vztahovat stejné podmínky. - Poznámky.

Pietro Bricchetto

VAT deductions in merger leveraged buyout deals : emerging opportunities under Italian case law
Odpočty DPH u fúzí s využitím dluhu : nové příležitosti v italské judikatuře

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 2, p. 55-60

Autor v článku analyzuje nová rozhodnutí italského Nejvyššího soudu, která zvrátila dřívější výklad daňových úřadů v otázce odpočtu DPH u tzv. fúzí s využitím dluhu (merger leveraged buyouts, MLBO). Nejprve je vysvětleno, v čem vzniká problém při interpretaci práva na odpočet u MBLO (posuzovaná situace se týká tzv. zvláštních účelových nástrojů a zda se na ně vztahují podmínky pro odpočet DPH, což zatím neobjasnil ani Soudní dvůr EU). Následně autor představuje postoj italských daňových úřadů, protichůdný výklad různých odborníků z praxe, judikaturu a zabývá se i tím, jak získat DPH zpět u již uzavřených dohod. - Poznámky.

Erwan Loquet

VAT is not a barrier for trade
DPH nepředstavuje obchodní bariéru

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 2, p. 49

Americký prezident D. Trump ve svém projevu na konferenci v Davosu v lednu 2025 uvedl, že Evropská unie se chová vůči USA neférově kvůli uvalování DPH na americké podniky. Autor v příspěvku připomíná, že zásadním principem daně z přidané hodnoty je její neutralita a táže se, jak by se EU do budoucna měla postavit k tomu, že je nyní na vzestupu protekcionismus. Uvádí mj., že prospěšným krokem by pro EU byla další harmonizace DPH a odstraňování mechanismů, které u evropské DPH nefungují. - Poznámky.

Matthias Oldiges and Frédéric Salewski

VAT treatment of sales of video game skins on the secondary market
Režim DPH u prodeje virtuálních předmětů z videoher na sekundárním trhu

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 2, p. 61-65

Autoři se věnují daňovému režimu u tzv. "skinů" ve videohrách. Skiny jsou jedním z typů virtuálních předmětů, se kterými lze obchodovat i mimo samotnou videohru. Pomocí skinů hráči mohou měnit vzhled hry či herních postav. Transakce se skiny na primárním trhu jsou z pohledu DPH jasně upravené. Existuje ovšem i sekundární trh, kdy skin svázaný s účtem jednoho hráče je následně prodán a poté je spojen s účtem jiného hráče. Autoři řeší, zda podobný prodej podléhá DPH a zda lze skiny považovat za "elektronicky poskytované služby" (electronically supplied services). Ve své analýze vycházejí z dokumentů Výboru Evropské komise pro DPH k tomuto tématu. - Poznámky.

Jen Shaun Wong

VAT/GST versus MySST : different yet similar
DPH/daň ze zboží a služeb versus malajská daň z obrátu : různé, ale podobné

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 3, p. 109-117

Malajsie zavedla od 1. září 2018 daň z obrátu (sales tax and service tax, "MySST"), jež nahradila dřívější daň ze zboží a služeb ("MyGST"). Článek porovnává rozdílné a podobné prvky obou daní. - Poznámky.

Petr Vondraš

ViDA aneb DPH v digitální éře

Účetnictví v praxi, Sv. 29, (2025) č. 7-8, s. 15-16

Informace o změně systémové směrnice k DPH evropskou směrnicí č. 2025/516/EU, která zavádí do pravidel daně z přidané hodnoty balíček opatření označovaných ViDA - DPH v digitálním věku. Balíček stojí na třech pilířích: jednotném hlášení v reálném čase (digitální výkaznictví), změnách v odvětvích osobní dopravy a krátkodobých pronájmu a jednotném správním místě pro DPH, které nahrazuje

vícenásobné registrace v různých členských státech. Autor přibližuje praktickou aplikaci opatření ViDA a hodnotí očekávané dopady nové úpravy. Zmiňuje rovněž zvláštní režim pro přemístění vlastního zboží mezi státy EU. -- K tématu viz také DPH aktuálně č. 17/2025, s. 1-4.

Stefano Chirichigno and Vittoria Segre

Virtual power purchase agreements and their VAT treatment : a complex legal and tax framework

Smlouvy o virtuálním nákupu energie a jejich daňový režim : komplexní právní a daňový rámec

International VAT monitor, Vol. 36, (2025) No. 2, p. 67-71

Tzv. smlouvy o nákupu energie (Power Purchase Agreements, PPAs) existují ve dvou kategoriích: fyzické a virtuální. U virtuálních nákupů se jedná o finanční dohodu mezi producentem obnovitelné energie (prodejce) a kupujícím. Na rozdíl od fyzických nákupů nedochází ke skutečnému dodání elektřiny. Cílem obou stran je pojistit se proti výkyvům ceny na trhu s elektřinou. Článek nejprve objasňuje problematiku těchto smluv a následně se zabývá jejich daňovým režimem, a to s ohledem na italské prostředí. - Poznámky.

Pavel Novák

Výhry z hazardu v daňovém přiznání

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 26, (2025) č. 8-9, s. 21-22

Od r. 2024 se v zákoně o daních z příjmů změnila pravidla pro zdanění výher z hazardních her. V článku je stručně připomenuto, k jakým změnám došlo a jak se to projeví v přiznání k dani z příjmů fyzických osob. Nově se stanovuje roční limit pro osvobození od daně ve výši 50 tisíc Kč, a to u loterií a tombol za každou výhru a u ostatních her jako roční limit. Problematika je ilustrována na několika praktických příkladech.

Marco Fuß

Zentralregulierung – Ein Geschäftsfeld im Fokus der umsatzsteuerrechtlichen Rechtsprechung

Centrální regulace – transakce mezi podnikem a dodavatelem pod drobnohledem výkladu práva ve smyslu zákonů o DPH

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 74, (2025) Nr. 13, S. 487-492

Příspěvek se podrobněji věnuje problematice centrální regulace transakcí mezi dopravcem a členskou společností a její právní úpravě na základě rozsudku Spolkového finančního soudu (V R 3/12), rozsudku Evropského soudního dvora (C-300/12) a příslušných reakcí spolkové finanční správy (přípis BMF z 27.2.2015). Článek představuje koncept centrální regulace (ve smyslu zprostředkování) při transakcích mezi dodavatelem a firmou, shrnuje a porovnává příslušnou problematiku DPH v právním prostředí před a po uvedených judikátech a shrnuje specifické situace podmíněných plateb v obou případech právní úpravy. - Poznámky.

Martin Děrgel

Změny osvobození od DPH při dodání staveb a bytů

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 7-8, s. 2-9

Autor nejdříve shrnuje hlavní změny v oblasti daně z přidané hodnoty u nemovitých věcí v závislosti na novele č. 461/2024 Sb. zákona o DPH. Rozebírá změny či posun terminologie (nemovité věci, vybrané nemovité věci, jednotky) a poté přibližuje pět režimů DPH při prodeji staveb plátcem. Návazně rozebírá režim dodání nemovité věci osvobozené od DPH do 30.6.2025 a režim dodání vybrané nemovité věci osvobozené od DPH od 1.7.2025. V důsledku novelizace věcné změny rozšiřují od daně osvobozená dodání vybraných nemovitých věcí: dosavadní 5letý časový test se zkracuje na 2letý, navíc se nově týká jen prvního dodání dokončené vybrané nemovité věci. Provedení "podstatné změny" nemovitosti ale startuje vždy nový časový test 2 let osvobození od DPH. I nadále zůstává možnost plátcí (dodavatelů) změnit ze zákona o DPH osvobozené dodání vybrané nemovité věci na plnění zdanitelné. -- Viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 8-9/2025, s. 31-38 a FDÚB č. 3/2025, s. 39-43.

Alexander Skuratovski, Bogdan Hansen

Zur Steuerdeckung von Pillar-2-Steuerrisiken unter der W&I- und Steuerversicherung : eine Expertenbefragung

K pokrytí daňových rizik Pilíře 2 v rámci pojištění prohlášení a záruk (W&I) a daňového pojištění : průzkum mezi odborníky

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 19, S. 1173-1177

Globální minimální daň se dostala do oblasti speciálního pojištění. Článek zkoumá možnost přenesení daňových rizik souvisejících s rámcem druhého pilíře OECD na pojištění. Průzkum mezi 20 specializovanými pojistiteli ukazuje rozmanitý zájem o pokrytí těchto rizik, přičemž někteří pojistitelé jsou zcela ochotní, zatímco jiní (zatím) váhají kvůli nejistotám. Autoři zdůrazňují výzvy a nejistoty související s implementací a cenovou politikou pojistných řešení a doporučují společnostem a investorům, aby tyto aspekty zohlednili ve svém daňovém řízení rizik. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M10.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 30, (2025) č. 7-8

Změny osvobození od DPH při dodání staveb a bytů (s. 2-9); Vedení daňové evidence v podmínkách roku 2025 (s. 10-15); Poker jako sport - daňové a jiné důsledky (s. 16-18); Zdaňování příjmů fyzických osob z nájmu (s. 19-20); Místo zdanitelného plnění (§ 10b, 10ba, 10h, 11 a 13) od 1.1.2025 (s. 21-24); Pracovněprávní vztahy na dobu určitou a zdravotní pojištění (s. 25-28); Změny v oblasti značení lihu se dotknou i distributorů lihu, barů a restaurací (s. 29-30); Změny v dani silniční (s. 31-33); Transformace celní správy: celnický balíček přináší změny v zákonech a kompetencích (s. 34-35); Obchodní zastoupení (s. 36-40); Rozhodné datum pro opravu daně u daňového subjektu, jehož úpadek je řešen reorganizací (s. 41-42); Nad judikaturou na téma omluvenky v daňových řízeních (s. 43-52); Novela zákona o účetnictví a zákona o dorovnávacích daních 2025: ESG, audit, kategorie podniků (s. 53-56).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 14

Novinky v odpisování FVE od 1.8.2025 (s. 1-4); Daňové zatížení při využívání služebního automobilu pro soukromé účely zaměstnance (s. 5-7); Dotazy a odpovědi: přeprava zboží do EU - důkaz pro DPH (s. 4); faktura z loňského roku účetně a daňově (s. 4); oprava, nebo technické zhodnocení střechy? (s. 7); prodej pozemku pod silnicí a osvobození od DPH (s. 8); příslib investiční dotace (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 15-16

Změny v daňovém řádu od 1.7.2025 (s. 1-5); Příklady daňového zatížení při využívání služebního automobilu zaměstnancem (s. 6-8); Finanční leasing - test znalostí (s. 9-10); Obchodní majetek poplatníka daně z příjmů fyzických osob - rady a tipy - 1. část (s. 11-13); Dotazy a odpovědi: daňová uznatelnost nákladů v důsledku rozhodnutí soudu (s. 5); překročení obratu 1. pásma paušální daně (s. 8); úmrtí fyzické osoby z pohledu daňového přiznání k dani z příjmů (s. 13); zdanění likvidačního zůstatku společnosti s r.o. v likvidaci (s. 13-14).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2025, č. 17

Interpretace NÚR I-51 - Vykazování výrobků a zboží používaných k předvádění (s. 1-3); Obchodní majetek poplatníka daně z příjmů fyzických osob - rady a tipy - 2. část - dokončení (s. 4-7); Dotazy a odpovědi: DPH a nákup zboží z EU k nedaňovým účelům (s. 3); promlčecí doba faktury (s. 8); pokuta za porušení rychlosti u firemního automobilu (s. 8); účtování slevy na pojistném pro pracující důchodce (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2025, č. 16**

Dopady změn ZDPH u neziskových organizací - IV. část: dodání zboží, které bylo použito pro plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně a zboží, u něhož nemá plátců nárok na odpočet daně; osvobození od daně při dodání knih a poskytnutí odborné služby; změny v uplatňování odpočtu daně dle § 73; změny v odpočtu daně v poměrné výši a v krácené výši (s. 1-4); Kdy je nutné podat dodatečné přiznání k DPH - chyby v dani z přidané hodnoty (s. 4-8).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2025, č. 17**

Aktuální informace z oblasti DPH - I. pol. 2025 (s. 1-4); Prodej zboží na dálku - specifické přeshraniční dodání zboží v EU (s. 4-6); Dotazy a odpovědi: sazba DPH u rozvozu menu z restaurace (s. 7); oprava odpočtu daně v případě pohledávky po splatnosti v režimu přenesení daňové povinnosti (s. 7); nezisková organizace a plátců DPH (s. 7-8).

Účetnictví v praxi**Sv. 29, (2025) č. 7-8**

Daňové novinky pro vlastníky nemovitostí a developery: klíčové změny pro rok 2025 (s. 4-8); Daňové řešení zdravotních a volnočasových benefitů v roce 2025 (s. 9-14); ViDA aneb DPH v digitální éře (s. 15-16); Přeshraniční režim pro malé podniky (s. 17-20); Dotace v zemědělství (s. 21-25); Akvizice a fúze obchodních společností (s. 26-31); Poukazy a bonusy jako podpora prodeje z pohledu účetnictví a daní (s. 32-37); Konec dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností v DPH (s. 38-44).

Ekonomické vědy. Ekonomie**The age of unity****Období jednoty**

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9462, p. 62

Ekonomové se dlouhodobě na řadě odborných otázkách neshodnou, po nástupu prezidenta D. Trumpa mezi nimi ovšem nastává nebývalý konsenzus, a to jak u zahraničněobchodní politiky (obhajoba volného obchodu) či daní (většina ekonomů si nemyslí, že prodloužení daňových škrťů přinese zvýšení HDP). I přesto však stále existují sporná témata, jako např. ochrana hospodářské soutěže, optimální podoba finanční regulace či ekonomické přínosy umělé inteligence. U těchto témat jsou na základě dostupných dat méně jasné účinky (např. finanční krize bývají vzácnější a hůře zobecnitelné). Článek odkazuje na výsledky průzkumů prováděných Clarkovým centrem pro mezinárodní trhy od r. 2011.

The curvature of power**Zakřivení moci**

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9458, p. 63

Jedním z měřítek konkurence či koncentrace na trhu je Hirschmanův index vyvinutý Albertem Hirschmanem v r. 1945. Původně byl však index zamýšlen k měření ekonomické síly zemí, nikoli podniků. Článek se v této souvislosti zabývá tzv. geoekonomií (prolínáním geopolitiky a ekonomie), a to i s odkazy na další odbornou literaturu k tématu, která na Hirschmana navázala (autoři C. Clayton, M. Maggiori a J. Schreger). Geoeconomie mj. řeší, jak velké ekonomiky (hegemoni) mohou vytvářet "nátlak" na menší ekonomiky, a do jaké míry se menší ekonomiky mohou nátlaku hegemonů bránit.

Henrike Adamsen

Neues Mass gesucht**Potřebujeme nové měřítko**

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 25, S. 34-36

Je HDP v době digitalizace a umělé inteligence stále dobrým měřítkem prosperity? Britská ekonomka Diane Coyleová vyzývá k odklonu od tradičního pojetí ekonomie.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Suzi Ring, Ellesheva Kissin

Advisers bank on a bounceback after London's listing drought

Poradci sázejí na oživení po období sucha na londýnské burze

Financial Times, Vol. 2025, No. 42033 (29.8.2025), p. 9

Článek popisuje, jak se londýnské právnické firmy a poradci připravují na potenciální oživení aktivit v oblasti primárních emisí akcií (IPO) a kapitálových trhů (ECM). Za poslední tři roky zažila Velká Británie stagnaci, která se vyznačovala prudkým poklesem počtu emisí a přesunem velkých společností do New Yorku. Dle respondentů vyvolal obnovený zájem společností o vstup na anglickou burzu opatrný optimismus. Poradenské společnosti hlásí výrazný nárůst poradenských služeb. Ačkoli r. 2025 zatím nepřinesl úplné oživení primárních emisí akcií, náboráři opět hledají talenty v oblasti kapitálových trhů. Výzvou zůstává, zda domácí fintechové společnosti budou kótovat akcie v Londýně, nebo budou následovat své protějšky do New Yorku.

Emília Zimková, Ľubomír Pintér

Assessing efficiency of the European banking sectors : an application of the Network DEA

Vyhodnocení efektivity evropských bankovních sektorů : aplikace analýzy N-DEA

Statistika, Vol. 105, No. 2, p. 165-177

Příspěvek vyhodnocuje a porovnává technickou efektivitu 26 evropských bankovních systémů v letech 2020-2021 za použití N-DEA analýzy (network-data envelopment analysis, analýza sítě obávkových dat). Metoda umožňuje hodnocení efektivity dvou dílčích procesů: shromažďování vkladů (deposit collection process) a zprostředkovatelského procesu, který odráží využití vkladů k získávání aktiv. Dobrých výsledků v hodnocení shromažďování vkladů dosáhly pouze Malta a Lotyšsko, bankovní systémy ostatních zkoumaných zemí byly v tomto bodě vyhodnoceny jako neefektivní. Celkově technologicky nejefektivnějšími byly bankovní systémy Francie a Německa. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2024.58>

Luca G. Deidda, Ettore Panetti

Bank recovery and resolution planning, liquidity management and fragility

Plánování ozdravných opatření a řešení problémů bank, řízení likvidity a křehkost

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 16 p.

Autoři zkoumají vliv finanční regulace na vztah mezi řízením likvidity bank a finanční křehkostí (náchylností finančního systému určité země vůči šokům). Zdůrazňují význam plánů ozdravení a řešení problémů bank (recovery and resolution planning) a navrhuji teorii, která odráží různé prvky finanční a bankovní regulace (prezentována je ekonomika, ve které dohledová instituce připraví plán řešení bankovní krize a pozastavení výběru vkladů v případě bankovního runu). - Poznámky.

Christy Dwita Mariana, Arisyi F. Raz

Central banks' financial stability orientation and bank risk-taking

Zaměření centrálních bank na finanční stabilitu a riskování ze strany bank

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 13 p.

Autoři v příspěvku zkoumají, zda orientace centrální banky na finanční stabilitu (politika "leaning against the wind") ovlivňuje riskování ze strany bank. Podle autorů se odborná literatura neshoduje na tom, zda by měnová politika centrální banky měla zohledňovat finanční stabilitu. Z analýzy bankovních dat ze 39 zemí z let 2012-2019 je zjištěno, že orientace centrálních bank na finanční stabilitu skutečně zásadně snižuje riskování ze strany bank. - Poznámky.

The deeper reason for banking's retreat [elektronický zdroj]

Hlubší důvody ústupu bankovníctví

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9459

Část veřejnosti (i odborné) se domnívá, že přísnější regulace bank po velké finanční krizi způsobila útlum půjček, což vytvořilo prostor pro méně regulované subjekty (fintechy a další). Článek však upozorňuje na to, že k poklesu bankovních půjček domácnostem i podnikům dochází daleko delší dobu (už od 60. let 20. století), a to z hlubších důvodů, než je finanční regulace. Tyto důvody jsou v článku

rozebrány, i s odkazy na odbornou literaturu (vznik nových finančních nástrojů, chování klientů, atd.). Rovněž je v článku diskutováno, zda tato situace vůbec představuje problém. - Článek vyšel v čísle, které je dostupné pouze ELEKTRONICKY. Plný text dostupný z: <https://www.proquest.com/docview/3234936335/61309150DE484DC9PQ/1?accountid=45378&sourcetype=Magazines>

Manthos D. Delis, Maria Iosifidi

Determinants of global loan pricing : creditor rights or country size?

Faktory ovlivňující ceny půjček ve světě : práva věřitele či velikost státu?

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 11 p.

Z odborné literatury vyplývá, že posílení práv věřitelů negativně ovlivňuje úrokové rozpětí úvěrů. Autoři však v článku zjišťují, že tento vztah neplatí, pokud se bere v úvahu dodatečný faktor, konkrétně velikost země. Příčinou je podle nich etnické členění v rámci zemí či různorodost ekonomických preferencí. - Poznámky.

William Chen, Gregory Phelan

Digital currency and banking-sector stability

Digitální měna a stabilita bankovního sektoru

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 14 p.

Článek se z teoretického pohledu zabývá digitálními měnami v bankovním sektoru a jejich vlivem na stabilitu bank. Je představen model, ve kterém je digitální měna plně integrována do finančního systému. Vydávání stablecoinů zásadně zvyšuje pravděpodobnost bankovní krize tím, že dochází k poklesu úrokového rozpětí. Vzniká tedy nestabilita v bankovním sektoru, navzdory tomu může být vydávání stablecoinů zároveň prospěšné pro domácnosti. Autoři rozebírají konkrétní podmínky, kdy toto může nastat. - Poznámky.

Bert Losse, Frank Doll, Saskia Littmann, Julian Heißler, Jörn Petring, Henrike Adamsen

Dollar Dämmerung

Soumrak dolaru

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 29, S. 16-25

Protekcionismus Donalda Trumpa a jeho dluhová politika ohrožují důvěru v americkou měnu. Článek se zabývá otázkami, co to znamená pro světovou ekonomiku a měnový systém a zda mohou euro a renminbi nahradit dolar.

Finanční trh 2024 : rok velkého přesunu úspor, návratu hypoteční horečky a rekordních zisků bank

Bankovníctví, Sv. 33, (2025) č. 7-8, s. 38-41

Příspěvek shrnuje vybrané závěry Zprávy o vývoji finančního trhu 2024, kterou vydalo Ministerstvo financí ČR. Prostředí klesajících sazeb a zklidněné inflace se stalo hlavním katalyzátorem pro dynamické změny na finančním trhu, které odhalily nové priority a strategie českých domácností a firem. Hlavními trendy byl přesun úspor českých domácností na finanční trhy (zejména do investičních fondů), odolnost a rekordní ziskovost bankovního sektoru i bouřlivé oživení hypotečního trhu (boom poháněly klesající úrokové sazby a odložená poptávka). Naproti tomu těžký rok zažilo stavební spoření. Tabulky dokládají strukturu úspor domácností, alokaci finančních prostředků na finančním trhu a počty subjektů na finančním trhu v období 2019-2024.

Henrike Adamsen, Philipp Frohn

Ein Geld für alle Fälle

Peníze pro všechny případy

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 32, S. 32-34

Evropská centrální banka chce pomocí digitálního eura posílit měnovou suverenitu Evropy a nezávislost na USA. Podle autorů článku jde o projekt s velkými riziky a zdaleka ne bez konkurence.

Martin Arnold, Sam Fleming

The global drive to deregulate

Světová snaha o deregulaci

Financial Times, Vol. 2025, No. 41998 (19.7.2025), p. 5

Článek popisuje, jak britská ministryně financí R. Reeves zahájila rozsáhlou reformu finanční regulace a obvinila přísné regulátory z brzdění finančního sektoru. Zatímco finanční manažeři změny uvítali, kritici varují před rizikem možné budoucí krize. Navzdory ambiciózním plánům na posílení konkurenceschopnosti po brexitu čelí Spojené království stále strukturálním výzvám: nízkým investicím, klesajícímu podílu finančních vývozů a slabšímu růstu. Podle autorů mohou rostoucí daně pro podniky, zásahy na trhu práce a hrozící fiskální tlaky bránit růstovým záměrům. Analytici zdůrazňují nutnou opatrnost při deregulaci v kontextu minulých finančních krizí.

Andreas Neuhaus

Groß-Investoren im Krypto-Rausch

Velkoinvestoři v opojení kryptoměnami

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 157 (18.8.2025), S. 28-29

Hodnota burzovně obchodovaných kryptoaktiv a digitálních měn se v průběhu uplynulého roku zdvojnásobila na 4 biliony dolarů. Nárůst je způsoben mj. zvýšeným zájmem investičních institucí v USA. Z údajů amerického úřadu burzovního dozoru SEC vyplývá, že kryptoaktiva zaujímají rostoucí význam v portfoliích profesionálních investorů (převážně v podobě podílových fondů přímo navázaných na kurz bitcoinu a etherea). Do bitcoinu v rostoucí míře investují také podniky: podle údajů serveru bitcointreasuries.net v současnosti drží 208 podniků přes 1,3 milionu bitcoinů, oproti 88 podnikům koncem r. 2024. Stablní zájem o kryptoměny v čele s bitcoinem mají i soukromí investoři, roste též motivace investice do kryptoměn jako formy důchodového zabezpečení. Zástupci odborné veřejnosti poukazují na riziko vazby hodnoty kryptoměn na kurz bitcoinu a nákupů kryptoměn prostřednictvím půjček, což vytváří další riziko vlivem potenciálního výkyvu kurzu dolaru.

Thomas Krause, Eleonora Sfrappini, Lena Tonzer, Cristina Zgherea

How do EU banks' funding costs respond to the CRD IV? : an assessment based on the banking union directives database

Jak náklady na financování bank v EU reagují na směrnici CRD IV? : hodnocení založené na databázi směrnic bankovní unie

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 17 p.

Autoři v článku sestavují tzv. databázi směrnic bankovní unie, ve které jsou zahrnuta data o transpozici tří evropských směrnic, mj. i směrnice o kapitálových požadavcích (Capital Requirements Directive IV, CRD IV). CRD IV byla první transponovanou směrnicí a vyžaduje, aby banky budovaly kapitálové rezervy a posilovaly správu a řízení. Autoři analyzují, jak se zavedení této směrnice, která zpřísnila regulaci, promítlo do finančních výsledků bank. Je zjištěno, že došlo k mírnému růstu nákladů na jejich financování. Konkrétně došlo k růstu nákladů na vlastní kapitál a snížení nákladů na dluhové financování. - Poznámky.

Martin Benninghoff

China wagt das Stablecoin-Experiment

Čína zvažuje experiment se stablecoinem

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 142 (28.7.2025), S. 28-29

Začátkem srpna vstupuje v platnost čínský zákon, který upravuje právní rámec použití a emise čínského stablecoinu pro oblast Hongkongu. Digitální měna vázaná na kurz jüanu je vnímána převážně jako součást čínského úsilí zvýšit mezinárodní prestiž domácí měny a oslabit pozici dolaru.

Gianluca Cafiso, Giulia Rivolta

A macroeconomic view on banks' deposits after monetary interventions

Makroekonomický pohled na bankovní vklady po měnových intervencích

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 4, p. 424-442

Studie zkoumá reakci bankovních vkladů na měnověpolitické šoky s cílem vyhodnotit existenci vkladového kanálu na makroúrovni, kde přísnější měnové podmínky vedou k odlivu vkladů. Na základě

bayesovského strukturálního VAR modelu pro USA a identifikace šoků zjistila analýza důkazy o existenci vkladového kanálu. Výsledky však naznačují, že jeho celkový význam pro transmissi měnové politiky na makroekonomické úrovni je omezený. - Poznámky.

Peter Kalström

Macroprudential policy and systemic risk : the role of corporate and household credit booms

Makroprudenční politika a systémové riziko : role úvěrových boomů u firemních úvěrů a úvěrů pro domácnosti

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 12 p.

Autor analyzuje, zda může makroobezřetnostní (makroprudenční) politika omezit systémové riziko tím, že zmírní dopady úvěrových boomů. Z výsledků vyplývá, že nástroje makroobezřetnostní politiky pomáhají omezit kumulaci systémového rizika u úvěrů poskytovaných domácnostem, u boomu úvěrů poskytovaných podnikům však nikoli. Hlavním kanálem, kterým boomy úvěrů poskytovaných domácnostem vyvolávají systémové riziko, je pákový efekt (leverage). - Poznámky.

Xiao Li, Jeffrey Ng, Walid Saffar

Movable assets as collateral in debt financing and effects on trade credit : evidence from collateral law reforms

Movitý majetek jako zástava u dluhového financování a účinky na obchodní úvěry : zjištění z reforem zástavního práva

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 15 p.

Autoři zkoumají s využitím dat z různých evropských zemí (včetně ČR) vliv zavádění reforem zástavního práva na financování obchodních úvěrů. Je zjištěno, že v zemích, kde byly reformy přijaty, podniky získávají méně obchodních úvěrů. Dále je specifikováno, kterých podniků se toto týká a z jakého důvodu. - Poznámky.

Rym Ayadi, Paola Bongini, Barbara Casu, Doriana Cucinelli

The origin of financial instability and systemic risk : do bank business models matter?

Původ finanční nestability a systémového rizika : záleží na obchodních modelech bank?

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 22 p.

Autoři využívají vzorek velkých evropských bank kótovaných na burze ke zkoumání vztahu mezi obchodním modelem banky a systémovým rizikem. Použita byla data z let 2005-2025. Byly zjištěny rozdíly v "klidných" obdobích a obdobích nestability: v období nestability na rozdíl od klidného období je obchodní model podstatný. Např. investiční banky jsou více vystavené systémovému riziku i k němu více přispívají. Podle autorů je také pro snížení systémového rizika podstatná změna obchodního modelu. - Poznámky.

Céline Choulet

QT2: the Fed is trying to find the right pace [elektronický zdroj]

QT2: Fed se snaží najít správné tempo

Eco Insight, No. 3 (2025), p. 1-13

Analýza se věnuje redukování objemu rozvahy americké centrální banky, tedy tzv. "kvantitativnímu zpříšňování" (quantitative tightening). Hlavním rizikem programu QT2 byl hrozící nedostatek rezerv centrální banky s ohledem na požadavky na likviditu bank dle Basel III. Autorka diskutuje o budoucnosti programu QT2, o nástrojích, které by mohly odhalit možné nedostatky rezerv a o riziku spojeném s nástrojem "SRF" (Standing Repo Facility). Dále přibližuje význam bilaterálních repo dohod. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/EcoInsight_03_2025.pdf

William D. Lastrapes, Thomas F.P. Wiesen

Regional bank failures and volatility transmission

Krachy regionálních bank a šíření volatility

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 14 p.

Autoři se zabývají kolapsem několika amerických regionálních bank v USA na jaře 2023 a jeho vlivem na ostatní regionální banky a velké (tzv. systémově významné) banky. Cílem bylo zjistit, jak těsně jsou banky integrované a jak náchylné jsou vůči finančním šokům v jiné oblasti bankovního systému. Až do jara 2023 kopíroval vývoj akcií regionálních bank vývoj trhu. Po pádu Silicon Valley Bank došlo k prudkému

poklesu bankovních akcií, přičemž u regionálních bank byl propad zásadnější. Autoři zjišťují, že krach vybraných regionálních bank ovlivnil ostatní regionální banky, systémově významných bank (too-big-to-fail) se však dotkl málo a pouze dočasně. - Poznámky.

Richard Clarida

Richard Clarida : by invitation

Richard Clarida : na pozvání redakce The Economist

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9455, p. 13

Profesor ekonomie a bývalý místopředseda americké centrální banky Richard Clarida se v příspěvku vyjadřuje k nezávislosti Fed a nynějším politickým tlakům ze strany současné prezidentské administrativy. Popisuje, jaké prvky zajišťují nezávislost Federálního rezervního systému, i dva faktory, které by ji mohly ohrozit (soudní rozhodnutí a změna zákonů, skutečná či domnělá politizace měnové politiky při jmenování nového předsedy Fed po J. Powellovi). Pojistkou proti ztrátě nezávislosti by však mohl být i trh s dluhopisy.

Qian Chen, Christoffer Koch, Gary Richardson, Padma Sharma

Suspensions of payments and their consequences

Pozastavení plateb a související důsledky

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 24 p.

Autoři se v příspěvku zabývají s pomocí dat z USA možnými důsledky pozastavení výplat peněžních prostředků finančními institucemi na ekonomiku, a to v souvislosti s rozmachem nedostatečně regulovaných oblastí finančního systému (fintech). Konkrétně je zjišťováno, zda čtyři šoky (depozitní krize), ke kterým došlo v různých amerických státech v letech 1983-1991 a které se lišily parametry (délka, rozsah, fáze hospodářského cyklu), ovlivnily nezaměstnanost, zaměstnanost, participaci pracovních sil a tzv. hrubý státní produkt (ekvivalent HDP na úrovni státu). Je zjištěno, že pozastavení plateb záviselo na délce a rozsahu šoku i na fázi hospodářského cyklu. Depozitní krize na Rhode Islandu v r. 1991, ke které došlo během recese, tak byla oproti ostatním zkoumaným krizím daleko delší a závažnější. Autoři dále poukazují na význam regulačních opatření v této oblasti. - Poznámky.

James Politi, Claire Jones, Kate Duguid

Trump threat imperils Fed independence

Trumpova výhrůžka ohrožuje nezávislost Fedu

Financial Times, Vol. 2025, No. 42031 (27.8.2025), p. 3

Článek informuje o bezprecedentním kroku amerického prezidenta Trumpa, který hodlá odvolat členku Rady guvernérů Fed Lisu Cook. Trump své kroky odůvodnil obviněními z hypotečního podvodu proti Cookové, která je popírá a plánuje se proti nim bránit. Dle respondentů je Trump odhodlán převzít kontrolu nad nejmocnější centrální bankou světa. Snížením její autonomie na politických představitelích však ubírá instituci a americkému dolaru na důvěryhodnosti, což může mít neblahé dopady na americkou ekonomiku. Pokud by Trump s odvoláním L. Cook uspěl, získal by většinu v sedmičlenné Radě guvernérů Fedu. Rada bude v r. 2026 obměňovat 12 regionálních prezidentů Fedu. Finanční trhy reagují nervózně, výnosy státních dluhopisů vzrostly a dolar oslabil, protože investoři se obávají politického zasahování do měnové politiky. Autoři naznačují, že Trumpovy kroky připomínají kroky autoritářských vůdců.

Kate Duguid, Ian Smith, Claire Jones

Trump's escalating attacks on Fed unnerve investors

Stupňující se útoky Trumpa na Fed znepokojují investory

Financial Times, Vol. 2025, No. 41997 (18.7.2025), p. 10

Článek se zabývá otřesy na finančních trzích vyvolanými zesílením útoků prezidenta Trumpa na Federální rezervní systém a na předsedu Rady guvernérů Fed J. Powella. Kroky vyvolaly u investorů obavy o nezávislost Fedu a o jeho dlouhodobou schopnost kontrolovat inflaci. Podle autorů považují účastníci trhu Trumpův tlak na snížení sazeb a kritiku politiky Fedu za faktory přispívající k zvyšujícím se inflačním očekáváním. Srovnání s taktikami, které používá turecký prezident Erdoğan, podtrhují obavy z politizace americké centrální banky. Mohla by podkopat její důvěryhodnost a účinnost měnové politiky. -- Viz také příspěvek na s. 2 a komentář na s. 19; dále viz FT z 28.7.2025, s. 7.

Claire Jones, Sam Fleming

Twilight of the central bank elite

Soumrak elity centrální banky

Financial Times, Vol. 2025, No. 42028 (23.8.2025), p. 6

Článek se zabývá rostoucím napětím mezi Federálním rezervním systémem a Trumpovou administrativou. Podle autorů pronesl Jay Powel v Jackson Hole pravděpodobně svůj poslední projev, ve kterém znovu potvrdil závazek Fedu k tvorbě politiky založené na důkazech a nezávislosti. Paralelní konference zaměřená na blockchain, kterou vedl Eric Trump, zdůraznila politické a kulturní výzvy, kterým centrální banka čelí. Snaha prezidenta Trumpa oslabit autonomii centrální banky naznačuje širší útok na americké instituce. Podle autorů však inflace, ztráty z kvantitativního uvolňování a rostoucí nedůvěra veřejnosti učinily centrální bankéře zranitelnými vůči populistickým reakcím. Trhy zatím zůstávají odolné, ekonomové však varují, že nahrazení odbornosti politickou loajalitou by mohlo destabilizovat důvěryhodnost institucí i amerického dolaru. Zdůrazňují vážná rizika pro nezávislost centrální banky a popisují současnou situaci jako nejzávažnější výzvu pro autonomii Fedu od Velké hospodářské krize.

Luís Filipe Martins, Luís Clemente-Casinhas, Alexandra Ferreira-Lopes

Uncovering the (possible) relationship between central bank independence and economic growth in the context of monetary unions

Odhalení (možného) vztahu mezi nezávislostí centrální banky a hospodářským růstem v kontextu měnových unií

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 4, p. 443-473

Článek zkoumá vztah mezi nezávislostí centrální banky a hospodářským růstem v měnových uniích pomocí dynamických panelových modelů. Autoři používají proměnné: investice, vládní výdaje, poměr dluhu k HDP, vládní saldo, míra inflace, index právní nezávislosti centrální banky a nepravidelnou obměnu guvernérů centrálních bank. Výsledky ukazují, že nepravidelná obměna má negativní vliv na růst mimo měnové unie, zatímco právní nezávislost centrální banky má pozitivní vliv na růst pouze v měnových uniích, a to zejména prostřednictvím omezení vládních půjček. Analýzy podvzorků dále ukazují, že dopad ovlivňují krize, úroveň příjmů, kvantitativní uvolňování a časová období, přičemž roky 1990-2013 se ukázaly jako škodlivé pro růst celkově, ale příznivé pro členy měnové unie. Studie celkově dospěla k závěru, že právní nezávislost centrální banky v měnové unii může posílit hospodářský růst, zejména v době krizí. - Poznámky.

Nektarios A. Michail, Kyriaki G. Louca

Wages and inflation in the euro area

Mzdy a inflace v eurozóně

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 4, p. 474-485

Studie zkoumá vztah mezi mzdami v eurozóně a čtyřmi hlavními složkami inflace (inflaci v oblasti služeb, neenergetických průmyslových výrobků, energií a potravin). Využívá data z 19 zemí eurozóny za období 2002-2021. Zjištění ukazují, že mzdy reagují pozitivně na šoky v inflaci služeb, inflaci energie a na růst HDP, přičemž nejvýraznější vliv má inflace v oblasti služeb (ta je sama o sobě ovlivněna všemi ostatními kategoriemi inflace). Tato dynamika je v souladu s inflačním vývojem po r. 2022, který byl poháněn prudkým růstem cen potravin a energií. Z hlediska politiky vyplývá, že mezi mzdami a inflací služeb existuje zpětná vazba trvající nejméně jeden rok, která může být zesílena inflačními očekáváními. V souladu s údaji z USA navíc nezaměstnanost v rámci Phillipsovy křivky významně neovlivňuje vývoj mezd. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 33, (2025) č. 7-8

Ministr Zbyněk Stanjura převzal předsednictví Rady guvernérů EIB (s. 6); Vláda schválila návrh MF na zakotvení rozpočtové odpovědnosti do Ústavy ČR (s. 6); Daňová bouře nad visegrádskými bankami: analýza čtyř receptů na zdanění finančního sektoru (s. 10-13); Nižší regulatorní zátěž aneb co nového v regulaci

(s. 19); 28. právní režim na obzoru? - působení inovativních společností na vnitřní trhu EU (s. 20-21); Nový zákon o ESOP má v Česku nastartovat "Skype mafii" a udržet talenty - employee stock option plan (s. 22-23); Technologie jako motor růstu: banky investují do digitální budoucnosti (s. 24-26); Umělá inteligence ve financích: revoluce v plenkách, nebo nová realita? Češi jsou opatrní, banky investují (s. 30-31); Tichá hrozba podpojištění: proč 70 procent českých nemovitostí čelí riziku a co s tím může obor dělat (s. 34-35); Finanční trh 2024: rok velkého přesunu úspor, návratu hypoteční horečky a rekordních zisků bank (s. 38-41); Revize měnové politiky aneb potřebuje ČNB nový model? (s. 42-43); Finanční stabilita v nejistém světě: odolnost tváří v tvář globálním rizikům (s. 44-45); Inovační hub a Regulační sandbox Národnej banky Slovenska: nástroje na efektivnu komunikáciu a podporu inovácií (s. 54-55); Finančný sektor na Slovensku v roku 2024: analýza stability, rastu a skrytých výziev (s. 56-57).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Artur Lebedew, Matthias Hohensee, Annina Reimann, Nele Husmann, Martin Seiwert, Philipp Mattheis, Jörn Petring

Aufholjagd

Dohánění ztrát

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 28, S. 14-22

Autonomní řízení se stává klíčovou technologií automobilového průmyslu. A zatímco Tesla slábne, VW, Mercedes a BMW se řítí vpřed.

Barbara Moens

Can Europe escape Big Tech's shadow?

Může Evropa uniknout stínu velkých technologických společností?

Financial Times, Vol. 2025, No. 41999 (21.7.2025), p. 15

Článek se zabývá tlakem Evropy na vlastní digitální suverenitu v souvislosti s rostoucími obavami ze závislosti na amerických technologických gigantech, jako jsou Amazon, Microsoft nebo Google, kteří dominují digitální infrastruktuře v EU. V reakci na transakční přístup Trumpa se tvůrci politik EU stále více zasazují o domácí alternativy, ustanovení „kupujte evropské“ a rozsáhlé investice do umělé inteligence, kvantových výpočetních technologií a výroby polovodičů. Podle autorky však Evropu sužují roztržité regulace, omezené financování a nedostatečná konkurence americkým a čínským konkurentům. Zatímco velké technologické společnosti reagovaly nabídkou suverénního cloudu, kritici to odmítají s argumentem, že pouze robustní průmyslová politika a rozvoj talentů mohou zajistit nezávislost Evropy.

Agus Dwi Nughoro, Zoltan Lakner

Comparative impact of covid-19 and the Russia-Ukraine war on global staple food prices

Komparativní dopad pandemie covid-19 a rusko-ukrajinské války na globální ceny základních potravin

Statistika, Vol. 105, No. 2, p. 227-244

Studie porovnává dopady pandemie covid-19 a rusko-ukrajinské války na celosvětové ceny základních potravin v období 1997-2023 prostřednictvím metody ECM (error correction model, model korekce chyb). Autoři docházejí k závěru, že pandemie globálně a dlouhodobě zvýšila ceny pšenice, kukuřice a sóji bez zásadního krátkodobého dopadu. Ruský útok na Ukrajinu zvýšil ceny pšenice pouze v krátkodobém horizontu bez dlouhodobého dopadu. Dlouhodobý efekt na ceny potravin v tomto případě naopak měl růst cen hnojiv. Autoři poukazují na platnost „cost-push teorie“ (nákladové inflace) a na význam cenového šoku jako indikátoru zranitelnosti globálního zásobovacího systému. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2024.29>

By Markus Brunnermeier, Sergio Correia, Stephan Luck, Emil Verner, and Tom Zimmermann

The debt-inflation channel of the German (hyper)inflation [elektronický zdroj]

Kanáal mezi dluhem a inflací u německé (hyper)inflace

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 7, p. 2111-2150

Autoři v příspěvku analyzují období hyperinflace v Německu po 1. světové válce. Zjišťují, že inflace vedla k rozsáhlému snížení reálného dluhového břemene a poklesu bankrotů podniků. Nominálně více zadluženým podnikům více klesly úrokové náklady, vzrostla hodnota vlastního kapitálu a měly vyšší

zaměstnanost. Příspěvek ukazuje, jak se inflace přenáší do reálné ekonomiky prostřednictvím dluhově-inflačního kanálu a rozvah podniků. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20230685>

Eleanor Olcott, Leslie Hook, Wenjie Ding

Diamonds in the rough

Neopracované diamanty

Financial Times, Vol. 2025, No. 42000 (22.7.2025), p. 15

Článek informuje, jak rychle se Čína stala dominantní silou v odvětví laboratorně vyráběných diamantů. Továrny jsou schopny vyrobit ve velkém množství vysoce kvalitní syntetické diamanty během pouhých několika dní, což má velký dopad na trh s diamanty. Tyto diamanty jsou chemicky identické s přírodními a nyní tvoří více než 70 % celosvětové nabídky šperků. Navíc jsou výrazně levnější, což způsobuje propad cen a příjmů průmyslových gigantů v oboru. Čínský sektor syntetických diamantů původně sloužil pro průmyslové a vojenské účely, ale díky dostupným výrobním faktorům a státní podpoře se přesunul ke šperkům s vysokou marží. Tyto diamanty si získávají popularitu zejména mezi mladšími, cenově citlivými spotřebiteli. -- K tématu viz také HN č. 148/2025 (1.8.2025), s. 6.

Henrike Adamsen, Benedikt Becker, Jannik Deters, Daniel Goffart, Max Haerder, Celine Imensek, Bert Losse, Jörn Petring, Thomas Stölzel

Feuer aufs Öl

Hořící ropa

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 26, S. 14-22

Válka mezi Izraelem a Íránem zvyšuje cenu ropy, zatěžuje světovou ekonomiku a vyvolává obavy z eskalace. Zranitelná je zejména Evropa.

Myles McCormick, Claire Jones

The gravity-defying US economy

Americké hospodářství popírá gravitaci

Financial Times, Vol. 2025, No. 42004 (26.7.2025), p. 6

Podle článku prokázala americká ekonomika překvapivou krátkodobou odolnost, navzdory počátečním obavám ohledně radikálního ekonomického programu prezidenta Trumpa. Projevila se silným růstem zaměstnanosti, mírnou inflací a zdravými zisky podniků. Ačkoli ekonomika v prvním čtvrtletí 2025 mírně poklesla, mnozí to přičítali spíše hromadění zásob před zavedením cel než hlubším problémům a prognózy předpovídají oživení. Avšak analytici poukazují na to, že dopady Trumpovy politiky, zejména v oblasti cel a imigrační politiky, se ještě plně neprojevily. Nejnovější údaje naznačují růst cen souvisejících s dovozem a oslabení trhu s nemovitostmi. Ačkoli Trump a jeho spolupracovníci varování ekonomů odmítají s argumentem, že cla zatěžují zahraniční výrobce, někteří odborníci varují, že současná síla může zakrývat budoucí slabiny.

Barney Jopson, Nassos Stylianou

How Spain's solar boom overheated

Jak se solární boom ve Španělsku přehřál

Financial Times, Vol. 2025, No. 42017 (11.8.2025), p. 15

Článek popisuje rozvoj solární energetiky ve Španělsku, které se stalo světovým lídrem v oblasti zelené energie. Nedopatřením také ale vytvořilo výrazný nadbytek energie, jenž tlačí velkoobchodní ceny až do záporných hodnot a snižuje zisky provozovatelů. Solární energie nyní dodává až 60 % jarní elektřiny a snížila závislost na fosilních palivech. Ovšem podle autorů je systém kvůli nedostatečným investicím do sítě a pomalému vydávání povolení zranitelný, jak ukázal celostátní výpadek proudu. Starší projekty pokračují a zájem energeticky náročných odvětví, jako jsou datová centra, je přítomný, ale prudký pokles hodnoty projektů ohrožuje aktuální dynamiku. Španělští zákonodárci a zástupci průmyslu diskutují o tom, zda nadbytek elektřiny představuje strukturální selhání, nebo jen přechodnou fázi. Řešení pravděpodobně spočívá v modernizaci sítě, zavádění baterií a v rychlejší elektrifikaci průmyslu.

Jude Webber

Ireland's wake-up call

Budíček pro Irsko

Financial Times, Vol. 2025, No. 42008 (31.7.2025), p. 15

Článek zkoumá ekonomickou transformaci Irska, která byla z velké části poháněna masivními přímými zahraničními investicemi (PZI) amerických nadnárodních společností z farmaceutického a technologického sektoru. Klíčem k tomuto úspěchu byly nízké sazby daně z příjmů právnických osob v Irsku a schopnost přilákat společnosti, které nyní významně přispívají do veřejných financí prostřednictvím nadměrných daňových příjmů. Nedávný vývoj však odhalil slabiny Irska v důsledku jeho silné závislosti na malém počtu nadnárodních společností. Navzdory současné ekonomické síle, rekordní zaměstnanosti a značným daňovým příjmům rostou obavy ohledně produktivity a nedostatečných investic do veřejné infrastruktury. Vzhledem k měnící se globální dynamice čelí Irsko výzvě udržet svůj ekonomický model a připravit se na budoucnost, ve které již nebude zaručen současný boom.

Daniel Delhaes, Julian Olk

Neustart für Deutschland

Restart pro Německo

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 138 (22.7.2025), S. 1, 4

Do investiční iniciativy „Made in Germany“ se zatím zapojilo 61 podniků, objem plánovaných investic v jejím rámci prozatím dosahuje 631 miliard eur. Kancléř F. Merz také prosazuje vznik investičního fondu, podporujícího domácí soukromý kapitál a jeho využití v oblasti inovací a výzkumu. Do projektu se zapojí i iniciativa WIN (Wachstums- und Innovationskapital für Deutschland, Růstový a inovační kapitál pro Německo), který skýtá dalších 25 miliard eur pro investice.

Pride before a fall : the Visegrad Four

Pýcha předchází pád : Visegrádská čtyřka

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9456, p. 19-20

Dříve silné ekonomiky tzv. Visegrádské čtyřky (Maďarsko, Slovensko, Polsko, ČR) procházejí v posledních pěti letech nelehkou situací. Pandemie nemoci covid-19 a invaze Ruska na Ukrajinu vyvolaly růst cen energií a snížily tempo hospodářského růstu. Novou obavou jsou vysoká americká cla. Region je silně svázaný s ekonomikou Německa, zejména v automobilovém průmyslu. Německý automobilový průmysl ovšem čelil klesající poptávce a rostoucí konkurenci ze strany Číny ještě před propuknutím americké obchodní války. Rizikem je uzavírání továren v regionu, ty patří přitom mezi přední zaměstnavatele. Existují však i naděje zprávy - Německo zahájilo masivní investiční program, což by mohlo pozitivně ovlivnit i ekonomiky zemí V4.

Stéphane Colliac, Lucie Barette

Rearm Europe : turning the challenge of rearmament into an opportunity for European industry and growth [elektronický zdroj]

Plán Rearm Europe : jak přeměnit výzvu spočívající ve vyzbrojování v příležitost pro evropský průmysl a růst

Eco Insight, No. 5 (2025), p. 1-7

Autoři v příspěvku rozebírají, zda zvýšené výdaje na obranu v Evropě povedou k hospodářskému růstu a případně za jakých podmínek. Dotýkají se potenciálu evropských států vyrábět vojenský materiál, vytěšňovacího efektu spojeného s nárůstem veřejného dluhu a schopností evropského průmyslu uspokojit poptávku po výzbroji. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/EcoInsight_05_2025.pdf

Yugang He

Reimagining recovery : macroeconomic power of energy efficiency in crisis times

Nové pojetí oživení : makroekonomický význam energetické účinnosti v době krize

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 4, p. 686-714

Studie zkoumá dopady šoků v oblasti energetické efektivity a měnové politiky na ekonomické ukazatele Jižní Koreje během pandemie covid-19. Podle výsledků přináší zlepšení energetické efektivity zvýšení produkce, spotřeby, zaměstnanosti, investic, spotřeby energie, reálných mezd a

peněžní zásoby a zároveň snížení úrokových sazeb. Měnověpolitické šoky generují krátkodobé zisky v produkci a investicích, ale snižují reálné mzdy. Autor zdůrazňuje nutnost podpory úsporných opatření a motivace podniků k zavádění účinných technologií. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1460>

Max Biederbeck, Tobias Gürtler, Rüdiger Kiani-Kress, Lisa Ksienrzyk, Laura Thalmeyer

Schweres Geschütz

Těžké zbraně

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 26, S. 28-35

Tlak NATO, válka na Ukrajině, miliardové zakázky - německý obranný průmysl čelí historické zkoušce. Článek se zabývá otázkou, zda se nakonec podaří zajistit nárůst výroby.

Stephanie Stacey, Mari Novik, Clara Murray

The slump that never happened

Propad, který nikdy nenastal

Financial Times, Vol. 2025, No. 42027 (22.8.2025), p. 17

Článek zkoumá stav amerického cestovního ruchu a turistického průmyslu v létě 2025. Podle autorek pomohla domácí poptávka, zejména z řad bohatších Američanů, kompenzovat pokles mezinárodního cestovního ruchu způsobený politickým napětím souvisejícím s politikou prezidenta Trumpa. Luxusní cestování a ultra levné možnosti prosperují díky silné finanční situaci domácností v nejvyšší příjmové skupině a opatrným spotřebitelům v nejnižší příjmové skupině, přičemž středně drahé hotely a ubytovny čelí oslabení poptávky. Velké cestovní společnosti revidovaly své prognózy směrem nahoru, ale někteří analytici varují, že by inflace a menší počet zahraničních návštěvníků mohly mít negativní dopad na dlouhodobý růst. Dle dat zůstávají dovolené pro mnoho Američanů prioritou v oblasti výdajů. Ačkoli se tento sektor vyhnul vážnému zpomalení, kterého se mnozí obávali, jeho oživení zůstává nerovnoměrné a náchylné k širším ekonomickým a politickým nejistotám.

A. Anantha Lakshmi, Diana Mariska

Why Indonesia's factories are faltering

Proč indonéské továrny upadají

Financial Times, Vol. 2025, No. 42026 (21.8.2025), p. 15

Článek zkoumá prohlubující se krizi, kterou způsobuje deindustrializace v Indonésii. Zavírání továren připravilo o práci desítky tisíce pracovníků, což odhaluje tamní strukturální problémy. Podíl výrobního průmyslu na HDP klesl z 32 % v r. 2002 na 19 % v r. 2024, jelikož vlády upřednostňovaly kapitálově náročné komodity před odvětvími náročnými na pracovní sílu. Oficiálně se růst HDP sice blíží 5 %, ovšem podrobné údaje odhalují stagnaci investic, pokles spotřebitelských výdajů a slabou tvorbu pracovních míst, což dle autorek signalizuje systémové slabiny. Ekonomové varují, že Indonésie čelí předčasně deindustrializaci a růstu bez vytváření pracovních míst, pokud neprovede pro-tržní reformy a nepřiláká další investice do výroby. Bez politických opatření může klesající kupní síla a omezená zaměstnanost narušit sociální stabilitu a případně odradit budoucí investice.

Andrew England, Najmeh Bozorgmehr

Yearning for change

Touha po změně

Financial Times, Vol. 2025, No. 42031 (27.8.2025), p. 15

Článek zkoumá politickou a ekonomickou situaci v Íránu po izraelském vojenském útoku z června r. 2025. Dle autorů doufal izraelský premiér Netanjahu, že útok vyvolá lidové povstání, místo toho dočasně sjednotil Íránce napříč politickými spektrem proti zahraničnímu agresorovi. Jakmile však bezprostřední krize odeznívá, objevují se znovu hluboké vnitřní rozpory. Nyní může režim buď zavést reformy, které si obyvatelé žádají, nebo navýšit autoritářství a militarismus. Veřejnost volá po hlubších ekonomických a protikorupčních reformách. Současně se blíží i otázka nástupnictví nejvyššího vůdce Chameneiho, což vyvolává pochybnosti o udržitelnosti teokratické struktury Íránu. Jaderná jednání s USA zůstávají nejistá, Teherán požaduje záruky proti dalším útokům a odškodnění, zastánci tvrdé linie prosazují konfrontační přístup.

Informatika. Počítače

Alžběta Solarczyk Krausová

AI-based personalization and privacy protection : can current laws efficiently protect online users?

Personalizace založená na umělé inteligenci a ochrana soukromí : mohou současné zákony účinně chránit uživatele internetu?

Právník, Vol. 164, (2025) No. 9, příl. Lawyer Quarterly No. 3/2025, p. 417-422

Článek zkoumá dvojí povahu personalizačních technologií, které internetovým uživatelům poskytují na míru šité informace díky využití velkého množství osobních údajů a umělé inteligence. Personalizační technologie snižují informační zahlcení a poskytují uživateli pouze obsah, který ho může zajímat. Tyto praktiky však zároveň vytvářejí potenciál pro zneužití. Autorka tvrdí, že personalizační algoritmy jsou často řízeny spíše obchodními zájmy než čistě uživatelským přínosem. Právní systémy se snaží vyvážit tyto protichůdné zájmy legislativními rámci, jako jsou práva na souhlas, transparentnost a možnost deaktivovat personalizaci. Lidé se však často dobrovolně vzdávají svého soukromí a autonomie pro pohodlí při pohybu na internetu. Autorka navrhuje přechod k přizpůsobení, které uživatelům poskytne smysluplnější možnosti volby, aniž by je zahlcovalo nadměrným množstvím rozhodnutí. - Poznámky.

The economics of superintelligence

Ekonomie superintelligence

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9458, p. 7-8

Schopnosti umělé inteligence neustále rostou. Pozornost bývá věnována rizikům s tím spojeným, článek se však soustředí zejména na ekonomické dopady. Umělá inteligence nepodléhá demografickým omezením, mohla by urychlit tempo vynálezů a dokonce v horizontu několika let dohlížet na své vlastní zlepšování. Mohla by tak nastat druhá exploze hospodářského růstu. To by ovlivnilo mzdy v různých oblastech, ceny, vývoj na finančních trzích, a dokonce i úrokové sazby (dle krajního scénáře by mohly vzrůst až na 20-30 %, což by zásadně ovlivnilo schopnost dlužníků splácet dluhy). -- Viz i související články v čísle (s. 15-17, 18-19, 57).

Libor Šťourač

Interní audit kybernetické bezpečnosti v budoucnosti

Interní auditor, Sv. 29, (2025) č. 2, s. 32-33

Kybernetická bezpečnost se stává klíčovým prvkem fungování organizací napříč všemi sektory. S rostoucím počtem hrozeb a rostoucí digitalizací procesů nabývá na významu i interní audit jako nezávislý nástroj pro ověřování účinnosti bezpečnostních opatření. V budoucnu lze očekávat posílení role interního auditu – a to nejen v důsledku rostoucích rizik, ale i kvůli přísnějším regulačním požadavkům. Vlády i mezinárodní instituce budou nuceny reagovat zpřísněním pravidel, která by měla snížit dopady kybernetických útoků na stát, infrastrukturu, ekonomiku i společnost. Kybernetické útoky budou kvůli automatizaci a umělé inteligenci čím dál častější, více sofistikované a lépe cílené.

Snail's pace

Šnečí tempo

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9457, p. 64

I přes značný potenciál umělé inteligence nevyužívají zatím podniky tuto technologii do takové míry, jak by mohly. Proč tomu tak je? Článek cituje studie různých ekonomů, kteří poukazovali mj. na značnou byrokratizaci podniků ve vyspělých zemích či na neochotu ke změně a přijímání nových technologií obecně (z různých důvodů, jako např. kvůli obavám o pracovní místa). -- K umělé inteligenci z různých úhlů pohledu viz i řada dalších článků v čísle: mj. na s. 8-9 a 49-50 (k budoucnosti webu v souvislosti s AI) a na s. 12 (bývalý britský premiér R. Sunak se vyjadřuje k "závodu" v AI mezi USA a Čínou).

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

Michal Tomášek

Customs and monetary relations between the European Union and neighboring microstates

Celní a měnové vztahy mezi Evropskou unií a sousedními mikrostáty

Právník, Vol. 164, (2025) No. 9, příl. Lawyer Quarterly No. 3/2025, p. 281-293

Článek zkoumá celní a měnové vztahy mezi Evropskou unií a sousedními mikrostáty (Andorra, Monako, San Marino, Lichtenštejnsko a Vatikán). Navzdory jejich blízkosti je členství uvedených mikrostátů v EU považováno za nereálné. San Marino drží dohodu o plnohodnotné celní unii s EU a v r. 2024 si země vyjednala dohodu o přidružení, která ji umožňuje hlubší účast na vnitřním trhu EU, přičemž na výklad a spory dohlíží Soudní dvůr EU. Monako je naopak součástí celního území EU, ale ne celní unie, což znamená, že zboží se pohybuje volně bez cel, ale bez úplného sblížení předpisů nebo vzájemného uznávání. Andorra má s EU celní unii omezenou na průmyslové výrobky (tj. výjimkou je zemědělství) a v současné době využívá pouze volný pohyb zboží, zatímco ostatní svobody zůstávají omezené. Andorra je známá svým finančním sektorem ačelí obavám EU ohledně regulace a daňové transparentnosti. Stejně jako San Marino vyjednala Andorra v r. 2024 dohodu o přidružení, která jí pod přísným dohledem a po přechodném období postupně poskytne širší přístup na vnitřní trh EU, zejména v oblasti finančních služeb. Cílem těchto dohod je vyvážit jedinečné politické a ekonomické podmínky mikrostátů s normami EU a integračními cíli. - Poznámky.

The sleeping policeman at the heart of Europe

Spící "policajt" v srdci Evropy

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9455, p. 22

Evropská unie bývá často kritizovaná kvůli nadměrné byrokracii, jak ovšem příspěvek upozorňuje, dodržování pravidel je nedostatečně vymáháno, což poškozuje fungování jednotného trhu. Porušují se zásadní i "méně podstatná" pravidla, od Paktu stability a růstu až po migrační legislativu. Na dodržování pravidel by měla dbát Evropská komise - vůči zemím, které pravidla porušují, by mělo být zahájeno řízení pro porušení práva. Počet těchto řízení však od r. 2011 klesl o 75 %. Nelze předpokládat, že členské státy nyní pravidla více dodržují - Evropská komise spíše nechce hrát roli tzv. "zlého policajta". Změna stávajícího přístupu by jednotnému trhu jednoznačně prospěla.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Kenneth Rogoff ; rozhovor vedli Horst von Buttlar, Max Haerder

"Trump wird niemals aufhören"

"Trump nikdy nepřestane"

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 30, S. 26-29

Rozhovor s harvardským ekonomem K. Rogoffem, který radí Evropě, aby v celním sporu zůstala neústupná. Podle něj budou USA v dlouhodobém horizontu poražené. Co se týká Evropy a Německa, je optimistický. EU v příštích letech podle něj předstihne USA v oblasti investic.

Martin Kölling, Mathias Peer

25 Prozent Zoll für Indien

25procentní clo pro Indii

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 145 (31.7.2025), S. 12

USA zavádějí od 1. srpna cla na dovoz z Indie ve výši 25 %. Americký prezident Trump to zdůvodnil mj. indickým odběrem ruských fosilních paliv a vojenské techniky. Indie tak může konkurenčně zaostávat za ostatními regionálními exportéry, kterým se podařilo vyjednat rámcovou obchodní dohodu (Vietnam s 20% cly a Indonésie s 19% cly). Jednání o obchodních dohodách narušuje zahraniční odbyt i mj. thajského a jihokorejského zboží, zejm. v oblasti polovodičů, automobilů a baterií.

Celine Imensek

Auf dem Weg nach Afrika

Na cestě do Afriky

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 28, S. 36-37

Německo a Evropa hledají nové strategické partnery ve světě. Před summitem BRICS v Rio de Janeiro se pozornost upírá na Jihoafrickou republiku.

Willie Shumba

Customs obligations under international law : engagement with stakeholders

Celní povinnosti podle mezinárodního práva : vztah se zainteresovanými stranami

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025), No. 7-8, p. 563-570

O vztahu celní správy a soukromého sektoru. Oproti dřívějšímu je vztah celníků a zainteresovaných stran (stakeholders) založen na bázi spolupráce a ne rivality. Téma vztahu celní správy a zainteresovaných stran (podniků) si rovněž vzala v r. 2024 za své jako ústřední téma Světové celní organizace. Příspěvek se zabývá tím, jak je spolupráce mezi celníky a podniky ukotvena v mezinárodním hospodářském právu a různých mezinárodních dohodách. - Poznámky.

Ira Reese

Customs/revenue laboratories and 'due deference'

Celní laboratoře a "náležitá úcta"

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025), No. 7-8, p. 575-576

Autor se v komentáři věnuje proměně úlohy celních laboratoří v průběhu času. V minulosti bylo hlavním úkolem celníků ochránit domácí průmysl uvalováním dovozních cel a generovat příjmy do státního rozpočtu. V posledních několika desetiletích ovšem cla zásadně klesla. Úkoly celníků a celních laboratoří se změnily, proměnilo se vybavení i nároky na personál. Oproti dřívějšímu již nemusí být zaměstnanci celních laboratoří experty na celní sazebník, související vybavení také není v porovnání se soukromými laboratořemi dostatečně modernizováno. Zaměstnanci celních laboratoří dnes spíše řeší přeshraniční kriminalitu (drogy, pašování, atd.). Autor se v souvislosti s uvedenými změnami dotýká také konceptu "náležité úcty" (due deference) - soudy při svém rozhodování věnují zjištění celních laboratoří náležitou úctu, tj. berou v úvahu jejich zjištění. V souvislosti s nedostatečně vybavenými laboratořemi je ovšem otázkou, zda by toto nemělo být do budoucna přehodnoceno.

Disaster-proof capitalism : global risk

Kapitalismus odolný vůči katastrofám : globální riziko

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9457, p. 57-59

Světová ekonomika je i přes značný nárůst rizik, kdy odborníci hovoří o probíhající "polykrizi", pozoruhodně odolná vůči šokům. Článek popisuje, v čem je ekonomika odolná a jak se dokázala přizpůsobit šokům, a to navzdory chaotické geopolitické situaci. Dle odborníků je současná situace z historického pohledu neobvyklá. Diskutuje se o vzniku tzv. nové formy kapitalismu - "teflonové ekonomiky". I přesto se objevují dvě nová rizika: vyšší úrokové sazby prodražují zadlužení, geopolitické šoky mohou eskalovat do bodu, kdy se s nimi nedokážou vypořádat ani stávající posílené dodavatelské řetězce. Investoři nyní věří, že je politici, regulátoři i centrální bankéři podrží. Při příští krizi by se ale mohlo ukázat, že je účet za neustálou ochranu nutné splatit.

sekce 3 GRČ

Dohledové kompetence Celní správy ČR

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 7-8, s. 16-17

Představení kompetencí Celní správy ČR v oblasti dohledu. Vývoj dohledu od vstupu ČR do EU do 1.5.2024, milníky (včetně nasazení CS při pandemii či růstu ilegální migrace), působnost útvarů dohledu.

Don't repeat the Licence Raj

Neopakujte indický program dovozních licencí

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9455, p. 63

Příspěvek srovnává americký protekcionismus za administrativy prezidenta D. Trumpa se systémem dovozních povolení a podporou domácího průmyslu za prvního indického premiéra Džaváharlála Néhrú. Indie vykazovala deficit běžného účtu platební bilance, vláda však nebyla ochotná devalvovat

rupii, aby byl vývoz konkurenceschopnější. Důsledkem byl nedostatek měny na nákup zahraničních kapitálových statků. Posléze byl omezen (a pro spotřebitele zakázán) dovoz ze zahraničí. Podobné restriktce vyvolávají různé negativní dopady nad rámec nižšího hospodářského růstu (tzv. dobývání renty, pašování, lobbování za podíl na celních příjmech, atd.). Indický systém dovozních licencí přetrval i přes zmíněná negativa až do 90. let, a ani poté korupce a další problémy neskončily. Američané by neměli opakovat indické chyby.

By Andrew Atkeson, Jonathan Heathcote, and Fabrizio Perri

The end of privilege : a reexamination of the net foreign asset position of the United States

[elektronický zdroj]

Konec privilegia : přezkum čisté pozice zahraničních aktiv Spojených států

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 7, p. 2151-2206

Autoři v příspěvku prezentují mezinárodní makrofinanční model, ve kterém analyzují mj. čistou pozici zahraničních aktiv (NFA) USA. Čistá pozice zahraničních aktiv se měří jako tržní hodnota aktiv amerických rezidentů držených v zahraničí mínus tržní hodnota amerických aktiv držených zahraničními rezidenty. Po r. 2007 čistá pozice zahraničních aktiv klesla, v r. 2023 pak nabyla mínus 60 % HDP. Příčinou je růst hodnoty podnikových aktiv, který zvýšil hodnotu akciových závazků USA vůči jiným zemím. Růst hodnoty aktiv negativně ovlivňuje prosperitu domácností v USA. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20230732>

Stéphanie Noël

EU ETS closing the export-bound carbon leakage loophole : why and how export rebates need not qualify as a 'financial contribution', and thus no subsidy under WTO rules

EU ETS uzavírá mezeru u úniku uhlíku při vývozu : proč a jak je potřeba, aby se vývozní slevy nepovažovaly za "finanční příspěvky", a tím nebyly subwencemi dle pravidel Světové obchodní organizace

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 7-8, p. 483-494

Článek rozebírá, jak konstruovat vývozní slevy podle evropského systému obchodování s emisemi (EU ETS), aby nedošlo ke klasifikaci těchto slev jako vývozní podpory podle pravidel Světové obchodní organizace. Autorka dochází k závěru, že je třeba navrhnout tyto slevy tak, aby je nebylo možné považovat za "finanční příspěvky" dle Dohody o subvencích a vyrovnávacích opatřeních (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures, ASCM). Poté nebudou slevy považovány za jakékoli subvence, natož nepovolené. - Poznámky. -- K systému EU ETS a k CBAM viz i další články (v různých kontextech) s. 519-530 a 531-543.

Christian Kullmann ; rozhovor vedli Jürgen Flauger, Bert Fröndhoff

Evonik-Chef: Fundament unseres Wohlstands ist zerstört

Šéf společnosti Evonik: základy našeho blahobytu jsou zničeny

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 137 (21.7.2025), S. 1, 4-5

Rozhovor s ředitelem německé chemické společnosti Evonik Ch. Kullmannem. Zabývá se dopadem americké celní politiky na evropskou konkurenceschopnost a negativními dopady její impulzivní na světovou hospodářskou stabilitu. Zdůrazňuje také význam německých investičních iniciativ, které celkově považuje za významný krok k vyšší mezinárodněobchodní autonomii Evropy.

James Politi, Aime Williams

How Trump is weaponising tariffs

Jak Trump využívá cla jako zbraň

Financial Times, Vol. 2025, No. 42016 (9.8.2025), p. 5

Článek se zabývá stále agresivnější obchodní politikou prezidenta D. Trumpa, kdy jsou cla využívána nejen k dosažení ekonomických cílů, ale také k vyvíjení geopolitického tlaku na země v nesouvisejících politických, soudních nebo diplomatických otázkách. Zatímco některé země (EU a Japonsko) si v poslední chvíli vyjednaly částečné úlevy, další, jako Brazílie, Indie a Kanada, čelí prudkému zvýšení cel v souvislosti s opatřeními od regulace sociálních médií po uznání palestinské státnosti. Ačkoli administrativa USA prezentuje cla jako nástroj vyvážení obchodu, jejich politizované použití riskuje podkopání důvěry, zpomalení ekonomického růstu a destabilizaci globálního obchodu.

Lazar Backovic, Olga Scheer

Chinas Autobauer umgehen EU-Strafzölle

Čínští výrobci automobilů obcházejí cla EU

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 157 (18.8.2025), S. 18-19

Evropská unie od října 2025 zavádí 45% cla na elektromobily vyrobené v Číně. Tamní výrobci jako BYD, MG a Geely tato opatření obcházejí stavbou výrobních kapacit v Evropě a hybridními modely aut, které mají celní výjimku. Na nedostatečnou právní úpravu cel pro automobily s hybridním pohonem poukazuje Ch. Lester z analytické společnosti Rho Motion. Antisubvenční opatření proti čínským exportům, zaměřené na elektromobily, tak vyžaduje aktualizaci.

Thibaut Houriez, Philippe Wen and Jeanne Louffar

IMF governance and the 16th general review of quotas [elektronický zdroj]

Řízení MMF a 16. všeobecné přezkoumávání kvót

Trésor-economics, No. 364 (2025), p. 1-11

Příspěvek vysvětluje tzv. "akcionářský princip" (shareholder principle), na kterém je založeno řízení MMF, upozorňuje na nesoulad objemu a struktury zdrojů MMF a shrnuje "novinky" týkající se řízení fondu a členských kvót (v r. 2023 proběhl 16. všeobecný přezkum kvót). - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/Tresor_economics_364_2025.pdf

Alessandro Fruscione

The Italian customs reform : lights and shadows

Reforma italské celní správy : světlé a stinné stránky

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 7-8, p. 571-574

Příspěvek informuje o úpravě celních předpisů, které doplňují celní kodex EU, v Itálii (dekret č. 141/2024). Představeny jsou změny legislativy, která platila více než padesát let, a pozitivní a negativní aspekty nové úpravy. Změny se týkají mj. DPH při dovozu, celního zastoupení či sankcí.

Olena Miliienko

Peculiarities of tax legislation to facilitate international investment in businesses affected by the war in Ukraine

Zvláštnosti daňové legislativy k usnadnění mezinárodních investic do podniků ovlivněných válkou na Ukrajině

Bulletin for international taxation, Vol. 79, (2025) No. 5, p. 152-160

V článku je analyzována ukrajinská daňová legislativa a její vliv na investice ze zahraničí do podniků dotčených válkou. Ukrajinské daňové zákony jsou následně srovnány s příslušnou legislativou v Polsku, ČR, Maďarsku a Německu a jsou uvedena doporučení, která by měla zlepšit ukrajinské investiční prostředí. - Poznámky.

Burak Pirgaip, Mehmet Baha Karan, Kazim Baris Atici

Role of energy policy in shaping German-Russian relations through economic policy uncertainties : insights from the Russo-Ukrainian war

Role energetické politiky při utváření německo-ruských vztahů v kontextu nejistot hospodářské politiky : poznatky z rusko-ukrajinské války

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 4, p. 657-685

Autoři zkoumají vztah mezi nejistotou hospodářské politiky a energetickou politikou v kontextu německo-ruských vztahů, v období od r. 1994 do r. 2023. Analyzují statické a dynamické korelace mezi indexy nejistoty hospodářské politiky Německa a Ruska a odhalují obecně pozitivní korelaci, přičemž hospodářská nejistota Německa má jednosměrnou kauzalitu vůči hospodářské nejistotě Ruska. Závěry studie ukazují, jak významně tento vztah ovlivňuje výkyvy v energetické politice Německa. Válka na Ukrajině a z ní vyplývající sankce narušily obchod s energií mezi Německem a Ruskem, snížily závislost Německa na ruské energii a podnítily diverzifikaci směrem k obnovitelným zdrojům, zatímco Rusko se obrátilo k alternativním trhům, aby zmírnilo dopady sankcí. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1465>

Tom Wilson

The secret world of sanctioned oil trading

Tajný svět obchodování s ropou podléhající sankcím

Financial Times, Vol. 2025, No. 42025 (20.8.2025), p. 15

Článek popisuje způsoby obcházení mezinárodních sankcí uvalených na prodej ropy prostřednictvím sítě ropných tankerů. Dle autora byly ve Švýcarsku v r. 2019 sjednány hypotéky na více než 30 ropných tankerů v hodnotě téměř 1 miliardy dolarů. Ačkoli byly tyto hypotéky prezentovány jako zajištění legitimního obchodu s ropou, vyšetřování Financial Times a organizace zkoumající činnost nelegálních sítí (C4ADS) odhalilo, že lodě byly součástí sítě přepravující sankcionovanou ropu z Íránu, Venezuely a později Ruska, a to především do Číny. Operace využívala fiktivní společnosti registrované v ostrovních státech. Později státy k nákupu plavidel přestaly využívat klasické banky, které se zdráhaly obchodovat se sankcionovanými stranami. Mezi r. 2019 a 2024 přepravila flotila nejméně 130 milionů barelů ropy v hodnotě 9,6 miliardy dolarů, z čehož 93 % směřovalo do Číny. Americké úřady následně uvalily sankce na mnoho tankerů. Odborníci tvrdí, že tento systém odráží rostoucí sofistikovanost globálního obcházení sankcí. Írán vyváží nejen ropu, ale také své metody obcházení západních omezení, které jsou nyní využívány k přepravě ruské a venezuelské ropy.

Pritam Banerjee

Sustainability-oriented trade policies and measures : an emerging challenge for global trade

Obchodní politika a opatření orientovaná na udržitelnost : vznikající výzva pro mezinárodní obchod

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 6, p. 395-397

V úvodníku monotematicky zaměřeného čísla, které je věnované tématu udržitelnosti v mezinárodním obchodě, autor představuje obsah jednotlivých článků. Týkají se souvislostí mezinárodního obchodu a udržitelnosti v oblasti životního prostředí, výzev s tím spojených či odpadového hospodářství. Obsaženy jsou mj. články, které diskutují o kompatibilitě environmentální regulace a práva Světové obchodní organizace.

Gorka Echevarría

Tariff wars and production shifts : when substantial transformation fails the economic justification test

Celní války a přesuny výroby : když podstatné poslední zpracování selže při testu ekonomického opodstatnění

Global trade and customs journal, Vol. 20, (2025) No. 7-8, p. 557-562

USA zavádějí v r. 2025 protekcionistická opatření, mj. i vůči EU. Evropská unie bude pravděpodobně reagovat protiopatřeními. Autor ukazuje na dřívější judikaturu (např. případ "Harley Davidson", T-324/21), jak by mohla EU reagovat, pokud se podniky budou snažit nové obchodní bariéry obcházet. - Poznámky.

Chris Kay, Krishn Kaushik, Andres Schipani

Tariffs threaten Modi's „Make in India“ ambitions

Cla ohrožují Modiho ambice v rámci programu „Make in India“

Financial Times, Vol. 2025, No. 42020 (14.8.2025), p. 4

Článek pojednává o ekonomických dopadech případných represivních cel zavedených prezidentem Trumpem v celkové výši přes 50 % na dovozy z Indie. Potenciálně nejvíce zasaženými odvětvími jsou průmysl, strojírenství, výrobu šperků a vývoz mořských plodů. Indický vývoz v hodnotě 87 miliard dolarů ročně je silně závislý na americkém trhu, vývozci se obávají drastických ztrát příjmů a zvažují přesun výroby do alternativních lokalit, jako je Vietnam a Bangladéš. Analytici varují, že pokud americká dovozní cla přetrvají i po r. 2025, mohla by narušit indickou iniciativu „Make in India“, snížit zahraniční investice a omezit působení menších podniků. Zatímco odvětví jako je farmaceutický průmysl a výroba smartphonů jsou dočasně osvobozena, výrobci oblečení čelí potenciálním ztrátám až 5 miliard dolarů během několika měsíců. Indická ekonomika je ve srovnání s ostatními asijskými zeměmi méně závislá na vývozu a trhy zůstávají relativně klidné, mnozí považují cla za vyjednávací taktiku.

Jana Jarešová

Transformace celní správy : celnický balíček přináší změny v zákonech a kompetencích

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 7-8, s. 34-35

Shrnutí změn, které obsahuje tzv. celnický balíček, který přináší významné změny v oblasti správy daní a působnosti Celní správy ČR (zákon č. 218/2025 Sb.). Autorka představuje postupné změny v právním rámci celní správy, nově definované kompetence Celní správy (celnictví; správa spotřebních a energetických daní; dělená správa v oblasti placení a vymáhání; státní dozor nad hazardními hrami; některé dohledové činnosti). Dochází ke zrušení některých kompetencí (předání jiným státním orgánům), nabytí nových a k úpravě stávajících, do budoucna ponechaných kompetencí. V článku jsou tyto kompetenční posuny krátce přiblíženy.

Michael Stott, Michael Pooler

The US and Brazil at odds with no end in sight

USA a Brazílie v neshodách bez viditelného konce

Financial Times, Vol. 2025, No. 42018 (12.8.2025), p. 15

Článek popisuje, jak brazilský prezident Luiz Inácio Lula da Silva čelí eskalující diplomatické a ekonomické konfrontaci s americkým prezidentem D. Trumpem, který uvalil vysoká cla a sankce poté, co brazilský Nejvyšší soud odmítl zastavit soudní proces s bývalým prezidentem Jairem Bolsonaroem. Trumpův blízký spojenec byl obviněn z přípravy puče. Lula odmítl požadavky USA jako nepřijatelné a hledá podporu u partnerů z BRICS, spor také využívá k posílení svého postavení před volbami v r. 2026. Bolsonarovi spojenci lobbují ve Washingtonu a zemědělství se obává ekonomických dopadů. Podle autorů se situace nezdá být rychle řešitelná. Někteří volají po uklidnění, jiní prosazují prohloubení spojení s jinými zeměmi než USA. Lula naznačuje oddělení politických a obchodních jednání, ale vzájemná neústupnost udržuje konflikt ve varu. Zda skončí kompromisem, nebo dalším eskalováním, zůstává otázkou. -- K tématu viz také příspěvek The Economist č. 9459, s. 39.

Johanna Melka

Which ASEAN countries are most vulnerable to the hike in US tariffs? [elektronický zdroj]

Které státy ASEAN jsou nejvíce zranitelné při zvýšení amerických cel?

Eco Insight, No. 4 (2025), p. 1-8

Autorka analyzuje, které státy Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) jsou nezranitelnější vůči clům ze strany USA avizovaným administrativou prezidenta D. Trumpa. Diskutován je vývoj zranitelnosti vůči americkému protekcionismu v čase, je přiblížena zranitelnost konkrétních zemí a možnost reorientace vývozu do jiných států, dále jsou nastíněny i další možné scénáře (zmírnění amerického postoje). Nejzranitelnější ekonomikou vůči americkým clům se jeví obecně Vietnam, v závislosti na dalších podmínkách jsou ale zranitelné i Thajsko a Malajsie. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/EcoInsight_04_2025.pdf

Jörn Petring

Wohin mit dem ganzen Zeug?

Kam všechny ty věci dát?

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 27, S. 34-35

Čína kvůli celnímu konfliktu s USA zaplavuje přebytky zboží nejen ostatní země, ale i svůj domácí trh. To zvyšuje riziko deflace.

Madeleine Kockrow

Zur aktuellen US-amerikanischen Zoll-, Handels- und Steuerpolitik

Aktuální celní, obchodní a daňová politika USA

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 20, S. 1244-1249

Celní sazby různé výše, které zavedl americký prezident D. Trump k 12.3.2025 a které byly pozastaveny na 90 dní kvůli jednání, odpovídají obchodnímu deficitu vypočítanému jeho administrativou. Vedly k turbulencím na burzách a vyvolaly všestranná protiopatření. Článek komentuje aktuální vývoj obchodních vztahů mezi USA a EU a uvádí je do historického kontextu. Dále přináší pohled na daňovou politiku USA. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M8.

Podnik a podnikání

Stéphane Colliac, Thomas Humblot

Corporate bankruptcies in Europe : are things finally looking up? [elektronický zdroj]

Bankroty firem v Evropě : obrací se věci konečně k lepšímu?

Eco Insight, No. 6 (2025), p. 1-7

Analýza podnikových bankrotů v Evropě. Počet korporátních bankrotů v prvním čtvrtletí r. 2025 rostl, na rekordní úrovni byl ve Velké Británii, později však růst mírně zpomalil. Nejvíce byly bankroty zasaženy sektory služeb, obchodu a stavebnictví, průmyslu se situace nedotkla. Podniky se nepotýkají s výraznějšími obtížemi z hlediska financování. Kromě vývoje v celé Evropě je blíže rozebrána situace ve Francii, Německu, Velké Británii, Itálii a Španělsku. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/EcoInsight_06_2025.pdf

Gaspere Jucan Sicignano

The corporate sustainability due diligence directive and its impact on Italian law : a preliminary analysis

Směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a její dopad na italské právo : předběžná analýza

Právník, Vol. 164, (2025) No. 9, příl. Lawyer Quarterly No. 3/2025, p. 265-280

Článek nabízí předběžnou analýzu dopadu evropské směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD) na italské právo, zejména ve vztahu k legislativnímu dekretu č. 231/2001. Dekret má zajišťovat, aby velké firmy aktivně podporovaly obnovitelný rozvoj spolu s ekonomickou a sociální tranzicí, také má napravovat nepříznivé dopady na lidská práva a životní prostředí. Článek je rozdělen do tří částí: v první je podrobně prozkoumána směrnice EU ve druhé je pozornost věnována souladu směrnice s existující italskou legislativou a třetí popisuje hrozby a úskalí, která by při zavádění CSDDD mohla nastat. Zatímco některé aspekty směrnice jsou v souladu s platnými předpisy, jiné mohou dle autora vést k překrývání nebo konfliktům mezi předpisy, což může mít za následek duplicitu předpisů a problémy s dvojím trestáním. Aby se zabránilo nadměrné regulační zátěži a zajistilo dodržování ochrany před dvojím trestáním, autor se zasazuje o začlenění ochranné doložky, která výslovně zakazuje současné uplatňování sankcí podle obou rámců. Zdůrazňuje, že debata je stále v rané fázi, protože směrnice byla zveřejněna teprve nedávno. - Poznámky.

Charles Gendre and Yann Thommen

The distribution of income generated in France between labour and capital [elektronický zdroj]

Rozdělení příjmů generovaných ve Francii mezi práci a kapitál

Trésor-economics, No. 363 (2025), p. 1-10

Autoři analyzují rozdělení příjmu generovaného francouzskými nefinančními podniky mezi práci, kapitál a vládní instituce (daně). Podíl práce na přidané hodnotě nefinančních podniků ve Francii je od r. 1990 stabilní a činí přibližně dvě třetiny. Analyzovány jsou i změny tohoto podílu v letech 1990-2023, kdy v letech 1990-2007 podíl klesl (podniky snižovaly mzdy a nábor zaměstnanců kvůli růstu daní), v letech 2007-2017 podíl vzrostl (finanční krize více ovlivnila kapitál) a poté došlo opět k mírnému poklesu (vliv inflačního šoku). Rostly také odvody související s prací. Na straně kapitálových podílů docházelo k růstu dividend. Článek je doplněn informačními boxy, které přibližují metodické a teoretické souvislosti. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/Tresor_economics_363_2025.pdf

Anja Müller

Familienstreit um Dividende vermeiden

Vyhnut se rodinným sporům o dividendy

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 154 (13.8.2025), S. 24-25

Blíže pohled na rostoucí počet rodinných podniků v Německu. Studie poradenské společnosti Intes na příkladu 180 rodinných podniků zkoumá metody optimálního využití zisku a specifika pozic jejich zaměstnanců. 57 % dotazovaných podniků rozděluje méně zisku mezi zaměstnance, než v případě běžných soukromých společností (vč. dividend), což je převážně zapříčiněno zacházením s firemními statky a zisky jako svého druhu generačním kapitálem a snahou o vyšší nezávislost na bankovním sektoru. To se projevuje mj. i vyšší mírou využití vlastního kapitálu oproti půjčkám. Rodinné podniky

jsou náchylnější k rizikům způsobeným změnami mezinárodní situace, pomalou digitalizací a vyšším podílem členů firmy (rodiny), kteří v podniku nefigurují jako pracovníci, ale jako podílníci. 30 % zkoumaných firem nemá pevně daná pravidla vyplacení dividend, 17 % pak pouze neformální.

Kana Inagaki, Edward White, Stephen Morris

How BYD caught up with Tesla

Jak společnost BYD dohnala Teslu

Financial Times, Vol. 2025, No. 41994 (15.7.2025), p. 15

Článek se zabývá čínskou společností BYD, která se poháněna rychlými inovacemi a výrazným růstem stává stále silnějším konkurentem americké společnosti Tesla. BYD se původně zaměřovala na baterie a nyní předstihla Teslu v globálním prodeji elektrických vozidel, a to díky nízkým výrobním nákladům, které jí umožňují nabízet stále vyspělejší modely. Rozmach Tesly v Číně je mezitím brzděn geopolitickými omezeními. Zatímco se Musk ve snaze znovu získat důvěru investorů zaměřuje na umělou inteligenci, strategie BYD se soustředí na budování soběstačných, škálovatelných technologických platform. Kvůli závislosti na některých amerických součástkách pracuje společnost BYD na nahrazení těchto komponentů domácími alternativami. Podle autorů je jejich rivalita nyní jádrem technologické soutěže mezi USA a Čínou, kde výsledek může určit příštího lídra v oblasti elektromobilů a autonomní mobility.

Mirjam Salish

How resilient are euro area NFCs? : a look into the factors driving corporate financial risks at the country level

Jak odolné jsou nefinanční podniky v eurozóně? : pohled na faktory ovlivňující finanční rizika podniků na úrovni jednotlivých zemí

Quarterly report on the euro area, Vol. 24 (2025), No. 2, p. 37-47

Podle článku nyní čelí nefinanční podniky (NFC) v eurozóně přísnějším podmínkám financování, než v r. 2022, což má dopad na jejich schopnost splácet dluhy. Jejich odolnost je podporována nahromaděnými likvidními rezervami z minulých opatření na podporu úvěrů a příjmů a schopností částečně přenést vyšší náklady navzdory zpomalení ekonomické aktivity. K posouzení, zda tento vývoj zvýšil zranitelnost podniků, použili autoři nový složený index zranitelnosti (corporate vulnerability index) založený na metodice ECB. Ačkoli se hodnoty indexu v posledních čtvrtletích zvýšily, ve většině zemí zůstávají záporné, což naznačuje nízké riziko. I tam, kde je kladný, jsou současné úrovně rizika ve srovnání s minulými krizemi stále mírné. Celkově lze říci, že navzdory určitému zvýšení zranitelnosti zůstává podnikový sektor ve většině zemí eurozóny robustní. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quarterly-report-euro-area-qrea-vol-24-no-2-2025_en

Bastien Alvarez, Quentin Bon, Gaëtan Mouilleseaux and Baptiste Siossian

How strong were the finances of DTIB companies before the war in Ukraine? [elektronický zdroj]

Jak silné byly finance podniků z technologické a průmyslové základny v oblasti obrany před válkou na Ukrajině?

Trésor-economics, No. 360 (2025), p. 1-7

Článek se zabývá finanční situací francouzských podniků pohybujících se v tzv. technologické a průmyslové základně obrany (defence technological and industrial base, DTIB). Vybrán byl vzorek více než 2000 malých a středních podniků v odvětvích navázaných na DTIB z let 2016-2021. V daném období byla finanční pozice těchto firem oproti jiným podnikům ve zbytku ekonomiky slabší, stejně jako jejich schopnost splácet dluhy (zadlužené byly přitom více). Rostoucí výdaje na obranu v EU v důsledku války na Ukrajině však zlepšily finanční zdraví těchto podniků. Článek je doplněn informačními boxy, ve kterých je definován pojem "technologická a průmyslová základna obrany" a jsou popsány metody použité při výzkumu prezentovaném v článku. - Poznámky. -- Viz i příložený dodatek v PDF na webové stránce časopisu. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Nikou Asgari

Loading up the balance sheet with bitcoin

Zaplňují rozvahy bitcoiny

Financial Times, Vol. 2025, No. 42015 (8.8.2025), p. 15

Článek popisuje nárůst společností zabývajících se správou kryptoměn (crypto treasury companies), což jsou viruální i běžné podniky, které získávají miliardy v dluzích na nákup bitcoinů a dalších digitálních tokenů, čímž často zvyšují cenu vlastních akcií daleko nad hodnotu svých hlavních činností. Jen za letošní rok do 5. srpna 2025 získalo 154 firem 98,4 miliardy dolarů v kryptoměnách. Tento model však s sebou nese systémová rizika: závislost na neustálém nákupu tokenů k udržení premii, zranitelnost vůči cenovým propadům a silná závislost na pákovém efektu. Některé společnosti plánují přejít na finanční služby založené na bitcoinech, ale minulé kolapsy kryptoměnových půjček poukazují na nebezpečí. Kritici přirovnávají tuto mánii k internetové bublině z konce 90. let a varují, že pokles by mohl vyvolat řetězovou reakci platební neschopnosti, propad cen akcií a širší nestabilitu trhu, i když investoři budou před nevyhnutelným ochlazením boomu usilovat o krátkodobé zisky.

Kana Inagaki, Harry Dempsey, David Keohane

The software struggles of big carmakers

Softwarové potíže velkých výrobců automobilů

Financial Times, Vol. 2025, No. 42032 (28.8.2025), p. 15

Článek zkoumá přechod světového automobilového průmyslu k vozidlům s rozsáhlou softwarovou podporou. Tento posun od tradičního strojírenského inženýrství k obchodním modelům orientovaným na software a technologie vedl v celém odvětví k navazování partnerství s technologickými giganty, jako jsou Google či Nvidia. Přetrvávají však napětí ohledně kontroly nad daty a otázky výnosnosti. Strategie monetizace zůstává mezi výrobci nejistá – podle respondentů sice existuje značný potenciál, avšak jasná vize, jak software efektivně zpeněžit, zatím chybí. Autoři zdůrazňují výzvy, kterým čelí tradiční automobilky při snaze dohnat konkurenty, kteří již intenzivně investují do softwarových řešení a technologických funkcí svých vozidel.

Julian Olk

Streit um EU-Lieferkettengesetz

Spor o směrnici o povinnostech podniků v oblasti udržitelnosti

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 158 (19.8.2025), S. 8

Spolkový kancléř F. Merz požaduje zrušení evropské směrnice o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti (CSDDD), protože podle jeho vyjádření nedosáhne cíle a povede k neúměrné byrokratické zátěži podniků. Názor se setkal s opozicí ze strany ministra financí L. Klingbeila (SPD), který zrušení nepodpoří, čímž postupuje proti koaliční úmluvě o jednotném postupu k nízké byrokratické zátěži. Návrh Evropské komise počítá s platností směrnice pro podniky od 3000 zaměstnanců od června 2028, pro podniky od 1000 zaměstnanců od června 2029. Návrh polské vlády, v současnosti předsedajícího státu EU, počítá s hranicí 5000 zaměstnanců. Celkové německé stanovisko se bude dále odvíjet od výsledku jednání mezi Evropskou radou, Evropskou komisí a Evropským parlamentem.

Axel Schrinner

Der Traum vom ökonomischen Perpetuum mobile

Sen o ekonomickém perpetuu mobile

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 157 (18.8.2025), S. 10

V červenci 2025 stoupl počet podnikových insolvencí v Německu meziměsíčně o 19,2 %. Žádost o insolvenční podalo také 1588 osobních společností, což je o 64 % více než průměr v předcovidových letech 2016-2019. Článek zmiňuje prognózu společnosti Bloomberg, očekávající stagnaci ve třetím čtvrtletí 2025 s mírným zlepšením v závěru roku, a nízkou míru indexu produktivity ve výši 1,9 % (hodnota srovnatelná s květnem 2020). Za zásadní považuje vliv amerických cel, která z evropské perspektivy snižují marže evropských exportérů. Podle průzkumu společnosti Ifo vykazuje 38,8 % dotazovaných průmyslových podniků nedostatečnou míru poptávky po zakázkách. Připravovaný investiční balíček spolkové vlády může výkon průmyslu zvýšit, podporovatelé argumentují, že při správné aplikaci investic může multiplikační faktor přesáhnout 1. Autor článku to označuje za „sen o perpetuu mobile“ a podmiňuje pozitivní dopad nutností dostatečné míry zapojení soukromého sektoru. Ifo institut vyčísluje hodnotu multiplikačního faktoru na 0,4.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Dennis Tale

Comparison of social pension insurance in Austria and Czechia

Srovnání důchodového pojištění v Rakousku a České republice

Fórum sociální politiky, Vol. 19, (2025) No. 1, p. 8-33

Článek porovnává důchodové systémy Rakouska a Česka se zaměřením na jejich rozdíly. Rakousko se řídí třípilířovým systémem dle bismarckova modelu, který podporuje transparentnost, dobrovolné příspěvky a vysokou míru náhradového poměru, čímž zajišťuje sociální a ekonomickou integraci důchodců. ČR naproti tomu provozuje dle autora netransparentní kombinaci bismarckova a beveridgeova modelu s rovnoměrnější strukturou důchodů a nižšími náhradovými poměry. Text nastiňuje navrhovanou technickou reformu pro Českou republiku, která by nezměnila většinu důchodů, ale zjednodušila by systém. Dalším rozdílem je skutečnost, že rakouské důchody jsou obecně zdaněny, zatímco české důchody jsou téměř zcela osvobozeny od daně. Celkově je rakouský systém prezentován jako soudržnější, transparentnější a schopný poskytnout větší sociální ochranu ve srovnání s českým modelem. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/casopis/forum-socialni-politiky-01-2025/#flipbook-forum-socialni-politiky-01-2025/8/>

Ladislav Průša

Dávka státní sociální pomoci a majetkový test u složky zohledňující potřeby nezaopatřeného dítěte

Fórum sociální politiky, Sv. 19, (2025) č. 2, s. 48-67

Sociální systém ČR, jehož základy byly vytvořeny před více než 30 lety v odlišných sociálně-ekonomických podmínkách, již neodpovídá aktuálním potřebám společnosti a vyžaduje zásadní reformu. Příspěvek na základě mezinárodního porovnání základních podmínek pro přiznání přídatku na dítě v evropských zemích posuzuje, zda podpora potřeb nezaopatřeného dítěte v rámci nově schválené dávky státní sociální pomoci je v souladu s moderními trendy sociální politiky v Evropě. Z dostupných zdrojů není zřejmé, že by pro hodnocení nároku na přídatku na děti byly používány majetkové testy. Autor doporučuje od majetkového testu upustit. Zdůrazňuje nutnost provést komplexní rekonstrukci sociálního i daňového systému namísto dílčích úprav. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/knihovna/casopisy/casopis-fsp/#flipbook-forum-socialni-politiky-01-2025-2/48/>

Jan Rosůlek

Dědici pojištěného jako oprávněné osoby k přijetí pojistného plnění z pojištění pro případ smrti

Ad Notam, Sv. 31, (2025) č. 1, s. 32-35

Autor podrobněji analyzuje význam pojmu "dědici pojištěného" ve smyslu pojistného práva a přibližuje, jaké výkladové obtíže s ním mohou být spojené. Zaměřuje se na vznik nároku na výplatu pojistného plnění z pojištění zemřelého pro případ smrti. Upozorňuje, že určení, kdo je dědicem pro účely § 2831 občanského zákoníku, se odlišuje od určení osoby dědice dle ustanovení občanského zákoníku pro řízení o pozůstalosti. Pojistné plnění z titulu pojištění pro případ smrti nespadá do dědického řízení. Na pojistné plnění tak mají nárok všechny osoby, které byly dědici v okamžiku smrti pojištěného, nezávisle na tom, zda následně své dědické právo odmítly, vzdaly se ho nebo ho zcizily. - Poznámky.

Bert Rürup

Die Lösung der Rentenkrise ist nur aufgeschoben

Řešení důchodové krize bylo pouze odsunuto

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 156 (15.8.2025), S. 19

Komentář se věnuje politickému vyjednávání podoby důchodové reformy v Německu a zamýšlí se nad rolí vládních komisí ve vztahu k celkovému politickému konsensu. Zdůrazňuje podstatu problému, tedy mechanismus přerozdělování finančních prostředků se všemi komplikacemi v rámci vládní koalice. Zmiňuje důsledky tzv. Blümovy reformy z r. 1997, která zohledňovala demografické faktory a zavedla vyšší míru účasti pobíratelů důchodů na systému zabezpečení. V rozporu s tím stojí rozhodnutí ministryně sociálních věcí B. Bas (SPD) zaručit výši důchodu minimálně na 48 % průměrné mzdy. Přístup současné vládní koalice však podle něj opomíjí problematiku rostoucí chudoby ve stáří. Další reformu považuje za nemožnou bez zvýšení zátěže jedné ze skupin, které přispívají do důchodového systému (pojištěnci, financování z příjmů z daní a samotní pobíratelé důchodů).

Michelle Mund, Edmund Wiederspan

Rentenverantwortung im Mittelstand: Chancen und Risiken durch die Nutzung von Pensionfonds
Odpovědnost za důchody ve středních podnicích: příležitosti a rizika vyplývající z využívání penzijních fondů

Der Betrieb, Jg. 78, (2025) Nr. 23-24, S. 1439-1443

Nejvýznamnějším způsobem realizace podnikového důchodového zabezpečení je přímý závazek. Ten je však spojen s administrativními výzvami. Převod na penzijní fond představuje možné odlehčení personálnímu oddělení. Příspěvek se zabývá daňovými a sociálněprávními aspekty, které je třeba v této souvislosti zohlednit, a výhodami a nevýhodami z pohledu zaměstnanců a zaměstnavatelů. - Poznámky. -- Shrnutí na s. M7.

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Stéphane Frachot and Alisée Koch

The consequences of regulating mortgage lending conditions [elektronický zdroj]

Důsledky regulace úvěrových podmínek u hypoték

Trésor-economics, No. 362 (2025), p. 1-8

Autoři prostřednictvím modelu "Primmo" hodnotí dopady francouzského opatření upravujícího podmínky poskytování hypoték domácnostem. Toto opatření je účinné od r. 2022. Na doporučení Vysoké rady pro finanční stabilitu (High Council for Financial Stability, HCSF) měly úvěrové instituce omezit poměr DSTI (debt service to income ratio, poměr dluhové služby vůči příjmům) a splatnost hypoték. Je zjištěno, že opatření HCSF mělo přímý vliv na podmínky hypoték, ale omezený vliv na situaci na trhu s nemovitostmi (ceny nemovitostí). - Poznámky. Plný text dostupný z: https://knihovna.urad.mfcr.cz/earchiv/2025/07/Tresor_economics_362_2025.pdf

Carlos Cañizares Martínez

Dating housing booms fueled by credit : a Markov switching approach

Datování boomu na trhu s nemovitostmi určenými k bydlení taženého úvěry : přístup založený na tzv. Markovovu přepínacím modelu

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 17 p.

Autor v článku analyzuje situaci na trhu s nemovitostmi určenými k bydlení v USA prostřednictvím tzv. Markov switching modelu (Markovův přepínací model). Díky studii je možné zjistit, v jaké fázi nemovitostního cyklu se trh aktuálně nachází. Tuto informaci lze následně využít při regulaci. - Poznámky.

by Felix Chopra, Christopher Roth, and Johannes Wohlfart

Home price expectations and spending : evidence from a field experiment [elektronický zdroj]

Očekávání vývoje cen nemovitostí a výdaje : zjištění z experimentu provedeného v reálném čase

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 7, p. 2267-2305

Autoři s využitím experimentu zkoumají, jak očekávání dlouhodobého růstu cen nemovitostí v USA ovlivňuje rozhodování domácností o výdajích. Výdaje vlastníků nemovitostí nejsou ovlivněny očekávaným cenovým vývojem, nájemníci však své výdaje v očekávání růstu cen nemovitostí snižují. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20240022>

Niklas Hoyer

Meins auf Mallorca

Vlastní nemovitost na Mallorce

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 26, S. 68-74

Mnoho Němců sní o tom, že budou vlastnit nemovitost na španělském prázdninovém ostrově Mallorca. Článek se věnuje otázkám, na co by si měli kupující dávat pozor a jaké trendy utvářejí trh.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Vladimíra Žofčinová, Peter Molitoris

Alternative solutions to labor disputes in public administration : mediation in the practice of Slovakia and the Czech republic

Alternativní řešení pracovních sporů ve veřejné správě : mediace v praxi Slovenska a České republiky

Právník, Vol. 164, (2025) No. 9, příl. Lawyer Quarterly No. 3/2025, p. 320-335

Článek pojednává o rostoucím potenciálu mediace jako alternativní metody řešení pracovních sporů v České republice a na Slovensku. Ačkoliv je mediaci v EU často užívaným nástrojem pro řešení pracovních sporů v EU, její právní regulace se v členských státech značně liší. Zatímco země jako Německo a Finsko mají dobře vyvinuté právní rámce, Slovensko nemá specifickou legislativu pro mediaci v pracovních sporech a místo toho se opírá o obecné zákony o mediaci. Na příkladu Finska jako modelu osvědčených postupů autoři ukazují, že mediace nabízí rychlejší a nákladově efektivnější řešení. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU se mediace na Slovensku, kde ji využívá pouze 4,5 % místní samosprávy, stále vyvíjí a chybí mu právní mechanismy, jako je např. první nařízené setkání s mediátorem v České republice. Rozšíření mediace v pracovních sporech by mohlo zvýšit efektivitu, snížit zátěž soudů a pomoci obnovit a zachovat zdravé vztahy na pracovišti. Aby však Slovensko mohlo tento potenciál realizovat, musí zvýšit povědomí veřejnosti a provést legislativní změny, které podpoří širší a efektivnější využívání mediace. - Poznámky.

Christopher Grimes

The clouds over California's economy

Mračna nad kalifornskou ekonomikou

Financial Times, Vol. 2025, No. 42009 (1.8.2025), p. 15

Článek podrobně popisuje závažné ekonomické a sociální dopady zesílených opatření proti imigraci za vlády prezidenta USA Trumpa, zejména v Kalifornii, kde imigrantská pracovní síla tvoří páteř hlavních odvětví (zemědělství, stavebnictví, pohostinství a zdravotnictví). Autoři ilustrují, jak strach z razií imigrační správy USA (ICE) vyprázdnil zemědělská pole, zastavil výstavbu v oblastech zdevastovaných lesními požáry a narušil služby. Kvůli těmto raziím může Kalifornie přijít až o 275 miliard dolarů ročně na nevyplacených mzdách a ztracené ekonomické produkci. Ačkoli Trump naznačil výjimky pro pracovníky v zemědělství a pohostinství, tvrdý postup nadále vyvolává strach jak mezi legálními, tak nelegálními imigranty. Výrazné zaměření na Kalifornii, baštu progresivních sil, také poukazuje na politicky vnímané motivy a zdůrazňuje rostoucí rozpor mezi federální politikou a místními ekonomickými potřebami.

Sophie Crocoll, Artur Lebedew, Laura Thalmayer

Ernste allgemeine Verunsicherung

Vážná všeobecná nejistota

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 32, S. 14-21

Německý trh práce byl považován za imunní a robustní. Nezaměstnanost v Německu však opět roste. Průmysl ruší pracovní místa. Strach o práci je zpět. Krize se projevují, transformace pohlcuje pracovní místa, která byla považována za jistá. A umělá inteligence vyvolává otázky: koho postihne propouštění a v jakých odvětvích mají pracovní místa i nadále budoucnost?

Romana Náhlíková Kaletová

Flexinovela zákoníku práce

Bulletin advokacie, Sv. 2025, č. 6, s. 13-19

Dne 29.4.2025 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela zákoníku práce č. 120/2025 Sb. Je nazývána "flexinovelou" a dle důvodové zprávy je jejím hlavním cílem zvýšit flexibilitu pracovněprávních vztahů jak na straně zaměstnavatelů, tak na straně zaměstnanců a uvolnit v řadě případů příliš rigidní nastavení právní úpravy, s cílem reagovat na aktuální potřeby moderního trhu práce. Většina změn je účinná od 1.6.2025. Článek shrnuje hlavní změny zákoníku práce zavedené flexinovelou a jejich důsledky pro pracovněprávní praxi.

Šárka Homfray

Gender pay gap v Česku : kde a jak vznikají rozdíly v odměňování mezi ženami a muži?

Práce a mzda, Sv. 73, (2025) č. 7-8, s. 26-28

Statistiky v České republice dlouhodobě ukazují jeden z nejvyšších genderových platových rozdílů v celé Evropské unii. Autorka vysvětluje, co znamená pojem "gender pay gap", jak a kde vzniká a které faktory ho ovlivňují. Zdůrazňuje, že rozdíly v odměňování žen a mužů jsou přetrvávající strukturální nerovností s hlubokými kořeny, identifikuje jejich příčiny včetně individuálních rozhodnutí ovlivněných společenskými stereotypy i netransparentní firemní politikou. Autorka také shrnuje, co mohou ovlivnit zaměstnavatelé při řešení situace svých zaměstnankyň (management mateřské a rodičovské dovolené, prevence přímé i nepřímé diskriminace, kariérní postup, "kultura mlčení", aj.).

Bert Losse, Gökyay Gürsoy

Motiviert und produktiv

Motivování a produktivní

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 24, S. 36-37

Starší zaměstnanci a důchodci by měli v budoucnu zmírnit nedostatek kvalifikovaných pracovních sil v Německu. Článek se zabývá otázkou, zda může nový aktivní důchod využít potenciál osob starších 60 let.

Olga Bičáková

Novela zákona o zaměstnanosti

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 8-9, s. 25-28

Flexinovela zákoníku práce ukotvuje do ekonomiky ČR moderní a flexibilní trh práce. Reforma je s účinností od 1.1.2026 doprovázena novelou zákona o zaměstnanosti. Článek informuje o jednotlivých změnách zákona č. 435/2004 Sb., kterými jsou změna systému podpory v nezaměstnanosti (délka pobírání, procentní sazba), vyšší finanční podpora a lepší ochrana uchazečů o zaměstnání (zejména u osob nad 52 let), zvýšení podpory pro uchazeče bez předchozích příjmů, zrušení snížení podpory při dobrovolném odchodu ze zaměstnání a zvýšení motivace k účasti na rekvalifikacích. -- Viz také Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 8-9/2025, s. 85-88.

Eva Svěřčinová

Nový subjekt na trhu práce: integrační sociální podnik. (2. část)

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 7-8, s. 42-47

Autorka představuje integrační sociální podnik jako nový typ zaměstnavatele, který byl s účinností od 1.1.2025 zaveden zákonem č. 468/2024 Sb., o integračním sociálním podniku. V této části informuje o příspěvcích, na které mají sociální podniky nárok (příspěvek na náklady a podmínky jeho získání; motivační příspěvek k široké sociální a pracovní integraci osob se specifickými potřebami), a také o dalších povinnostech, které musí sociální podnik každoročně splnit (evidenční povinnost, správa o činnosti, kontroly ze strany státu). Přestupkem ze strany sociálního podniku je neoprávněné použití označení integrační sociální podnik a nesplnění evidenční povinnosti.

Tomáš Palla

Ochrana osobních údajů v pracovněprávních vztazích

Sondy, Sv. 2025, č. 5, s. 14-19

Prostupování moderních technologií do pracovního procesu s sebou nese také otázky související se zachováním nedotknutelnosti soukromé sféry zaměstnance a ochrany jeho osobních údajů. Autor přibližuje právní rámec ochrany a zpracování osobních údajů včetně základních zásad a principů GDPR. Návazně se věnuje konkrétním otázkám týkajícím se ochrany osobních údajů v pracovněprávních vztazích (zpracování údajů uchazečů o pracovní pozici; zpracování osobních údajů zaměstnanců v pracovním poměru; zpracování samotnými zaměstnanci; zpracování údajů při kontrole práce zaměstnanců: kontrolování emailů a telefonů, používání kamer na pracovišti, monitorování polohy zaměstnance; zpracování po skončení pracovního poměru). Shrnuje rovněž práva subjektů údajů. -- Blíže k používání kamer na pracovišti viz Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 8-9/2025, s. 41-44.

Jana Komendová, Michal Smejkal

Práce přesčas u zaměstnanců v pracovním poměru se sjednanou kratší pracovní dobou

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 12, s. 392-397

Článek rozebírá požadavky vyplývající z unijního práva na ochranu zaměstnanců vykonávajících práci na částečný úvazek. V dané souvislosti se zaměřuje na výkladové přístupy v judikatuře Soudního dvora EU ohledně zákazu diskriminace z důvodu částečného úvazku. Autoři se rovněž zamýšlejí nad otázkou, zda je česká právní úprava týkající se definice práce přesčas u zaměstnanců se sjednanou kratší pracovní dobou v souladu s unijním právem. Těmto zaměstnancům nenáleží v případě výkonu práce přesahující rozsah sjednané kratší pracovní doby, která nepřesahuje stanovenou týdenní pracovní dobu (zpravidla 40 hodin), náhradní volno ani příplatek za práci přesčas. Dle názoru autorů by měla být práce přesčas relativizována, tedy vztažena ke sjednané pracovní době a odpovídajícím způsobem odměňována. - Poznámky.

Ondřej Chlada

Výplata mzdy v cizí měně po flexibilní novele zákoníku práce

Mzdová účetní, Sv. 31, (2025) č. 7-8, s. 18-21

Jednou z dílčích změn, které přinesla novela zákoníku práce provedená zákonem č. 120/2025 Sb., je rozšíření možností vyplacení mzdy, platu nebo odměny v cizí měně. Reaguje na skutečnost, že se na tuzemském pracovním trhu vyskytuje relativně velké množství zaměstnanců s osobní vazbou na cizí stát, kteří mají legitimní zájem na výplatě mzdy v určité cizí měně. Tuto měnu primárně využívají k hrazení svých životních potřeb nebo potřeb svojí rodiny. Autor představuje novou právní úpravu (rozšíření okruhu zaměstnanců, omezení okruhu cizích měn, pravidla pro přepočet měny) a zdůrazňuje, že ačkoliv flexinovela přináší řadu rozvolnění, jde ve své podstatě o kompromisní řešení. - Poznámky. -- Ke změnám v oblasti průměrného výdělku viz s. 4-9.

Ivan Macháček

Vzdělávání zaměstnanců a daně

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 8-9, s. 58-62

Článek rozebírá jednotlivé typy odborného rozvoje zaměstnanců podle zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti (zaškolení, odborná praxe absolventů škol, prohlubování a zvýšení kvalifikace, rekvalifikace). Dále se věnuje daňovému řešení odborného rozvoje zaměstnanců z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele. Charakterizuje podmínky pro uplatnění osvobození od daně z příjmů ze závislé činnosti a změny osvobození obsažené v zákoně č. 470/2024 Sb. Následně se zaměřuje na daňové výdaje (náklady) i na nedaňové výdaje zaměstnavatele na odborný rozvoj zaměstnanců. Problematika je ilustrována na několika příkladech.

Změna právní úpravy, která zavádí testovací (pilotní) režim jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatele, nabyla účinnosti : komplexní právní úprava směřuje ke schválení

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 13-14, příl. Legislativa, s. i-ii

Informace o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele (JMZH), které je považováno za zásadní krok v digitalizaci státní správy. Zákon č. 395/2024 Sb. přináší testovací (pilotní) režim JMZH a změnou zákona o nemocenském pojištění upravuje seznam povinných údajů hlášených do registru pojištěnců a do registru zaměstnavatelů. Plný provoz by měl být na základě zákona č. 323/2025 Sb., o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele, realizován od 1.1.2026. V článku je představena nová komplexní právní úprava navazující na pilotní režim JMZH. Toto hlášení je prostředek, kterým zaměstnavatel vůči některým orgánům veřejné moci souhrnně plní své povinnosti sdělovat údaje o sobě a o svých zaměstnancích.

Radek Matouš, Ondřej Šudoma

Změny ve výpovědích po flexinovele

Práce a mzda, Sv. 73, (2025) č. 7-8, s. 21-25

Nejzásadnější změny provedené tzv. flexinovelou zákoníku práce se týkají výpovědí z pracovního poměru. Autoři se podrobněji věnují zásadní změně v běhu výpovědní doby; zkrácení výpovědní doby pro zaměstnavatele u některých výpovědních důvodů; sloučení výpovědních důvodů souvisejících se zdravotním stavem zaměstnance; zavedení jednorázové náhrady místo zvýšeného odstupného při výpovědi pro pracovní úraz nebo nemoc z povolání; prodloužení lhůt pro dání výpovědi při porušování

povinností zaměstnancem nebo okamžitého zrušení zaměstnavatelem. Změny jsou účinné od 1.6.2025. Problematika je v článku ilustrována několika příklady.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 73, (2025) č. 7-8

Novinky v oblasti zaměstnávání mladistvých po flexinovele (s. 6-9); Souběžné pracovněprávní vztahy a tzv. flexinovele zákoníku práce (s. 10-12); Podmínky působení odborové organizace po flexinovele zákoníku práce (s. 13-15); Na co má zaměstnanec nárok při skončení pracovního poměru (s. 16-20); Změny ve výpovědích po flexinovele (s. 21-25); Gender Pay Gap v Česku: kde a jak vznikají rozdíly v odměňování mezi ženami a muži? (s. 26-28); Skončení pracovního poměru cizince - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 1111/2024 z května 2025 (s. 39-42); Může zaměstnavatel odepřít výplatu bonusu zaměstnanci, který porušuje své povinnosti? - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 3471/2024 z dubna 2025 (s. 43-44); Zdravotní pojištění: letní brigády studentů a sezónní zaměstnávání (s. 45-47); Otázky a odpovědi: odstupné a jednorázová náhrada před a po účinnosti flexinovele (s. 51); povinné změny v pracovněprávní dokumentaci po flexinovele (s. 51); výplata v cizí měně a dovolená po flexinovele (s. 51-52).

Právo

Gor Vartazaryan, Filip Horák

"Stačilo!" obcházení právní úpravy předvolebních koalic : analýza současné definice koaličních kandidátních listin pro volby do Poslanecké sněmovny a návrhy de lege ferenda

Právník, Sv. 164, (2025) č. 6, s. 507-523

Předvolební koalice jsou běžným projevem volební strategie politických stran. Problémem regulace a proporcionálního omezení jejich zakládání a fungování je však současná nedostatečná definice předvolebních koalic, která umožňuje veškerá právní omezení jednoduše obcházet, což se skutečně pravidelně a opakovaně děje. Autoři navrhuji změnu právní definice předvolebních koalic tak, aby se existujícímu obcházení zabránilo či alespoň významně zkomplikovalo, aniž by taková změna měla negativní dopad na principy právní jistoty, svobody a rovnosti volebního práva či svobodné soutěže politických stran. - Poznámky.

Karel Svoboda

Dobré mravy jako důvod pro nezastavení bezúspěšné exekuce

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 12, s. 383-386

Novelu exekučního řádu provedenou zákonem č. 286/2021 Sb. provázejí některá úskalí. Autor se zaměřuje na možné pokračování bezúspěšné exekuce v případě, kdy by zastavení exekuce "odporovalo dobrým mravům". Na základě nejaktuálnější judikatury Nejvyššího soudu a za pomoci již existující literatury se v článku pokouší o výklad termínu "nemravného" zastavení exekuce v poměrech § 55 exekučního řádu. - Poznámky.

Zbyněk Žďárský

K účinné lítosti jako prostředku nápravy škodlivého následku daňových trestných činů

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 51-61

Příspěvek upozorňuje na určitá specifika institutu účinné lítosti jako jednoho z důvodů zániku trestní odpovědnosti, konkrétně v případech daňových trestných činů. Autor připomíná odlišné vnímání tzv. obecné a zvláštní (speciální) účinné lítosti obecnými soudy a Ústavním soudem a hledá odpovědi na otázky související se správnou aplikací účinné lítosti jako okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání u pokračujícího (daňového) trestného činu. Rozebírá specifika účinné lítosti v souvislosti s daňovou kontrolou, v případech exekuce a u zkrácení daně. Autor zdůrazňuje potřebu lepší systémové provázanosti hmotněprávních i procesních parametrů účinných lítostí nejen u daňových trestných činů navzájem, ale i ve vztahu k dalším trestným činům, stejně jako k netrestním předpisům (zejména k daňovému řádu). - Poznámky.

Václav Petrmichl

Lze udělit úřední povolení k činnosti právnické osobě, která dosud nevznikla?

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 12, s. 387-392

Předběžné jednání před vznikem společnosti je původně institutem civilního práva, jeho společenská potřeba však vyvstává i v právu veřejném. Autor se věnuje konceptu předběžných jednání ve veřejném právu, aby se umožnilo zakladatelům či dalším osobám jednat vůči orgánům veřejné správy již v mezidobí od založení do vzniku nové právnické osoby. Shrnuje požadavky na legislativní řešení předběžného jednání ve veřejném právu a dovozuje, že přes obdobný účel a určité společné rysy nelze civilistickou koncepci automaticky převzít pro veřejné právo. Tam se jedná o svébytný institut, poplatný veřejnoprávním pravidlům, který v současnosti není ukotven v obecné procesní úpravě, ale pouze na úrovni několika zvláštních úprav. - Poznámky.

Aneta Schwarzová

Na tenkém ledě: transparentnost trestního řízení a ochrana osobnosti v digitální době

Bulletin advokacie, Sv. 2025, č. 7, s. 9-19

Článek se zabývá střetem mezi požadavkem na transparentnost trestního řízení a nutností ochránit osobnostní práva jednotlivců v digitální době. Analyzuje současný český legislativní rámec a relevantní soudní praxi. Zároveň zkoumá, jak mediální zpravodajství, sociální sítě a další online platformy ovlivňují právo na soukromí a presumpci nevinu obviněných. Prostřednictvím analýzy případových studií několika medializovaných trestních řízení a komparace s německou právní úpravou autorka ilustruje praktické dopady tohoto napětí a odhaluje rozdíly v přístupu k ochraně soukromí v trestním řízení. - Poznámky.

Vít Lederer

O svěřenském fondu a jeho neohýbání ve světle jiných právních struktur

Právník, Sv. 164, (2025) č. 7, s. 591-614

Česká právní úprava svěřenského fondu, která z velké části kopíruje ustanovení quebeckého občanského zákoníku o fiducii, přináší koncept odděleného a nezávislého vlastnictví a je jedinečná. Autor vysvětluje, že česká i quebecká úprava svěřenského fondu, resp. fiducie je zasazena do stejného ideového a koncepčního rámce, a ukazuje, že v obou kodexech koncept nezávislého vlastnictví shodně naráží do jistých axiomatických principů prostupujících soukromým právem, které jsou projevem jeho tradičně dominujícího subjektivistického charakteru. Ve směřování institutu svěřenského fondu s právem fundací spatřuje odklání od jeho opravdové právní povahy a dovozování jejich souvztažností v českém občanském zákoníku považuje za nežádoucí tendenci. - Poznámky.

Kateřina Devlin

Odpovědnost státu za škodu způsobenou finančními úřady

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 80-85

Nesprávné či nezákonné rozhodnutí, jednání nebo nečinnost finančního úřadu může daňovému subjektu způsobit újmu. Poškozený se v takovém případě může po státu domáhat náhrady škody. Autorka přibližuje podmínky odpovědnosti státu za škodu z titulu nezákonného rozhodnutí nebo nesprávného úředního postupu s důrazem na specifika nároků v oblasti daní. Věnuje se také nepřiměřené délce řízení a průtahům v řízení a nárokům na přiměřené zadostiučinění za tento nesprávný úřední postup. Návazně rozebírá určení výše vzniklé újmy a příčinnou souvislost mezi nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a vzniklou škodou. V závěru autorka zmiňuje daňové dopady přiznaného odškodnění. - Poznámky.

Michaela Valtrová

Ochrana obchodního tajemství a veřejná kontrola nad vynakládáním veřejných prostředků

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 13-14, s. 458-464

Autorka se zaměřuje na konflikt mezi zájmem na utajení informací představujících obchodní tajemství a veřejným zájmem na kontrole nakládání s veřejnými prostředky. Přibližuje judikaturu správních soudů především k výkladu § 9 zákona o svobodném přístupu k informacím, zejména s ohledem na ochranu obchodního tajemství tzv. dotčených osob (např. obchodních korporací, které nemusí, ale mohou být povinnými osobami podle zákona č. 106/1999 Sb.). Z judikatury vyplývá, že pro vlastníka obchodního tajemství je mimořádně obtížné či téměř nemožné prokázat, že žádost o informace podaná jeho přímým

konkurentem, představuje zneužití práva. Výklad zákona č. 109/1999 Sb. se dlouhodobě vyvíjí směrem k posilování transparentnosti a veřejné kontroly. - Poznámky.

Ondřej Svoboda

Ochrana zahraničních investic na Ukrajině za časů ruské invaze

Právní rozhledy, Sv. 33, (2025) č. 13-14, s. 446-451

Ruská vojenská agrese a s ní spojená politická a ekonomická nestabilita vedly k výraznému poklesu přílivu zahraničních investic na Ukrajinu. Autor nejprve věnuje pozornost nástrojům, které nabízí ukrajinská vláda zahraničním investorům. Následně představuje možnosti mezinárodních programů garancí a pojištění, které mají investoři z mnoha zemí pro své investiční projekty na Ukrajině k dispozici. Zaměřuje se na smluvní ochranu zahraničních investic (dohody o podpoře a ochraně investic, BITs) a za nejužitečnější ustanovení BITs v době politické nestability nebo války považuje standard plné ochrany a bezpečnosti (FPS), který je poskytován investorovi a jeho investici. Speciálním ustanovením je tzv. válečná doložka, která stanoví právo na odškodnění během války a nařizuje vyplacení odškodnění investorům za ztráty způsobené vojenskými akcemi. Pro ozbrojené konflikty jde dle názoru autora také relevantní standard spravedlivého a rovného zacházení (FET). Konstatuje, že zmíněná mezinárodní ochrana poskytovaná zahraničním investicím je aplikovatelná také na probíhající rusko-ukrajinskou válku. - Poznámky.

sekce 3 GRČ

Pátrání : odhalování a předcházení trestné činnosti

Clo-douane, Sv. 59, (2025) č. 7-8, s. 18-19

Informace o agendě pátrání české Celní správy. Legislativní ukotvení, specializace, definice "pátrání" v zákonech o Celní správě ČR vs. v jiných zákonech, trestní řízení, kyberkriminalita a finanční šetření.

Adam Talanda

Rozdělení rolí soudu a notáře v řízení o pozůstalosti. díl I.

Ad Notam, Sv. 31, (2025) č. 1, s. 19-24

Článek se zabývá rozdělením rolí soudu a notáře v řízení o projednávání pozůstalosti v prvním stupni. Autor na aktuální judikatuře Nejvyššího soudu ukazuje, že pozůstalostní soudy v některých případech nesprávně provádějí úkony vyhrazené notáři jako soudnímu komisaři. Pozůstalostnímu soudu jsou vyhrazeny jen určité úkony v řízení o pozůstalosti (zahájení řízení, pověření notáře, žádost o poskytnutí právní pomoci v cizině, rozhodování o vyloučení notáře, zrušení rozhodnutí o pozůstalosti, aj.), provedením jiných musí pověřit notáře, kterému je svěřeno provedení řízení jako celku. Autor vyjasňuje, které úkony v řízení o pozůstalosti vykonává soud. - Poznámky.

Ivana Rabinská

Sankcionování právnických osob

Trestněprávní revue, Sv. 24, (2025) č. 2, s. 71-80

Cílem článku je prozkoumat praxi českých soudů při rozhodování trestních věcí týkajících se právnických osob a jejich schopnost aplikovat zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Zaměřuje se na problematické aspekty výkladu tohoto zákona, které byly odstraněny zejména díky sjednocující činnosti Nejvyššího soudu ČR. Autorka se věnuje vybraným trestům, jejichž aplikace činila v praxi potíže (zrušení právní osoby, peněžitý trest, zákaz činnosti, uveřejnění rozsudku). - Poznámky. -- Pokračování článku Aplikace zákona o trestní odpovědnosti právnických osob českými soudy v letech 2016 až 2022, viz: Trestněprávní revue 1/2025, s. 35-44.

Ondřej Trubač, Radka Čihulková

Trestní odpovědnost statutárního orgánu právnícké osoby

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 35-39

Článek přibližuje právní rámec trestní odpovědnosti statutárních orgánů právnických osob v ČR, včetně otázky přičitatelnosti jejich jednání právnícké osobě. Podává přehled nejčastějších trestných činů, kterých se mohou statutáři dopustit, a nabízí praktická doporučení, jak trestněprávním rizikům předcházet či je minimalizovat prostřednictvím nástrojů corporate governance. Autoři se rovněž věnují podmínkám zániku trestní odpovědnosti v důsledku účinné lítosti. Mezi rozebírané trestné činy spáchané členy statutárních orgánů patří daňové trestné činy, porušení povinnosti při správě cizího majetku (z nedbalosti) a způsobení úpadku. - Poznámky. -- K TOPO z pohledu vyvinění viz s. 40-46.

Statistika. Demografie. Sociologie

Julian Olk

Deutschland steckt bereits in der Rezession

Německo již upadlo do recese

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 156 (15.8.2025), S. 10-11

Přepřepočování metodiky výpočtu hospodářského růstu německým Spolkovým statistickým úřadem vedlo k změnám výsledných hodnot HDP. V r. 2021 činí korekce z 3,6 % na 3,9 %, v r. 2022 1,9 % namísto 1,4 % a v r. 2023 propad o 0,7 % oproti dosavadním 0,1 %, v r. 2024 propad o 0,5 % namísto 0,2 %. Nové výpočty tak mění dosavadní vnímání pandemie koronaviru, z níž se německá ekonomika zotavila efektivněji, než se doposud předpokládalo. Po ní následovaly dílčí recese (pokles HDP dvě následná čtvrtletí) namísto trvalé stagnace. Autor poukazuje na význam zjišťování HDP pro politická rozhodnutí a na skutečnost, že tato neobvyklá situace je precedentem pro zvažování širšího spektra faktorů. Jako hlavní příčiny revizí uvádí Spolkový statistický úřad setrvačnost údajů pro strukturální statistiky a zvýšenou schopnost úřadu zjišťovat, která odvětví jsou více ovlivněna vývojem cen.

Táňa Dvornáková, Barbora Linhartová Jiříčková

Multidimensional impacts of the change in the head of household methodology in Living Conditions Survey in Czechia

Víceúrovňové dopady změny metodologie určení hlavy domácnosti ve Výběrovém šetření životních podmínek v České republice

Statistika, Vol. 105, No. 2, p. 257-267

Příspěvek analyzuje metodologickou změnu určení hlavy domácnosti jako osoby s nejvyšším příjmem v rámci české verze Výběrového šetření Životní podmínky EU-SILC (EU-Statistics on income and living conditions). Posun od dosavadních kritérií (mj. věk, pohlaví) vedl ke změnám ve struktuře domácností s ohledem na věk, pohlaví, dosažené vzdělání nebo ekonomickou aktivitu. Výsledkem byl vyšší počet domácností s ženou v roli „hlavy“, popř. domácností, kde tuto roli zastává osoba s vyšším vzděláním. Změny se projeví i v průzkumech Household budget survey a Household finance and consumption survey. Nová metodika identifikuje ženu jako hlavu domácnosti v 518 166 domácnostech, 25 000 domácností zaznamenalo změnu v podobě muže jako hlavy. V cca 170 000 případech se role přesunula na ekonomicky aktivní členy domácnosti. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2024.44>

Terezie Štyglerová

Porodnost spadla na historické minimum

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 6, s. 14-16

Během r. 2024 se narodilo v Česku nejméně dětí v historii statistického zjišťování, které započalo již v r. 1785. K poklesu porodnosti došlo třetím rokem v řadě a ve srovnání s r. 2021 byl počet novorozenců o celou čtvrtinu nižší. Autorka rozebírá důvody tohoto vývoje, přibližuje význam termínů porodnost a plodnost i trendy vývoje plodnosti v minulých letech. Dále se zaměřuje na ukazatel plodnosti dle věkových skupin žen i dle jejich rodinného stavu. Grafy ukazují dlouhodobý vývoj počtu živě narozených dětí na území současné ČR v letech 1900-2024, úhrnnou plodnost podle pořadí dítěte v letech 2018-2024, meziroční index růstu/poklesu plodnosti podle věku a počty živě narozených na tisíc žen podle věkových skupin a rodinného stavu matky. -- Detailně k regionálnímu poklesu plodnosti viz Statistika & my č. 7-8/2025, s. 42-43.

Stefanie Stantcheva

Stefanie Stantcheva : by invitation

Stefanie Stantcheva : na pozvání redakce The Economist

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9456, p. 15

Ve Spojených státech je v současné době výrazný způsob myšlení "myšlení s nulovým součtem", kdy prospěch jednoho člověka či skupiny znamená podle zastánců tohoto myšlení zároveň ztrátu pro někoho jiného. Autorka a známá ekonomka odkazuje na svoji studii, ve které řešila, odkud tento způsob uvažování pochází, kdo ho zastává a jaké jsou jeho důsledky pro politiku.

Lucy Rodgers, Nassos Stylianou, Irene de la Torre Arenas

The US boom in immigration detention

Nárůst počtu zadržených imigrantů v USA

Financial Times, Vol. 2025, No. 41995 (16.7.2025), p. 17

Článek rozebírá dramatické rozšiřování systému zadržování imigrantů v rámci obnovené americké imigrační politiky prezidenta Trumpa, které bylo podpořeno rekordní částkou 165 miliard dolarů. Soukromé společnosti CoreCivic a Geo Group, které spravují 85 % lůžek v imigračních detenčních zařízeních, zaznamenaly prudký nárůst zisků. Znovu otevřely uzavřená zařízení a usilovně pracují na splnění vládního cíle sta tisíc detenčních lůžek. Počet zadržených osob dosáhl historicky nejvyšší úrovně, dochází k vážnému přeplnění zařízení a hlášením o nedostatečné lékařské a právní pomoci. Kritici tvrdí, že systém upřednostňuje zisk před lidskými právy, a poukazují na lobbistické vazby. Ačkoli vláda USA a dodavatelé popírají špatné zacházení, přímé svědectví vykresluje jiný obraz.

Táňa Dvornáková

Životní podmínky domácností sledujeme již 20 let

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 6, s. 21-24

Pohled na statistické šetření Životní podmínky, které od r. 2005 provádí Český statistický úřad. Zjišťování je koordinováno Eurostatem a je známo pod názvem European Union - Statistics on Income and Living Conditions (EU-SILC). Jeho smyslem je získat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, o vybavenosti domácností a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnosti. Sesbírání data slouží k výpočtu ukazatelů peněžní a materiální chudoby, intenzity ekonomické aktivity a úrovně sociálního vyloučení. Autorka přibližuje počátky šetření EU-SILC v ČR, vývoj vyšetřovanosti i vývoj způsobu a techniky sběru dat. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Životní podmínky domácností na s. 25-37 (velikost domácností, bydlení, příjmy, domácí péče o dospělé, život dětí).

Účetnictví

Ladislav Čížek

Novela zákona o účetnictví a zákona o dorovnávacích daních 2025 : ESG, audit, kategorie podniků

Daně a právo v praxi, Sv. 30, (2025) č. 7-8, s. 53-56

Novela č. 316/2025 Sb. provádí řadu zásadních novelizací zákona o účetnictví, zákona o dorovnávacích daních a auditu; přináší nové limity pro kategorizaci podniků, posouvá povinnosti ESG reportingu o dva roky a výrazně omezuje rozsah povinných auditů. V rámci dorovnávacích daní spočívá praktická změna v prodloužení lhůt pro dvě povinné formy výkaznictví (informační přehled; přiznání k dorovnávací dani). V rámci zákona o účetnictví je klíčovou technickou úpravou s významným strategickým dopadem změna pravidel pro kategorizaci účetních jednotek (sladění s evropskou směrnicí č. 2023/2775/EU) a výrazné zvýšení hranic pro povinný audit účetních jednotek. Novela výrazně mění i časový rámec a kritéria určující povinnost vyhotovit zprávu o udržitelnosti, tzv. ESG reporting. Zákon o účetnictví je díky novele z pohledu časového náběhu synchronizován s nejnovějšími změnami evropského práva (odklad účinnosti ESG směrnici č. 2025/794/EU). Článek byl napsán ještě před finálním přijetím zákona č. 316/2025 Sb.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditing : časopis Komory auditorů České republiky

Sv. 2, (2025) č. 1

Novela zákona o přeměnách 2024: klíčové změny a praktické dopady (s. 4-11); Vyčlenění v zákoně o přeměnách a jeho účetní a daňové souvislosti (s. 12-20); Nejčastější chyby při přeměnách společností z pohledu praxe (s. 21-27); Zneužití práva (s. 28-33); Případy zneužití daňového práva (s. 34-38); Transakce a přecházející zaměstnanci? Mzdové podmínky všech zaměstnanců musíte sjednotit hned po přechodu - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 2559/2023 (s. 39-41); Vykazování goodwillu podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (s. 42-51); Nakládání s goodwillem následně po datu akvizice podle IFRS (s. 52-58).

Účetnictví

Sv. 2025, č. 7-8

Testy a příklady (nejen) z oblasti účetnictví: zákon č. 563/1991 Sb.; odložená daň; pohledávky a opravné položky; dlouhodobý majetek; AML; české účetní standardy; účetní a daňové doklady; přestupkové řízení, aj. (s. 3-36); Stanovení výše úroků z prodlení (s. 46-49); Institut navrácení lhůty v předešlý stav - rozsudek NSS 6 Afs 115/2024-28 (s. 50-52); Několik poznámek k odstupnému (s. 56-63).

Veřejná správa

Valentina Romei, Barney Jopson

The fight to revive Europe's rural areas

Boj za oživení venkovských oblastí Evropy

Financial Times, Vol. 2025, No. 41996 (17.7.2025), p. 15

Článek rozebírá, jak evropské venkovské regiony čelí prohlubující se demografické krizi a ekonomické stagnaci. Mladší generace odchází do měst za vzděláním a zaměstnáním, tradiční venkovská odvětví upadají a obce se dostávají do kruhu vylidňování. Mezi snahy o zvrácení tohoto trendu patří např. programy prodeje domů za 1 euro, změna účelu veřejných budov, daňové pobídky a cílené imigrační programy, ovšem nedostatečná infrastruktura a omezené ekonomické příležitosti přetrvávají. Ačkoli některé regiony zaznamenaly úspěch v přilákání nových obyvatel nebo turistů, úplná revitalizace může být nedosažitelná. Přesto roste snaha o nové vnímání venkovského života jako bezpečného místa s vysokou kvalitou života.

Filip Novotný, Jiří Votrubec, Ivana Rubešová

Námítky proti zadávacím podmínkám po uplynutí lhůty pro podání nabídek : možnosti prolomení zákonné lhůty

Veřejné zakázky, Sv. 2025, č. 3, s. 26-31

Námítky jsou účinným nástrojem právní ochrany proti možnému nezákonnému postupu zadavatelů při zadávání veřejných zakázek. Zákon č. 134/2016 Sb. (ZZVZ) stanoví konkrétní časové okamžiky, v jejichž rámci je nejpozději nutné využít práva k podání námitek proti vybraným typům úkonů zadavatele. Článek rozebírá, zda je případně možné v určitých situacích lhůtu pro podání námitek proti zadávacím podmínkám prolomit. Autoři shrnují rozhodovací praxi ÚOHS a správních soudů, která se uvedenou problematikou zabývá, rozebírají praktické aspekty a doporučení s ohledem na možnost prolomení lhůty k podání námitek proti zadávací dokumentaci. Dovozejí, že prolomení lhůty je možné v situaci, kdy se nezákonnost zadávacích podmínek vyjeví až po jejím uplynutí. V takovém případě je však nutné podat námítky v obecné lhůtě 15 dnů od okamžiku, kdy se nezákonnost vyjevila. - Poznámky.

Ladislav Jouza

Odměňování ve veřejných službách a správě

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 20, (2025) č. 8-9, s. 97-101

Platy a příplatky k platu jsou u zaměstnanců ve veřejné správě kogentně určovány zákoníkem práce a nařízením vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě. V článku je představen základní postup při zařazování zaměstnanců do platových tříd a je přiblíženo, na koho se vztahuje platová úprava. Dále autor informuje o druzích a výši příplatků k platu a podmínkách k jejich získání (příplatek za vedení, příplatek za zastupování (pověření řízením), příplatek za noční práci a práci o víkendech, příplatek za práci ve ztíženém pracovním prostředí a zvláštní příplatek).

Tomáš Svoboda, Anna Chamráthová Richterová

Odpovědnost úředníků veřejné správy : základní východiska a formy

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2025, č. 2, s. 69-75

Autoři představují konkrétní podoby právní odpovědnosti úředníků při výkonu správních agend a upozorňují na některé legislativní změny či jiná úskalí, která je provázejí. Nejprve vysvětlují východiska konceptu právní odpovědnosti ve veřejné správě, dále se zaměřují na odpovědnost z pracovního poměru; odpovědnost ze služebního poměru; odpovědnost podle aktuálního znění zákona o státní službě (zaviněné porušení povinností) a možné důsledky jejího porušení. Rozebírají také odpovědnost za přestupek či trestný čin, která je odlišná od deliktů disciplinárních, dále odpovědnost za škodu v rámci regresních úhrad a zmiňují rovněž další formy odpovědnosti. - Poznámky.

Federica Braccioli, Esteban Muñoz-Sobrado, Amedeo Piolatto, Antoine Zerbini

The taxing challenges of the state : unveiling the role of fiscal and administrative capacity in development

Daňové výzvy státu : odhalení role fiskální a správní kapacity v rozvoji

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 4, p. 490-523

Studie zkoumá pojem "státní kapacity" (state capacity) v ekonomické literatuře a zdůrazňuje jeho praktické dopady na hospodářský rozvoj, se zvláštním zaměřením na fiskální kapacitu (fiscal capacity). Státní kapacita je schopnost vlády účinně provádět politiku a dosahovat svých cílů. Analýza uznává mnohostrannou povahu státní kapacity a zjišťuje, nakolik schopnost vlády efektivně získávat a spravovat příjmy ovlivňuje hospodářský rozvoj a klíčové ekonomické výsledky. Autoři zkoumají ústřední roli fiskální kapacity a potvrzují její význam pro hospodářskou výkonnost. Vyzývají k dalšímu výzkumu a politickým iniciativám zaměřeným na posílení této dimenze státní kapacity. - Poznámky.

Marton Dunai

Will Hungary's economy topple Orbán?

Svrhne Orbána upadající maďarská ekonomika?

Financial Times, Vol. 2025, No. 42003 (25.7.2025), p. 15

Článek popisuje prohlubující se hospodářskou krizi v Maďarsku, kde premiér Viktor Orbán čelí rostoucí kritice kvůli korupci a špatnému hospodaření. Nedávno odvolaný guvernér maďarské centrální banky G. Matolcsy je nyní podezřelý z finančních machinací. Orbán a Matolcsy, kteří byli kdysi oslavováni za to, že Maďarsko provedli krizi v r. 2008, vybudovali systém státních zásahů, klientelismu a kapitalismu, který obohatil loajální elitu na úkor maďarské nižší střední třídy. Kvůli zmrazeným EU fondům, nákladným vztahům s Ruskem a stagnujícím investicím z Číny se Orbánův systém národní spolupráce jeví jako neudržitelný. Jeho podporu na venkově slábne. Dokumentární filmy odhalují luxusní životní styl Orbánových nejbližších spolupracovníků a hlavní politický soupeř Péter Magyar získává na síle díky slibu boje proti korupci a sblížení s EU. Orbán tak čelí nejvážnější volební hrozbě za celou dobu své dlouhé vlády. Odborníci však varují, že rozpad hospodářského řádu závislého na státu by mohl sám o sobě vyvolat nestabilitu. To potvrzuje, jak hluboce je korupce a krátkodobé uvažování zakořeněno v maďarské správě a ekonomice.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 31, (2025) č. 8

"Blackout" byl varováním. Decentralizace výroby a spotřeby elektřiny na lokální úrovni může pomoci řešit podobná rizika (s. 14-16); Inkaso sdílených daní z pohledu financování nepedagogických pracovníků obcemi a kraji (s. 18-19) a související článek na s. 35; Obce a města se opět mohou ucházet o podporu na čistou mobilitu (s. 28); V Praze byla posílena dobíjecí infrastruktura pro elektromobily (s. 30); Nad možnostmi využití umělé inteligence na obecních a městských úřadech (s. 38-39); Jak zohlednit kybernetickou bezpečnost OZE v rámci veřejných zakázek? (s. 40); Malý průvodce novým zákonem o kybernetické bezpečnosti (2) (s. 41); Podpora bydlení má být podle nového zákona cílená a společnosti se vyplatí (s. 46-47); Monitoring zaměstnanců má svá striktní pravidla (s. 53); Je možné vyloučit dodávky z Číny? - veřejné zakázky (s. 54).

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 31, (2025) č. 9

Kvalitní finanční řízení a plánování umí zaplatit velké projekty a šetří miliony aneb Dobrá finanční praxe nejen při sestavování rozpočtu (s. 18-19); Rozpočty krajských samospráv ve světle stávajícího přerozdělování inkasa sdílených daní (s. 20-21); Kamenice nad Lipou se vydala cestou chytré správy majetku pomocí digitalizace dat (s. 27); Otevřená data jako základ rozvoje: Unikátní přehled o brněnské metropolitní oblasti (s. 32-34); Kompetenční centra DIA již přes rok pomáhají restortům i krajům (s. 35); Malý průvodce novým zákonem o kybernetické bezpečnosti (3) (s. 37); Kontaktní místa pro bydlení poradí s hledáním bytu i s řešením dluhů (s. 40); Jak je to s povinnostmi obcí zajistit místo dětem v dětské skupině? (s. 44); Věcné právo k cizímu pozemku - právo stavby (1) (s. 52-53).

Veřejná správa**Sv. 36, (2025) č. 7**

Ověřování identity pomocí eDokladů při podzimních volbách je na dohled (s. 4-5); Volby letos poprvé korespondenčně (s. 8); Povodně je spojily, volby je stmelily (s. 9-11); Kariéra, která zavání rutinou? Nikoliv! (s. 12); Tomáš Jirovec: Nejde o to být první, ale správně sečíst hlasy a zvládnout eDoklady - rozhovor s ředitelem odboru voleb MV (s. 14-17); Zdravý životní prostor pro budoucí generace (s. 18-20); Budoucnost bez násilí: Strategický program pro bezpečné dětství (s. 21); Zelený štít pro vaši obec: Jak zrušit zastavitelnost a uspět (s. 22-23); Proč kriminalizace bezdomovectví selhává a jaké řešení opravdu funguje? (s. 24-27); Novela školského zákona: Jaké dopady bude mít na zřizovatele (s. 30-31); Wellbeing jako jeden z pilířů moderního řízení úřadů (s. 32-33); Přehledně z EU: Schengen slaví 40 let - schengenský prostor bez vnitřních hranic (s. 34-35); Změny v úřednické zkoušce (s. 36-37); Rozmanité pohledy od Visly na odolnost ve veřejné správě (s. 38); Předcházení rizikovým korupčním situacím vede přes vzdělávání (s. 39).

Veřejná správa**Sv. 36, (2025) č. 8**

Kam míří moderní mobilita v Česku? (s. 4-5); Sdílený autobus jako doplněk městské mobility (s. 6-7); Cykloinfrastruktura nemá jen turistickou funkci (s. 8-10); Top nápady pro města aneb studenti radí, jak na to (s. 11-12); Klára Šimáčková Laurenčíková: Školy potřebují obce, obce potřebují školy - rozhovor se zmocněnkyní vlády pro lidská práva (s. 14-17); Problematika koček je tématem všech! I samospráv... (s. 18-20); Jak předcházet extrémním výkyvům počasí? (s. 21-23); Zelený územní plán má šanci obstát u soudu (s. 24-25); Umění může mít vliv na vnímání i využití veřejného prostoru (s. 26-28); Pravomoci zastupitelstva při výrazném poklesu počtu členů (s. 32-33); Přehledně z EU: Dánsko se ujímá předsednictví Evropské unie (s. 34-35); Novinky v oblasti změn služebního poměru – část první (s. 36-37).

Veřejné finance. Rozpočet

Martin Greive, Jan Hildebrand

150 Milliarden fehlen – Klingbeil im Geldnot**150 miliard chybí - ministr Klingbeil v úzkých**

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 141 (25.7.2025), S. 8-9

Bližší k vyjednávání o německém spolkovém rozpočtu. Článek zmiňuje dílčí opatření směřující k rozpočtové konsolidaci, mj. úspory v gescích jednotlivých spolkových zemí jako kompenzace za daňové úlevy v rámci investičního balíčku. Spolková vláda také v období 2025-2029 bude kompenzovat pokles výběru daní spolkovým zemím, současně jim přispěje až 250 milionů eur, pokud poskytnou finanční pomoc obcím a místním samosprávám s nadměrným dlouhodobým zadlužením. Mezi další úsporná opatření bude patřit mj. reforma výše starobních důchodů a závazek ke snížení personálních stavů ve spolkové správě až o 8 %. Autoři poukazují na možnost, že očekávaný 2% hospodářský růst v následujícím roce pomůže ulehčit rozpočtové situaci zejm. v oblasti odvodů do sociálního zabezpečení.

Big, beautiful...bonkers : America's economy**Velká krásná...praštěná : americká ekonomika**

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9455, p. 8

O obsahu amerického zákona "One Big Beautiful Bill", který byl schválen na počátku července. Dle článku zákon ilustruje škody, která současná prezidentská administrativa páchá na ekonomice. Zákon upravuje daně a výdaje v USA - prodlouženy jsou daňové úlevy, což bude prohlubovat americké zadlužení. Úspory naopak míří na nesprávná místa (řada Američanů přijde o zdravotní pojištění, místo zrušené daňové úlevy na čistou energii nebyly zvoleny žádné náhradní nástroje, jak podpořit obnovitelné zdroje). Naděje, že zákon zásadně podpoří hospodářský růst, což by zmírnilo dluhové břemeno, se pravděpodobně nevyplní. I další v zákoně obsažená opatření naznačují, že Spojené státy nemyslí na dlouhodobý horizont a že stávající americký prezident zapomíná na základy úspěšnosti americké ekonomiky. -- Viz i související články na s. 14-17 a 58-59.

Brussels begins its budget bickering : the EU's financial framework**Brusel začíná se svým rozpočtovým haštežením : finanční rámec EU**

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9457, p. 17-18

V EU pomalu začíná vyjednávání nového rozpočtu na období 2027-2034 (tzv. sedmiletého rámce). Objem evropského rozpočtu vzhledem k HDP není nikterak závratný, Evropská unie se přitom potýká s řadou výzev, ať už v oblasti bezpečnosti či klimatu. Prostor rozpočet navýšit ovšem není příliš velký. Členské státy se na podobě rozpočtu musí jednomyslně shodnout, ale zejména některé vysoce zadlužené státy prostor přispívat více už příliš nemají - členské státy EU zároveň patří do NATO a budou muset zásadně navyšovat výdaje na obranu v rámci svých vlastních rozpočtů. Evropská unie nyní zvažuje, že by se alespoň mohlo změnit to, kam peníze plynou. Některé z novinek, které navrhuje Evropská komise, jsou stručně představeny v článku (možné sloučení rozpočtu na zemědělskou politiku a kohezního fondu, zavedení "podmíněnosti" při čerpání prostředků, apod.). -- Více k evropskému rozpočtu viz HN č. 151/2025 (6.8.2025), s. 15.

Raphael Minder

Czech poll frontrunner vows to defy Nato spending target**Český volební favorit slibuje, že se vzepře výdajovým cílům NATO**

Financial Times, Vol. 2025, No. 41999 (21.7.2025), p. 2

Článek píše o postoji Andreje Babiše, který slíbil, že zablokuje závazek České republiky zvýšit výdaje na obranu na 5 % HDP, čímž se připojil ke Španělsku. Bývalý premiér ČR namísto toho upřednostňuje sociální výdaje. Podle autora považuje Babiš obavy z Ruska za přehnané a slibuje, že omezí další českou vojenskou pomoc Ukrajině a ukončí českou iniciativu v oblasti dodávek munice, což podle kritiků znamená, že se přiklání k proruským politikům V. Orbánovi a R. Ficovi. Současný premiér Petr Fiala vykreslil volby jako výběr mezi ukotvením České republiky v EU a NATO a posunem k vládám přátelským vůči Moskvě a varoval, že zrušení závazku v oblasti obrany by narušilo jednotu spojenců. Dle článku zintenzivnil Babiš svou kritickou politiku vůči Bruselu bezprostředně poté, co Evropská komise začala požadovat vrácení finančních prostředků z fondů EU, jež obdržela jeho firma Agrofert.

Hoyong Jung , Bong Hwan Kim

Electoral cycles in fiscal rules : international empirical evidence**Volební cykly ve fiskálních pravidlech : mezinárodní empirické důkazy**

CESifo Economic studies, Vol. 70, (2024) No. 4, p. 348-369

Článek zkoumá interakci mezi fiskálními pravidly a volebními cykly na základě panelových dat z 99 zemí za období 1985–2020. Autoři odhadují pokles standardní odchylky pravděpodobnosti prosazení fiskálních pravidel v roce předcházejícím volbám o přibližně 5 %. Dodržování fiskálních pravidel je tedy méně pravděpodobné v letech před volbami. Je to evidentní zejména v méně rozvinutých ekonomikách a v zemích, kde mají větší moc stávající politici. Závěry podporují teorii oportunistických politicko-rozpočtových cyklů. Zdůrazňují, jak politici manipulují fiskálními rámci ve prospěch volebních zájmů, a naznačují, že i mechanismy určené k zajištění fiskální disciplíny zůstávají náchylné k politickým vlivům. - Poznámky.

Shahin Vallée

France must get creative to confront its fiscal deficit**Francie musí být kreativní, aby se postavila svému fiskálnímu deficitu**

Financial Times, Vol. 2025, No. 42032 (28.8.2025), p. 17

Článek se zabývá rozhodnutím francouzského premiéra F. Bayroua vyvolat hlasování o důvěře, čímž fakticky přiznal, že nemá parlamentní podporu pro řešení rostoucího veřejného deficitu Francie prostřednictvím zvyšování daní a škrťů ve výdajích. Dřívější snahy o prosazení referenda o fiskální reformě byly prezidentem Macronem zamítnuty, což Bayrouovi ponechalo jen omezené možnosti. Jeho krok je vnímán jako zanedbání povinností, které nutí Macrona vybrat si mezi riskantními předčasnými volbami, které by mohly posílit krajně pravicovou stranu Rassemblement National, nebo práci v rámci současného parlamentu na schválení rozpočtu za pomoci kreativních ústavních mechanismů, jako je článek 47. Vláda musí také obnovit politickou dobrou vůli tím, že učiní symbolické ústupky v oblasti důchodové reformy, provede cílenější škrty ve výdajích a pečlivě upraví daně pro bohaté. Pokud nebude jednat rozhodně, riskuje zhoršení fiskální krize ve Francii a prohloubení politické patové situace. -- Článek o odvolání francouzského premiéra: <https://www.ft.com/content/7122b003-71c8-41e1-a968-1cc81f736939>.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Klingbeil gibt den Sparminister

Klingbeil ministrem úspor

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 145 (31.7.2025), S. 6-7

Navzdory stávajícím plánovaným schodkům německého spolkového rozpočtu (172 miliard v letech 2027-2029) porostou výdaje resortů do r. 2029 ze současných 503 na 572 mld. eur. Primárně se to týká ministerstev obrany, stavebnictví a práce a sociálních věcí. Současně se vládní koalice shoduje na nutnosti hlubších reforem, zejm. důchodů, podpory v nezaměstnanosti a na celkové reformě daňového systému.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Klingbeil plant mit historisch großem Haushaltsloch

Klingbeil počítá s historickým rozpočtovým schodkem

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 143 (29.7.2025), S. 10-11

Bližší k návrhu německého spolkového rozpočtu na období 2026-2029. Ministr financí L. Klingbeil v návrhu počítá se 172miliardovým schodkem, který by do r. 2030 mohl zvýšit německý státní dluh ze současných 851 mld. eur až přes hranici 1 bilionu. Značnou zátěž pro spolkové finance představují tzv. zvláštní rozpočty, které zahrnují mj. 100miliardový balíček po vypuknutí války na Ukrajině a výdaje na obranu a související infrastrukturu ve výši cca 10 % DPH, které jsou vyňaty z pravidel dluhové brzdy. Náklady na obsluhu dluhu tak mohou ze současných 34 miliard vzrůst až na 66,5 mld. eur v r. 2029.

By Juan Antolin-Diaz and Paolo Surico

The long-run effects of government spending [elektronický zdroj]

Dlouhodobé účinky vládních výdajů

The American Economic Review, Vol. 115 (2025), No. 7, p. 2376-2413

Příspěvek se zabývá účinky vojenských výdajů na ekonomiku v dlouhodobém časovém horizontu. Autoři využívají soubor dat z dlouhého časového období z USA a regresní metody k porovnání dopadů veřejných výdajů a veřejných investic. Zjišťují, že účinky neočekávaného růstu výdajů na obranu jsou rozsáhlé. Příčinou je podle autorů nárůst veřejných výdajů na výzkum a vývoj, který podporuje inovace, soukromé investice a zvyšuje produktivitu a HDP. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.1257/aer.20231278>

Carsten Volkery

Neue Milliarden Schulden für die EU

Nové miliardové dluhy pro EU

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 157 (18.8.2025), S. 13

Předsedkyně Evropské komise U. von der Leyen plánuje kromě dvoubilionového unijního rozpočtu na období 2028-2034 další dva nástroje financování. Jedná se o fond „CatalystEU“ o objemu 150 miliard eur, zaměřený na podporu rozvoje infrastruktury v zbrojním průmyslu, energetické infrastruktury a na strategické technologie, financovaný prostřednictvím výhodných půjček členským zemím. Fond funguje na stejném principu, jako zbrojní fond Safe. Dále počítá s vytvořením „krizového mechanismu“ ve výši až 395 miliard eur jako formu finanční rezervy pro případ příští krizové situace. Spuštění fondů vyžaduje souhlas 27 členských zemí a Evropského parlamentu. Podle autorů se nejedná o následnické projekty záchranného fondu „NextGenerationEU“, který byl vytvořen v souvislosti s pandemií koronaviru. Odborná veřejnost očekává odpor tradičně rozpočtově konzervativních zemí v čele s Německem. Článek zmiňuje nové evropské dluhopisy jako možnost financování těchto fondů.

António Afonso, André Teixeira

The paradox of macroprudential policy and sovereign risk

Paradox makroprudenční politiky a suverénního rizika

Journal of financial stability, Vol. 2025, No. 78, 15 p.

Článek se zabývá vztahem makroprudenční politiky a suverénního rizika. Je zjištěno, že když makroprudenční politika zlepšuje finanční stabilitu, dochází k poklesu suverénního rizika a vláda může zvyšovat výdaje, aniž by musela navyšovat daně. Země s přísnější makroprudenční politikou tak v průběhu času akumulují státní dluhy. Při nadměrné regulaci nebo vysoké úrovni zadlužení se vztah obrací. Podle autorů jsou závěry paradoxní: makroprudenční politika může snižovat soukromé zadlužení, ale zároveň podporovat růst státního dluhu. - Poznámky.

Sophie Crocoll, Christian Ramthun, Cordula Tutt

Schuld und Schein

Dluh a klam

WirtschaftsWoche, Jg. 2025, Nr. 27, S. 30-33

Německý rozpočet vyvolává znepokojení. Spolkový ministr financí Lars Klingbeil rozděljuje v r. 2025 půl bilionu. Výsledkem jsou malé úlevy, obrovské dluhy a vysoká rizika.

Karolína Zábojníková

Zadlužení v EU zůstává zvýšené

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 6, s. 46

Vládní instituce v zemích EU se v posledních letech potýkají s mnoha krizemi, jejichž řešení vyžadovalo navýšení výdajů. To přineslo vyšší deficity a vzhledem k přetrvávajícímu nízkému hospodářskému růstu také navýšování podílu těchto deficitů na HDP. V r. 2024 hospodařil sektor vládních institucí v Evropské unii s deficitem ve výši 3,2 % HDP. Jedná se o výrazně nižší schodek než v období vrcholu covidové krize. Autorka přibližuje vývoj hospodaření sektoru vládních institucí v jednotlivých členských státech EU v r. 2024. Uvádí, že Česko mělo devátý nejvyšší podíl dluhu na HDP (43,6 % HDP).

Zdravotnictví

Britta Rybicki

Bundesrechnungshof warnt vor fehlenden Rücklagen

Spolkový účetní dvůr varuje před nedostatečnými rezervami

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 159 (20.8.2025), S. 7

Německý Spolkový účetní dvůr ve zprávě varuje před nedostatečnými rezervami zejména v oblasti zdravotního pojišťovníctví, jehož prostředky poklesly z 5,7 miliard eur ke konci r. 2024 na 4,9 miliardy v letošním roce. Odporuje to zákonné povinnosti tvorby kapitálové rezervy v minimální výši 0,2 % měsíčních výdajů. Stav je důsledkem politických rozhodnutí se záměrem snížit rezervy, aby se předešlo zvýšení příspěvků na zdravotní pojištění. Dopad na pojištěnce však zůstává omezený. Spolkové ministerstvo zdravotnictví počítá s navýšením dodatečných příspěvků o 4,4 %. Kontrolní úřad upozorňuje na setrvalý nepoměr v bilanci příjmů a výdajů, kdy zejm. celkové náklady na zdravotní pojištění vzrostly v r. 2024 o 8,2 % meziročně.

Patrick Mini

Searching for the stability of healthcare systems under ageing population conditions in Germany, Austria and Czechia

Hledání stability systémů zdravotní péče v podmínkách stárnoucí populace v Německu, Rakousku a České republice

Fórum sociální politiky, Vol. 19, (2025) No. 1, p. 34-56

Článek zkoumá finanční udržitelnost systémů zdravotní péče v Německu, Rakousku a v České republice pod tlakem demografického stárnutí. Autor zdůrazňuje společné výzvy, např. rostoucí náklady na zdravotní péči nebo měnící se demografické ukazatele. Německo klade důraz na federální podporu a digitalizaci, Rakousko konsoliduje pojistné fondy a Česká republika podporuje prevenci a zdravotní gramotnost. Každá země provedla určité reformy, které jsou však považovány za nedostatečné pro dlouhodobou stabilitu. Článek identifikuje čtyři klíčové strategie: diverzifikaci zdrojů příjmů, zvýšení nákladové efektivity prostřednictvím digitalizace a péče založené na výsledcích, rozšíření preventivních opatření ke snížení budoucích nákladů a využití prognostických nástrojů k předvídání a řízení finančních nedostatků. Autor dochází k závěru, že demografická změna představuje trvalý strukturální posun, který vyžaduje odvážné reformy, efektivnější mechanismy financování a proaktivní mezisektorový přístup k zajištění budoucnosti systémů zdravotní péče. Plný text dostupný z: <https://www.rilsa.cz/casopis/forum-socialni-politiky-01-2025/#flipbook-forum-socialni-politiky-01-2025/34/>

David Pilling

What the closure of USAID is really costing the world

Co uzavření USAID ve skutečnosti stojí svět

Financial Times, Vol. 2025, No. 42011 (4.8.2025), p. 15

Článek popisuje následky, které mohou mít rozsáhlé škrtky v americké rozvojové a humanitární pomoci po zrušení USAID. Škrty ohrožují širší globální zdravotní programy, které za dvě desetiletí zachránily odhadem 92 milionů životů. Autor zkoumá napětí mezi život zachraňujícím dopadem zahraniční pomoci a závislostí a korupcí, které může v přijímajících zemích vyvolat. Zdůrazňuje obavy, že bez trvalého financování se preventivní opatření zhroutí, infekce vzrostou a pokrok v oblasti zdraví se zvrátí, což znovu může roznítit debaty o roli a udržitelnosti zahraniční pomoci versus domácí odpovědnosti v globální zdravotní péči.

Zemědělství

Ivana Kuchařová

Dotace v zemědělství

Účetnictví v praxi, Sv. 29, (2025) č. 7-8, s. 21-25

Článek přehledně shrnuje dotační zdroje dostupné v ČR se zaměřením na oblast zemědělství. Charakterizuje Společnou zemědělskou politiku jako hlavní nástroj EU pro podporu zemědělství, její cíle a druhy finančních podpor, dále informuje o jednotlivých dotačních programech do zemědělství poskytovaných Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem (PGRLF) dostupné v r. 2025. V další části autorka přináší účetní pohled na dotace a detailněji se věnuje účtování dotací na pořízení dlouhodobého majetku (investičních dotací). Problematiku účtování dotací ilustruje několika praktickými příklady. -- K aktuální situaci zemědělské politiky EU viz HN č. 165/2025 (26.8.2025), s. 5.

Životní prostředí

Mengyao Guo, Yiniu Cui, Jianhong Cao, Cheng Zhong

Analysis of impact of Green New Deal on development of green economy

Analýza dopadu Zelené dohody pro Evropu na rozvoj zelené ekonomiky

Politická ekonomie, Vol. 73 (2025), No. 4, p. 615-656

Článek zkoumá dopad strategie Zelené dohody pro Evropu (Green New Deal) na zelený ekonomický rozvoj v Číně pomocí panelových dat z 30 provincií v časovém rozmezí od r. 2008 do r. 2021. Výsledky odhalují regionální rozdíly, přičemž vyšší skóre vykazují ekonomicky rozvinuté východní provincie a negativní efekty se prostorově přelévají na jiné regiony. Green New Deal nemůže sám o sobě pohánět zelený ekonomický rozvoj bez zeleného financování, které slouží jako klíčový zprostředkovatel tím, že směřuje finanční prostředky do zelených odvětví a podporuje udržitelnou transformaci. Podle autorů je při zavádění této politiky potřeba brát v ohledu sociální nerovnosti a počáteční negativní přelévací efekt. Studie vyzývá k posílení právních rámců, aby byl zajištěn účinný rozvoj zeleného financování. Ačkoli studie uznává Green New Deal jako nevyhnutelný trend pro udržitelný rozvoj, zdůrazňuje opatrné zavádění, aby se vyvážily ekonomické, sociální a environmentální cíle a zmírnily nepříznivé účinky během transformace. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.polek.1461>

Eva Xiao

The beaches searching for sand

Pláže hledají písek

Financial Times, Vol. 2025, No. 42013 (6.8.2025), p. 15

Článek informuje o pobřežních oblastech po celém světě, které čelí přirozené erozi a vzestupu mořské hladiny způsobenému změnou klimatu, což je ještě umocněno globálním nedostatkem písku. Podle autorky je obnova, která zahrnuje dovoz písku k doplnění pobřeží, nákladná, dočasná a stále více omezená vyčerpanými místními zdroji a environmentálními omezeními. Po celém světě se vlády potýkají s rozhodnutím, zda pokračovat v obraně pobřeží, nebo před ním ustoupit. Zatímco Nizozemsko investuje značné prostředky do doplňování písku jako součást národní strategie protipovodňové ochrany, politika USA v oblasti pobřeží je roztržštěnější a kritici tvrdí, že veřejné financování může

podněcovat riskantní výstavbu v pobřežních oblastech. Ústup však zůstává nepopulární, protože majitelé nemovitostí se navzdory rostoucím rizikům brání své domovy opustit. Do r. 2050 bude podle odhadů v nízko položených pobřežních oblastech žít více než miliarda lidí. Napětí mezi zachováním pláží, ochranou infrastruktury a přizpůsobením se měnícímu se klimatu je stále naléhavější.

The climate needs a politics of the possible [elektronický zdroj]

Klimatická politika musí pracovat s tím, co je reálné

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9459

Spojené státy postupně ustupují od „zelené“ politiky, pro Evropskou unii je nyní výraznějším tématem obrana. Potřeba dekarbonizovat ekonomiky je přitom vědecky zdůvodněná, opatření jsou ovšem politicky obtížně prosaditelná. V některých zemích, které emise zatím vůbec nezačaly snižovat (a těch je dle magazínu většina), jsou rychlá a zásadní opatření také obtížně proveditelná. Článek v této souvislosti diskutuje o různých opatřeních, které se v této situaci nabízejí (dotace, daně, atd.) a o tom, jak by je mohla vnímat veřejnost. - Článek vyšel v čísle, které je dostupné pouze elektronicky. -- Viz i další příspěvky ke klimatické politice v tomto čísle. Plný text dostupný z: <https://www.proquest.com/docview/3234935007/9933899782AD4A82PQ/1?accountid=45378&sourcetype=Magazines>

Chloe Cornish, Eleni Varvitsioti, Ahmed Al Omran

The costly solution for a thirsty world

Nákladné řešení pro žíznivý svět

Financial Times, Vol. 2025, No. 42005 (28.7.2025), p. 15

Článek se věnuje rostoucímu globálnímu nedostatku vody způsobenému klimatickou změnou a růstem světové populace. Některé země se obrací k odsolování mořské vody, a to navzdory environmentálním a ekonomickým výzvám, které s sebou nese. Odsolování v afrických zemích a na Středním východě dnes představuje 70 % celosvětového očišťování mořské vody, ale tento proces generuje velké množství znečišťující solanky a vyžaduje obrovské množství energie. Odborníci varují, že odsolování není univerzálním řešením, a vyzývají vlády, aby upřednostnily ochranu vodních zdrojů, recyklaci a modernizaci infrastruktury. Zatímco státy Perského zálivu exportují své znalosti v oblasti odsolování do celého světa, kritici tvrdí, že zaměření se výhradně na nabídku vody s sebou nese riziko, že budou opomenuta udržitelnější řešení dlouhodobého nedostatku vody.

Christoph Schlautmann

EU-Verordnung löst neue Bürokratie-Welle aus

Nařízení EU způsobilo novou přívalovou vlnu byrokracie

Handelsblatt, Jg. 2025, Nr. 145 (31.7.2025), S. 24-25

Nařízení EU o odlesňování EUDR (EU Deforestation Regulation), platné od 30.12.2025, zakazuje importy plodin pěstovaných na půdě vzniklé odlesněním po r. 2020 (káva, kakao, soja, kaučuk, popř. chov dobytka) do států EU. Mezi sankce patří zadržení zboží nebo pokuta ve výši 4 % ročního obrátu. Podle Spolkového ústavu zemědělství a výživy (BLE) se to bude týkat 370 000 subjektů v rámci EU. Byrokratická zátěž, spočívající především v prokazování místa původu zboží (vč. geolokace), se nejvíce dotkne podniků s obrátem nad 50 mld. eur, bilancí 25 milionů eur a s více než 250 zaměstnanci. Podle představitelů WTO se jedná o stěží prosaditelný návrh zejména v mezinárodním měřítku.

Viktória Eröss, Imre Dobos, Tamás Pálvölgyi

Examining the relationship between the economy and energy in the European Union using multivariate statistical methods

Zkoumání vztahu mezi hospodářstvím a energetikou v Evropské unii za použití statistických metod s více proměnnými

Statistika, Vol. 105, No. 2, p. 151-164

Příspěvek se zabývá vztahem ekonomického růstu a jeho environmentálního dopadu s důrazem na využití fosilních paliv. Zkoumá a vyhodnocuje vztahy mezi hospodářským růstem a energetickou politikou 27 členských zemí EU v r. 2022 metodou korelační analýzy, s proměnnými v podobě HDP, energetické produkce a spotřeby, energetických exportů a importů a emisí skleníkových plynů. Dochází k závěru, že vyšší HDP nutně neimplikuje vyšší energetické importy a emise. V oblasti trendů obnovitelné energie a její spotřeby identifikuje korelaci mezi primární energetickou produkcí a produkcí OZE,

indikující posun k obnovitelným zdrojům. Nízká korelace mezi produkcí OZE a objemem emisí ukazuje na relativně nízkou míru využití OZE. Z dat také vyplývá značná míra homogenity mezi jednotlivými státy EU. Autoři doplňují, že studie pracuje s daty z období energetické krize a nezohledňuje externí faktory, což označují za vhodné rozšíření výzkumu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.54694/stat.2024.46>

Životní úroveň

Leonor Coutinho, Virgilijus Rutkauskas, Matteo Salto

Determinants of households debt in Euro area countries

Faktory ovlivňující zadluženost domácností v zemích eurozóny

Quarterly report on the euro area, Vol. 24 (2025), No. 2, p. 7-21

Domácnosti v eurozóně od globální finanční a dluhové krize výrazně zlepšily svou finanční situaci, i když se trendy v jednotlivých zemích liší. Ekonometrický model ukazuje, že primární schodky domácností souvisejí s vývojem úrokových sazeb a růstem příjmů, kumulovanou výší dluhu, zájmem o koupi domu v předchozím roce a stárnutím obyvatelstva. Vysoká zadluženost vede obvykle ke snižování deficitů, což naznačuje určitou udržitelnost. Zatímco rozdíly v zadlužení domácností mezi jednotlivými zeměmi lze do značné míry vysvětlit rozdíly v růstu příjmů a úrovni zadluženosti, rozdíly v úrokových sazbách hrají významnou roli hlavně při změnách měnověpolitických sazeb. Svou roli hrají také kulturní a institucionální faktory, jako jsou insolvenční právo a normy týkající se vlastnictví nemovitostí. - Poznámky. Plný text dostupný z: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/quarterly-report-euro-area-qrea-vol-24-no-2-2025_en

The dismal dentist

Návštěva ekonoma jako "lékaře"

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9460, p. 66

J. M. Keynes kdysi uvedl, že ekonomové by se měli chovat tak, aby o nich veřejnost přemýšlela jako o "pokorných a kompetentních lidech podobným zubařům". Článek se s určitou nadsázkou zamýšlí nad tím, jak by "navštěva ekonoma" mohla člověku zlepšit život. Uvedeny jsou různé faktory a životní rozhodnutí, které mohou mít zásadní dopady na to, zda se člověku povede dobře, a to s odkazy na různé výzkumy (mj. je zmíněna souvislost příjmů a štěstí, vliv místa narození na budoucnost člověka, vliv vystudovaného oboru, vliv výběru zaměstnavatele, či načasování narození dětí). Ekonomie, stejně jako stomatologie, může člověku poskytnout spíše obecnější rady než personalizovaná doporučení, na rozdíl od stomatologie však nemá příliš nástrojů, jak napravit již učiněné chyby.

Aneta Nigrinová

Příjmy českých domácností

Statistika & my, Sv. 15, (2025) č. 6, s. 31-34

Statistický pohled na životní úroveň českých domácností mezi lety 2021-2023. Článek předkládá výsledky dle dvou klíčových hledisek: rozdělení domácností podle ekonomického postavení osoby v čele (ekonomická aktivita osoby s nejvyšším příjmem v domácnosti) a dle rodinné struktury (druh domácnosti EU). Autorka charakterizuje trendy příjmové situace domácností podle jejich hrubých peněžních příjmů, nominálních příjmů domácností i meziročního růstu příjmů. Data ukazují, že v podmínkách vysoké inflace nebyl u většiny domácností nominální růst příjmů dostatečný k udržení kupní síly, výjimku tvořily pouze domácnosti důchodců. Grafy ukazují strukturu domácností podle zvoleného hlediska v r. 2024, strukturu hrubých peněžních příjmů vybraných druhů domácností a meziroční růst peněžních příjmů v porovnání s inflací v období 2018-2023. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Životní podmínky domácností na s. 21-37.

Ostatní

Max Seddon, Anastasia Stognei

Putin outplays Trump in Anchorage with no concessions or ceasefire deal

Putin v Anchorage přehrál Trumpa bez ústupků a bez dohody o příměří

Financial Times, Vol. 2025, No. 42023 (18.8.2025), p. 2

Článek popisuje výsledky summitu mezi ruským prezidentem V. Putinem a prezidentem USA D. Trumpem na letecké základně Elmendorf na Aljašce. Podle autorů znamenala schůzka Putinovo diplomatické znovuzapojení mezi relevantní politiky. Varují před možným přiblížením postojů Washingtonu k válce na Ukrajině blíže k pozici Moskvy. Navzdory Trumpovým dřívějším ultimátům nepřineslo setkání žádné ústupky ze strany Ruska. Putin zopakoval maximalistické požadavky na Ukrajinu, které by výrazně oslabily její suverenitu. Trump veřejně podpořil přímý přechod ke komplexní mírové dohodě. Kritici tvrdí, že tyto kroky posilují pozici Ruska a prodlužují válku na Ukrajině. Dle respondentů summit posílil Putinův obraz na domácí i mezinárodní scéně, aniž by došlo k hmatatelným kompromisům. -- Viz také komentář na s. 17.

State of the art

Umění a jeho souvislost s vývojem ekonomiky

The Economist, Vol. 456, (2025) No. 9461, p. 63

Příspěvek informuje o novém odborném článku s názvem "State of the Art" vědců z několika univerzit (C. Gorin, S. Heblich, Y. Zylberberg), kteří se zabývali pocity vyvolanými uměleckými díly a tím, co mohou tyto pocity odhalit o umělcích i světu, jenž je obklopoval. Bylo zjištěno, že určití malíři vzbuzují určité emoce (např. smutek), reakce veřejnosti se však může lišit v různých zemích. Také to, jaké emoce malíř vzbuzuje, se může měnit v čase, a to podle událostí, které jej ovlivňovaly v průběhu života. Autoři článku "State of the Art" zkoumali mj. vliv ekonomických okolností - podle nich emoční reakce souvisí s vývojem HDP na obyvatele a s ekonomickou otevřeností. Umění dle článku odráží vývoj ve společnosti, posun vyvolávaných emocí v tvorbě určitého autora může sloužit jako tzv. "emocionální index" určité doby.

Kathrin Hille

Taiwan fears a takeover from within

Tchaj-wan se obává převratu zevnitř

Financial Times, Vol. 2025, No. 42014 (7.8.2025), p. 15

Článek popisuje tajné snahy Pekingu o pohlcení Tchaj-wanu prostřednictvím politické infiltrace, ekonomického a kulturního vlivu i mylných informací, namísto přímé vojenské invaze. Po neúspěšném hlasování o odvolání zákonodárců ze strany Kuomintang, kteří jsou obviněni z napomáhání čínskému vlivu, respondenti varují, že rostoucí legislativní dominance strany, obstrukce soudnictví a rétorika odrážejí pekingskou strategii "rozděl a panuj". Článek podrobně popisuje taktiku Komunistické strany Číny, jejímž cílem je narušit politickou jednotu Tchaj-wanu a oslabit jeho obranu. Kuomintang popírá, že by byla pročínská, ale její činy a výroky některých členů prohloubily politickou polarizaci, která podle autorky přímo nahrává strategii Pekingu. Zatímco Demokratická pokroková strana (DPP) to prezentuje jako existenční boj o suverenitu, její oponenti ji obviňují z autoritářských tendencí, což dále podněcuje neshody. Eskalující nedůvěra, veřejné protesty a vzájemná obvinění mohou ohrožovat odolnost Tchaj-wanu.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 69, (2025) č. 29-30

Nedostupné dostupné bydlení. Lidé zavrhlí sliby politiků (s. 8); Umělá inteligence promění podobu práce. A možná vám ji vezme: stanou se mnozí lidé na pracovním trhu podobně nepotřebnými, jako se to přihodilo koním po nástupu automobilů? - téma čísla o AI a pracovním trhu, jak se změní práce učitelů, HR, advokátů, programátorů, lékařů, trenérů a sázkařů (s. 12-39); Mou největší noční můrou je, že zavírám některou z továren, říká majitel Mattoni - rozhovor s A. Pasqualem (s. 40-45); Česko chystá obří projekty. Staváři varují, že na ně nebudou mít lidi (s. 46-48); Když se z finanční svobody stane peklo. Rentiérství má i svou temnou stránku (s. 54-55); Kde AI firmám pomáhá - infografika (s. 66).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 31**

EU toho Trumpovi odkývala hodně. Podle Wall Street Journal to ale zas takový úspěch není - komentář (s. 6-7); Chyby, které ničí firmy při obměně generací. A jak se jim vyhnout: v Česku je více než 40 tisíc podniků, jejichž majitelé jsou starší 55 let - téma čísla (s. 10-17); Menší a ještě menší. Developeři vymysleli právní kličku a staví byty o velikosti garáže - zmenšování bytů je novým trendem realitního trhu (s. 24-27); Víme, proč čeští miliardáři tolik chtějí vlastnit fotbalový klub a jak na tom plánují vydělat - vlastnická struktura českých prvoligových fotbalových klubů (s. 32-39); Průšvihů ohledně fondů pro movité bude hodně, to ale k byznysu patří: některé fondy vycházejí z předpokladů, které se prostě nemohou naplnit. Nabízí výnosy, jakých pravidelně nemohou dosahovat (s. 42-44); Chudí příbuzní zbohatli - infografika o změnách cenové hladiny oproti Česku (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 32**

Kočovná tradice skomírá. Cirkusy krachují a mění se na zooparky: z několika desítek tradičních cirkusů jich nepřízeň osudu posledních let přežila jen třetina - téma čísla (s. 12-19); Zákazy a zdražování změnám klimatu nezabrání. Klíčové jsou nové technologie - rozhovor s klimatologem P. Zahradníčkem o prediktivních klimatických modelech, termoregulaci měst a o dopadech změny klimatu na zemědělství (s. 20-25); Zdravotnictví na hraně: systém stárne, chybějí lidé i finance (s. 26-28); Stát našel recept proti daňovým trikům s účtenkami od pump či z hobbymarketů - tvorba centrální databáze účtenek (s. 34-35); Český trezor s mozkem. Peníze ohlíká a zajistí, aby nikdo neošidil dědice - seriál Nápad roku od Eterny (s. 42-43); Kde se Pražanům nejlépe žije - infografika (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 33**

Sedm důležitých kroků, jak odejít do důchodu se spoustou peněz: cesta k finanční nezávislosti vede přes jasný plán, kontrolu výdajů, pravidelné investice i práci na vlastních dovednostech - téma čísla (s. 12-17); Ruský autoprávní pod nadvládou Pekingu. Číňané už mají dvě třetiny trhu (s. 24-27); Vyzkoušejte investice, které vynášejí více než S&P 500 (s. 28-29); Pět scénářů, které by mohly spustit pokles cen bytů (s. 34-35); Kup dům, získej pas. Nové občany lákají na nemovitosti Karibik, Evropa i Arábie (s. 36-38); Léto je časem brigád. Víme, jak minimalizovat daňovou zátěž: česká legislativa nabízí mnoho možností, jak optimalizovat příjem z brigády (s. 44-45); Češi se mají nad očekávání dobře - výsledky výběrového šetření EU-SILC v oblasti ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením a materiální deprivací (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 34**

Rovné příležitosti a transparentní odměňování? V Evropě běžná věc, v Česku vyvolává naprostou paniku - komentář (s. 6); Učení mučení. Příprava na přijímačky se stala nepsanou nutností: co máme z toho, že necháme děti k běžným domácím úkolům absolvovat navíc hodiny specializované přípravy na test - téma čísla (s. 10-17); Ze základní školy na střední: jak to funguje v Česku a dalších evropských zemích (s. 18-19); Zelené sny narazily na realitu. Bez fosilních paliv nebude dost energie (s. 26-29); Na české domácnosti míří rekordní reflexe hypoték. Jak stlačit splátky co nejnižší? (s. 30-31); Šéf Shellu v Česku: vodík jako palivo teď nedává ekonomický smysl (s. 38-41); Lásky na burze: když se vztahy řídí ekonomickými zákony: jak se změnila "tržní hodnota" partnerství od počátku 20. století až po dnešní digitální seznamky (s. 48-49); Nadprůměrně chytrí čeští žáci: infografika, jak se daří českým žákům ve srovnávacích testech (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 69, (2025) č. 35**

Nový rozpočet trpí starými problémy: příjmy jsou nadhodnocené, s plošným růstem platů se nepočítá - komentář (s. 6-7); Co dělat, aby člověk neumřel na rakovinu před padesátkou ani po ní - téma čísla (s. 10-17); Z ložnice zpět do open space: firmy riskují ztrátu talentů - odklon od práce z domova (s. 24-27); Dálnice nabírají tempo. Příští ministr zdědí 165 rozestavěných kilometrů (s. 30-33); EU a šmírování WhatsAppu: "Stačí jedny volby a bude to jako v Číně", varuje expert - rozhovor se specialistou na kybernetickou bezpečnost M. A. Valáškem - monitorovací zákon "Chat Control" (36-38); Od bitcoinové nutnosti k byznysové příležitosti. V Česku vznikl bezpečný čip - seriál Nápad roku (s. 42-43); Cena za bydlení v cizím - infografika k výši nájemného v Česku (s. 50).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 30-31**

Spotřeba plynu i elektřiny v Česku už zase stoupá (s. 8); Rozpočet nanečisto - komentář (s. 12-13); Zdařbůh, OKD: vítejte v hlubinném dole, kde uhelnou éru střídají soláry, baterky a data - těžební průmysl (s. 22-28); Baterky proti blackoutu (s. 30 a 32); Malé reaktory, velké ambice: ČEZ investuje do britského malého modulárního reaktoru, nového milníku jaderné energetiky (s. 33); Proč se svět neobejde bez uhlí: deset let po podpisu Pařížské klimatické dohody stále nic nenásvědčuje tomu, že by poptávka po uhlí již dosáhla svého vrcholu. Zatímco Západ ji snižuje, v Asii stoupá vzhůru - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-39); Pražský Disneyland - turistika (s. 44-48); Dobrá obuv - dobrý výkon - dobrá nálada: Baťa nebyl jediným významným výrobcem obuvi v mladé ČSR. Úspěšnou firmu vybudoval i Friedrich Leopold Popper v Chrudimi, pohodlné botky Humanic se vyráběly i v Jihlavě - seriál Byznys první republiky (s. 50-53); Dukovany jako rukojmí právní nejistoty (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 32-33**

Daně na okraji - komentář k předvolební kampani (s. 10); Děla, střelivo i optika. Made in Czechia: české zbrojařství má letitou tradici, nyní na ni úspěšně navazuje. S důrazem na obranu Evropy se lépe daří zbrojním firmám, jako jsou CSG, STV Group či Colt CZ. Co kdo v Česku umí? - téma čísla (s. 14-22); Zbraně pro Bundeswehr: Německo v dalších letech investuje stovky miliard do své armády (s. 23-25); Chci české firmy v první lize zbrojařství - rozhovor s ministryní obrany J. Černochovou (s. 28-33); Jak zaplatit zbrojení - komentář (s. 34); Co se stane s NATO, pokud se USA stáhnou z Evropy? - evropská bezpečnost - ve spolupráci s Financial Times (s. 36-41); Miliardový festprůmysl: české léto se bez hudebních festivalů neobejde (s. 44-48); Proč rovné odměňování nebude jen formalita? (s. 50); Bez bezpečnosti není ekonomické prosperity (s. 58).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 34**

Fialova vize vs. Babišova samoška - komentář k předvolební kampani (s. 12); Nejbohatší je Strnad, Křetínský spadl na třetí místo - žebříček nejbohatších Čechů a Slováků - téma čísla o top miliardářích (s. 14-24); Očistné fotovoltaické domino: firmy zaměřené na fotovoltaiku dál v Česku padají. V insolenci či pokročilejším krachu je jich hned několik stovek. Zabrzdí to rozvoj solární energetiky v tuzemsku? (s. 26-30); Strmá lajna latinsko-amerických kartelů: celosvětový kokainový byznys vzkvétá jako nikdy předtím. Organizované zločinecké skupiny proto rozšiřují svoji působnost na širokou paletu dalších nekalých činností - ve spolupráci s Financial Times (s. 40-45); Kdo hledá, nenajde...: Google (s. 46-49); Jak se z ševce stal obuvnický král: jedním z nejbohatších Čechoslováků byl obuvník Tomáš Baťa - seriál Byznys první republiky (s. 52-55); Jak vláda stabilizovala ekonomiku - komentář (s. 58); EU chce po Česku osm miliard z tabáku - unijní rozpočet (s. 66).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2025, č. 35-36**

Zlato je na maximu (s. 8); Chci motivovat byznys, ne stát: stínový premiér a líder pražské kandidátky hnutí ANO Karel Havlíček v předvolebním interview a Jsme úspěšná země, nebojme si to přiznat: líder středočeské kandidátky Spolu a ministr dopravy Martin Kupka (ODS) v předvolebním interview - téma čísla (s. 12-21); Volební jízda kamsi do neznáma (s. 22-23); Rozpočet, který nebude: vláda předložila svůj poslední rozpočet, favorit voleb hnutí ANO už ale ví, že ho opraví. Co o hospodaření státu říká poslední plán státních financí na rok 2026 z dílny ministra Stanjury (s. 24-26); Naráží už AI do stropu?: ne zcela přesvědčivý nový model chatbotu GPT-5 od firmy OpenAI naznačuje, že pokrok v oblasti AI patrně zpomaluje - a konkurenční prostředí se v tomto odvětví mění - ve spolupráci s Financial Times (s. 34-38); Babyloňané byli tvrdí manažeři - rozhovor s belgickým historikem M. Van De Mieropem z Kolumbijské univerzity (s. 40-44); Fialův recept, jak rozmrazit trh s bydlením (s. 50).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 141 (23.7.2025)**

E-shopy zapírají i online platby, finanční úřad má první stovky podezřelých - daňové úniky (s. 1); USA a Čína budou jednat o delším odkladu cel (s. 2); Západ už nechce palestinské utrpení v Gaze. USA kritizují Izrael jen umírněně a výběrově, česká diplomacie mlčí (s. 7); Je málo pravděpodobné, že příští volby v USA budou svobodné a spravedlivé - rozhovor s politologem Ericem Mantonem (s. 8-9); Dva

biliony eur posílí obranu a modernizaci evropských financí - komentář (s. 14); Centrální banky jako kasičky? Hrozba fiskální dominance je stále aktuálnější - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 142 (24.7.2025)

Japonci mají dohodu s USA. Akcie Toyoty a spol. vyletěly vzhůru (s. 2) a související komentář k obchodní dohodě na s. 14; Druhý pokus o digitalizaci stavebního řízení nabírá skluz. A další trable mohou přijít po volbách (s. 3); Senátem prošla úleva od byrokracie pro firmy - jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů (s. 3); EU se potkává s Čínou. Pekingu se nelíbí, jak Brusel chrání evropský trh, bude se snažit unii rozdělit a napětí poroste (s. 5); Daň z elektřiny v Česku je jedna z nejvyšších v Evropě, problém je i byrokracie - rozhovor s C. Viohl, šéfkou E.ON pro Česko (s. 8-9); Předražený index S&P 500? Jsou cesty, jak na USA dál vydělávat a snížit riziko pádu (s. 13); Tři špatné letní zprávy pro rozpočet. Kam se vytratily sliby o úsporách? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 145 (29.7.2025)

Místo hurikánu máme bouři, komentuje byznys obchodní dohodu EU s Trumpem: plošné tarify ve výši 15 procent budou mít negativní dopad na evropskou ekonomiku, včetně Česka. Přesto významná část komentářů dohodu, již EU uzavřela s USA, bere jako realistické umění možného (s. 1) a související komentář na s. 14; Akciová euforie může po uzavření dohody mezi EU a USA pokračovat. Teď je pozornost investorů zaměřena na Fed (s. 3); Kdo může za drahé potraviny? Svaz obchodu ukazuje na vysoké zisky zemědělců, ti se brání - zdražování potravin a zemědělské produkce (s. 5).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 149 (4.8.2025)

Stát našel recept proti daňovým trikům s doklady od pump či z hobbymarketů: finanční správa chce utnout účtenkové podvody při uplatňování odpočtů na DPH. Nakoupí na šest desítek skenerů a začne budovat databázi účtenek. Ta má poprvé systémově odhalovat nesrovnalosti (s. 1); OPEC+ od září zvýší denní těžbu ropy o 547 tisíc barelů (s. 2); Je hezké chtít mír, ale ten sám od sebe nevznikne. A stav ČR není tak špatný, jak někdo říká - rozhovor s prezidentem P. Pavlem (s. 4-5); Čínu trápí nadměrné výrobní kapacity a tvrdá cenová konkurence mezi firmami. Přesto chce dál prudce růst (s. 7); Bankovní žně. Finanční domy v Česku hlásí rekordní výsledky, zisky táhne mimo jiné enormní zájem o hypotéky (s. 10); Další rozpočet? Novou vládu čeká konsolidační balíček na rok 2027 - komentář (s. 16).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 150 (5.8.2025)

NKÚ: kvůli nelegálnímu zaměstnávání unikají státu desítky miliard (s. 2); O dluzích férově a zdarma. Pomoci má síť prověřených center - dluhové poradenství (s. 3); Vysoké příjmy z OnlyFans, ale ztráta v daňovém přiznání. Stát přitvrdil v kontrolách příjmů z digitálních platforem (s. 4); 10 vyspělých zemí, nad kterými už česká ekonomika zvítězila. U některých by to čekal málokdo (s. 12); Bez přílivu pracovníků z ciziny by český pracovní trh zkolaboval - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 153 (8.8.2025)

ČNB nechala základní úrokovou sazbu beze změny na 3,5 procenta (s. 1) a související komentář na s. 16; Evropská unie je pro Česko správná cesta, její pravomoci by měly posílit - rozhovor s investorem T. Krskem (s. 4-5); Dva roky Josefa Baxy: musíme být ještě otevřenější. A roboti soudit nikdy nebudou - rozhovor s předsedou Ústavního soudu (s. 6); Pane prezidente, jsem vám vděčný. Apple chce obejít vysoká cla na čipy, Cook slibuje podporu výroby v USA (s. 11); Pět scénářů, které by mohly spustit pokles cen bytů. Investor by je měl mít na paměti (s. 12).

Hospodářské noviny

Sv. 69, (2025) č. 154 (11.8.2025)

Banky otáčejí "válku" s ČNB kvůli sankcím za předčasně splacené hypotéky. Mohou získat zpět desítky milionů (s. 4); Geopolitika vzhůru nohama: v září se může přeformátovat Blízký východ. Kdo je s kým? (s. 6); Miliardový skok do budoucnosti: evropská země NATO si objednala nejsilnější laserovou zbraň proti dronům - zbrojní průmysl (s. 7); Trump jásá nad miliardami dolarů z cel. Jaké tarify vlastně skutečně platí? - cla USA vůči významným obchodním partnerům (s. 10); Dva roky Baxy: chvála profesionalizace Ústavního soudu i rozpaky - komentář (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 156 (13.8.2025)**

Jádrová inflace ve Spojených státech zrychluje (s. 2); Výhry u opuštěných automatů. Kasino ošidilo stát o půl miliardy, únik odhalily kamery u "forbesů" i matematika - daň z hazardu (s. 3); Kde jsme my Evropané? Proč jen čekáme na dohodu Trumpa s Putinem a na budoucnost války na Ukrajině nemáme vliv (s. 8); K čemu míří Trumpova vláda a jaké indikátory je třeba sledovat? - cla, národní garda, inflace (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 159 (18.8.2025)**

Česko zažije rekordní refixaci hypoték, stovky tisíc lidí čeká skokový růst splátek (s. 1-2); Starší domy zdrazily meziročně o 11 procent (s. 2); Zelenskyj opět ve Washingtonu: půjde o historický moment, který má potenciál ovlivnit budoucnost Evropy (s. 3); Proč Jiříkovského zadrželi až teď a je exministr Blažek kladným hrdinou? - kauza podezřelých bitcoinů (s. 7) a související komentář na s. 15.

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 162 (21.8.2025)**

Nástřel Stanjurova rozpočtu: škrtky míří i na Ukrajinu a boj s drogami, kde chce brát dál? - veřejné finance (s. 4); Británie ustoupila ve sporu s Applem o prolomení šifrování (s. 6); Kolik nakonec vydělají Američané na Dukovanech? Korejská vláda chce prošetřit dohodu KHNP s Westinghousem (s. 12); Konec soukromí se v EU vrací do hry, navzdory názorům expertů - komentář ke kontrole odesílaných zpráv v komunikačních nástrojích (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 163 (22.8.2025)**

USA a EU mají dohodu o obchodu. Stvrdila ústní sliby ze Skotska (s. 2); Stanjura: rozpočet se do konce roku asi schválit nestihne, ale provizorium není žádné drama (s. 4); Paušální daň také pro firmy, slibuje Spolu. Které podniky by na novinku mohly dosáhnout? (s. 4); Daňovou reformu od nás nečekejte, není potřeba, říká ministr financí Stanjura - rozhovor po zveřejnění volebního programu Spolu o přijetí eura, chybějící daňové reformě a bitcoinové kauze (s. 5); Za nelegální práci utíkají státu desítky miliard. Chce stíhat i firmy, jež pseudoagenturní pracovníky využívají (s. 7); Čipová politika podle USA. "Znárodnění" Intelu a pokračující boj o křemíkovou suverenitu (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 164 (25.8.2025)**

Dotační období hojnosti skončilo. Města i obce se musí naučit lépe investovat - rozhovor s ministrem pro místní rozvoj P. Kulhánkem o podpoře méně rozvinutých regionů (Regiony příležitostí) a národních dotacích cílených na bydlení (s. 4-5); Z větrných elektráren půjdou do obecních pokladen povinné odvody, jedna vrtule může vynést až půl milionu (s. 7); Je AI bublina nafouknutá k prasknutí? Velkou nápoředu můžeme dostat už brzy (s. 13); Tři inflační ohniska v české ekonomice a jak to bude se sazbami - komentář (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 169 (1.9.2025)**

Vládní zásah do agentur práce. Stovky z nich mohou přijít o přístup k cizincům: stát mění pravidla, která určují, na kterých pozicích nesmí pracovat agenturní zaměstnanci z ciziny (s. 1); Antibyrokratický balíček přináší změny pro rodiny nebo zubaře (s. 2); Podle ekonomů překročí růst HDP za rok 2025 dvě procenta (s. 3); Na pražský trh vstupuje developer Corwin. Chce zde postavit zhruba 1200 bytů - rozhovor s M. Hlavačkou ze slovenské spol. Corwin (s. 6-7); Naše fiskální zdraví na tom není špatně. Byla by škoda to nevyužít - komentář (s. 14); Nadprůměrně chytrí čeští žáci - infografika k výsledkům srovnávacích testů (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 172 (4.9.2025)**

Průměrná mzda se blíží padesáti tisícům. Češi jsou na tom přitom lépe, než ukazují jejich výplatní pásky (s. 1-2) a související komentář na s. 14; NKÚ vytkl vládě nesystémové kroky v loňském rozpočtu (s. 2); Ministerstva se přou o centra, která mají radit v bytové nouzi - kontaktní centra dle zákona o podpoře bydlení (s. 4); Čína je připravena převzít vedení světa, když o něj USA nestojí. Zatím sjednotila hlavně totalitní státy (s. 7); Nebezpečná dluhová spirála. Státy nezvládají šetřit a investoři mají obavy. Odnést

to mohou i akcie (s. 12); Padne největší dohoda kvůli jednomu steaku? EU je krok od volného obchodu s Jižní Amerikou, zemědělci se bouří (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 69, (2025) č. 174 (8.9.2025)**

Stanjura: v případě potřeby vláda navýší rozpočet pro dopravu (s. 2); I přes vyšší daň se sázkovkám daří. Díky online automatům (s. 11); Lidé neutrácejí. Je za tím strach z budoucnosti nebo drahé bydlení? (s. 14); Výběr členů rady ČNB jen hlavou státu je nebezpečný přežitek - komentář k pravomocem prezidenta republiky (s. 15); Zrušme povolenky, dusí průmysl. A zaveďme místo nich globální uhlíkovou daň - komentář (s. 15).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	69
Ekonomické vědy. Ekonomie	70
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	71
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	71
Informatika. Počítače	71
Podnik a podnikání	72
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	72
Právo.....	73
Statistika. Demografie. Sociologie	74
Ostatní	74

Daně

30485VI

Kristián Červinka, Martin Košta, Magdaléna Vyškovská

Daňové a účetní aspekty kryptoaktiv. Zaměstnávání zahraničních zaměstnanců v ČR v podmínkách roku 2025

Praha : Svaz účetních České republiky, 2025, 64 stran

V prvním příspěvku, který se zabývá daňovými a účetními aspekty kryptoaktiv, jsou popsány vybrané legislativní změny v této oblasti (novela zákona o digitalizaci finančního trhu z roku 2025), vysvětleny možnosti osvobození od daně z příjmů i standardní způsoby zdanění u fyzických a právnických osob a účtování kryptoaktiv. Druhý příspěvek shrnuje, za jakých podmínek mohou cizinci pobývat a být zaměstnáni na území ČR, jaká pravidla platí pro jejich sociální a zdravotní pojištění a pro zdanění jejich příjmů. Připomíná také povinnosti zaměstnavatelů. Následuje rubrika Stanoviska k dotazům a konkrétně v tomto čísle: místo plnění při poskytování internetových služeb do třetí země, fakturace služeb zahraničnímu zákazníkovi (Německo), prodej pozemků fyzickou osobou, poplatky za ChatGPT a Microsoft 365, schodek v pokladně, účetní zachycení záloh uhrazených zákazníky u stavební společnosti aj. - Okénko odborné angličtiny. - ISBN: 978-80-7626-058-0 (brožováno)

30544I

Ben Terra, Julie Kajus

A guide to the European VAT directives. Volume 1., Introduction to European VAT 2025**Průvodce evropskými směrnici o DPH. Svazek 1., Úvod do evropské daně z přidané hodnoty 2025**

[Místo vydání není známo] : International Bureau of Fiscal Documentation, 2025, xxv, 1571 stran

Systematický přehled dopadů práva ES na problematiku nepřímých daní a souvisejících předpisů a pojednání o precedenčním právu soudů ES v záležitostech nepřímých daní, zejména DPH. Kniha nejprve přináší výklad obecných témat - zdroje komunitárního daňového práva, právní principy a nástroje, soudní opatření, účinnost evropského práva a metody výkladu práva Společenství. Dále se věnuje problematice daně z přidané hodnoty - DPH jako rozpočtový fenomén, evropská DPH: důkladný pohled na sazby, výpočty, transakce podléhající dani, osoby povinné k dani a jejich povinnosti, zdanitelná plnění a místo zdanitelného plnění, osvobození od daně, odpočet daně, povinnosti osob povinných k dani a některých osob nepovinných k dani, srážky, nemovitý majetek, zvláštní režimy, odchylky atd. Evropská DPH je pojednávána na základě přepracované směrnice o DPH (2006/112/ES), která nahrazuje První a Šestou směrnici o DPH a prováděcího nařízení Rady (EU) č. 282/2011 (přepracování). Problematiku DPH objasňují výňatky z rozhodnutí Evropského soudního dvora. - 2025 - Poznámky. - ISBN: 978-90-8722-962-7 (brožováno)

30544II

Ben Terra, Julie Kajus

A guide to the European VAT directives. Volume 2., Integrated texts of the VAT directive and the implementing regulation, integrated text of the Sixth VAT Directive 2025**Průvodce evropskými směrnici o DPH. Svazek 2., Plné znění směrnic o DPH a prováděcí nařízení pro rok 2025, plné znění Šesté směrnice o DPH**

[Místo vydání není známo] : International Bureau of Fiscal Documentation, 2025, ix, 505 stran, viii, 141 stran : tabulky

První část publikace přináší text směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty ve znění prováděcího nařízení Rady EU č. 282/2011 (prováděcí pravidla týkající se osob povinných k dani, dodávání zboží a poskytování služeb a místa zdanitelného plnění) s přílohami a dále texty směrnic Rady: 2008/9/ES, 86/560/EHS, 2006/79/ES, 2007/74/ES a 2009/132/ES. Ve druhé části je obsažen text Šesté směrnice o DPH 77/388/EHS platné před 1. lednem 2007. - 2025 - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-90-8722-963-4 (brožováno)

30550

Veronika Nálepová

Korporátní zdanění v České republice a jeho implikace na ekonomický růst : studie za období 2000-2020

Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2025, 186 stran : grafy

Studie souhrnně analyzuje vliv efektivního korporátního zdanění na ekonomický růst ČR v období 2000-2020 v kontextu evropského daňového prostředí. Na základě získaných poznatků autorka formuluje doporučení pro efektivní a konkurenceschopné nastavení daňové politiky. Práce kombinuje deskriptivní, komparativní a pokročilé ekonometrické metody. Obsahem jednotlivých kapitol je: úvod s vysvětlením základních pojmů a konceptů, teoretické vymezení vztahu mezi korporátním zdaněním a ekonomickým růstem; metody měření efektivního zatížení korporací, historický vývoj korporátního zdanění v ČR v období 2000-2020 a klíčové legislativní změny, komparativní analýza korporátního zdanění v ČR ve vztahu k vybraným evropským vyspělým zemím, empirická analýza vlivu korporátního zdanění na ekonomický růst, interpretace výsledku studie a konkrétní doporučení. A ta jsou: nezvyšovat současnou úroveň korporátního zdanění, postupně snižovat daňové zatížení práce, strukturálně upravit daňový mix směrem k méně distorzním formám zdanění, zvýšit efektivitu veřejných výdajů a jejich zaměření na prorůstové oblasti a stabilita daňového systému. - ISBN: 978-80-88018-71-1

Ekonomické vědy. Ekonomie

30521

Owen Ullmann

**Empathy economics : Janet Yellen's remarkable rise to power and her drive to spread prosperity to all
Empatická ekonomie : pozoruhodný vzestup Janet Yellenové k moci a její snaha o šíření prosperity pro všechny**

New York : Public Affairs, 2022, x, 459 stran : fotografie

Příběh Janet Yellenové a její celoživotní propagace ekonomie empatie, která přináší plody prosperující společnosti lidem na spodní polovině ekonomického žebříčku. Když prezident Biden oznámil Janet Yellenovou jako svou volbu na post ministryně financí, byl to vrcholný okamžik jejího pozoruhodného života. Yellenová je nejen první ženou, ale také první osobou, která zastává všechny tři nejvyšší funkce v oblasti hospodářské politiky ve Spojených státech: předsedkyni Federálního rezervního systému i Rady ekonomických poradců prezidenta a zároveň ministryni financí. Prostřednictvím knihy se dozvíme o dvou aspektech přístupu Yellenové k ekonomice: zaprvé o jejím odhodlání postavit do centra hospodářské politiky ty, kteří se nacházejí v dolní polovině ekonomického žebříčku, a o využití perspektivních myšlenek, aby pomocí vládní moci vytvořila prosperující a produktivnější život pro všechny. A za druhé, o její schopnosti zachovat si lidskost ve světě washingtonské politiky, a to především v současné době polarizace. - ISBN: 978-1-5417-0102-1 (vázáno)

30546

Lenka Farkačová

Práce a peníze : jak práce a peníze ovlivňují naše jednání

Praha : Grada, 2025, 169 stran

Vztah lidí k práci a penězům. Jak peníze a práce ovlivňují život? Průvodce, který má napomoci porozumět vlastnímu vztahu k práci, penězům a tomu, co lidi skutečně motivuje. Zabývá se souvislostmi těchto ekonomických pojmů a vysvětluje, proč lidé pracují, jak přemýšlí o penězích a proč se často nechávají nevědomky ovlivňovat. Srozumitelný výklad je doplněn příklady ze života, konkrétními výpočty a experimenty, které pomohou lépe porozumět vlastnímu chování i chování ostatních. Autorka v publikaci spojuje klasickou i behaviorální ekonomii s psychologíí. - První vydání - ISBN: 978-80-271-5568-2 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30539

Eduard Kejnovský ; s doslavem Marka Orko Váchy

Investuj a zbohatni : svět akcí, bitcoinu a zlata

Praha : Stanislav Juhaňák - Triton, 2025, 118 stran : tabulky, grafy

Příručka začínajícího investora shrnuje základní praktické informace pro začínající investory. Stručnou a srozumitelnou formou vysvětluje pravidla investičního procesu, psychologii investování, hlavní typy investic, obchodování na burze, sestavení výnosného portfolia, úlohu investování v osobních financích, danění a dědění v souvislosti s akciemi i nejčastější chyby investorů. Kniha také připomíná historii peněz a investování i nejslavnější investory. Závěrečnou kapitolu o roli peněz a majetku v Bibli napsal Marek Orko Vácha. - Vydání první - Doslov M. O. Váchy o etických otázkách investování. - ISBN: 978-80-7684-384-4 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30523

Daron Acemoglu and Simon Johnson

Power and progress : our thousand-year struggle over technology and prosperity

Moc a pokrok : tisíciletý boj o technologii a prosperitu

London : Basic Books, 2024, xiv, 546 stran : fotografie

Autoři se v knize věnují technologickému pokroku od počátků civilizace až po naši dobu, sledují jeho příčiny a především důsledky pro lidskou společnost. Zpochybňují představu jakési přirozené technologické "evoluce", ke které dochází samovolně a samozřejmě. Předkládají důkazy, že směřování technologického pokroku je vždy věcí rozhodnutí, za kterým stojí někdy ekonomická či politická moc a jindy přesvědčovací schopnost charismatických vizionářů. Technologický pokrok nabírá občas takový směr, který přináší prospěch celé společnosti; až příliš často však vedou rozhodnutí o směřování pokroku ke změnám, které zasáhnou každého, ale prospěch přinesou jen úzké elitě. Svá tvrzení autoři opírají o takové příklady, jako je rozvoj usedlého zemědělství, průmyslová revoluce, budování Suezského průplavu či automatizace práce, a výklad dovádějí až k soudobému využití umělé inteligence. V tomto oboru je pokrok rychlejší než psaní a vydávání knih, ale zdá se zřejmé, že i tentokrát z této technologické revoluce těží elity: autoritářské vlády nebo miliardové technologické firmy. Acemoglu a Johnson končí svou knihu návrhem různých opatření, která by mohla proud pokroku přinejmenším na Západě nasměrovat k obecnému prospěchu. - ISBN: 978-1-399-80447-9 (brožováno)

Informatika. Počítače

30552

Yuval Noah Harari ; překlad Petr Oliver

Nexus : stručná historie informačních sítí od doby kamenné po AI

V Brně : Jan Melvil Publishing, 2025, 512 stran

Jak informační toky utvářely svět: od doby kamenné přes kanonizaci Bible, hony na čarodějnice, stalinismus a nacismus až po aktuální vzestup populismu a AI. Historik Harari ukazuje, že lidstvo získalo obrovskou moc prostřednictvím budování rozsáhlých informačních sítí. Vysvětluje, jak je různé společnosti a politické systémy využívaly k dosažení svých cílů i upevnění pořádku. A proč je dnešní informační revoluce radikálně odlišná než všechny předešlé. Jaké volby staví před lidstvo existenciální riziko v podobě AI? Sklon vytvářet bez rozmyslu mocné entity nezačal s AI, ale s vynálezem náboženství. V současnosti vzniká nový druh moci, kterou nelze snadno volat k odpovědnosti - algoritmus za rozhodnutí nenese následky. - Vydání první - Přeloženo z anglického originálu A Brief History of Information Networks from the Stone Age to AI. - ISBN: 978-80-7555-263-1

30543

Jan Svoboda

Veřejné zakázky v oblasti softwaru. Vendor lock-in a další specifika

V Praze : C. H. Beck, 2025, xiv, 131 stran

Specifika zadávání veřejných zakázek v oblasti softwaru. Jejich definice a praktický návod, jak dané zvláštnosti zohlednit v postupu veřejného zadavatele. Zejména pak v předmětu veřejné zakázky a v rámci kritérií technické kvalifikace. Zvláštní pozornost je věnována problematice vendor lock-inu (uzamčení zadavatele) a jeho řešení v navazujících zakázkách. Vendor lock-in vytváří situaci, kdy je zadavatel závislý na produktech či službách konkrétního dodavatele. V dalších částech publikace se autor zabývá i související úpravou zpracování osobních i neosobních údajů, právem kybernetické bezpečnosti nebo právem hospodářské soutěže. - Vydání první - Právní stav uváděné legislativy je k 6.2.2025. - ISBN: 978-80-7699-012-8 (brožováno)

Podnik a podnikání

30545

Michal Hromek

Umění řízení digitálních projektů

Praha : Grada, 2025, 239 stran : obrázky

Průvodce digitálními projekty – od prvotní analýzy přes plánování a realizaci až po zvládání krizí. Publikace nabízí komplexní nástroje i znalosti, řešení praktických a skutečných problémů a situací vznikajících při řízení projektů. Každá kapitola obsahuje reálné příklady z praxe, upozorňuje na možné chyby a konkrétní kroky, jak úspěšně projekt dokončit. Úvodní kapitoly obsahují výklad pojmů digitální management, digitální transformace, projekt, agilní vývoj produktu a scrum. Následuje výklad jednotlivých etap životního cyklu projektu: iniciace, plánování projektu, uzavření smlouvy o dílo, realizace projektu a post-projektová fáze. - ISBN: 978-80-271-5668-9

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

30522

edited By Michael Filimowicz

AI and the future of creative work**Umělá inteligence a budoucnost kreativní práce**

London and New York : Routledge, 2023, xiv, 97 stran : grafy

Budoucnost kreativní práce bude složitější než pouhé „roboti nám vezmou práci“. Pracoviště jsou stále více hybridní, lidská a počítačová práce se vzájemně doplňují. Některé ekonomické role pro první z nich nepochybně časem zmizí, zatímco nové role budou vytvořeny pro produkci technologií souvisejících s umělou inteligencí a jejich implementaci pro zvýšení produktivity. Nové nástroje pro generování a personalizaci obsahu napříč platformami budou stejně všudypřítomné jako automatizace opakujících se úkolů v pracovních postupech při tvorbě obsahu. Kulturní představy o tom, co to znamená být kreativním pracovníkem, se v důsledku těchto transformací v práci člověka a stroje nutně změní. Publikace se zabývá možnostmi rozvoje kolegiálních vztahů mezi lidmi a roboty, kreativní kybernetikou, kdy se stroje a umělci stávají spolutvůrci umění, opětovnou koncentrací korporátní moci v důsledku transformace hudebního průmyslu umělou inteligencí, rétorikou algoritmicky řízené kulturní produkce ve streamovacích médiích a tím, jak řemeslníci poskytují model protiváhy automatizačním procesům. Kniha se věnuje otázkám, které klade kreativní práce a průmyslový výzkum v oblasti komunikace, filozofie, robotiky, médií, hudby a kreativních umění, informatiky, informačních věd, počítačových věd a inženýrství. - ISBN: 978-1-032-29064-5 (brožováno)

30542

Michael Košnar, Petr Bukovjan, Kateřina Demová, Dana Roučková, Petr Schweiner, Jaroslav Stádník, Jan Vácha

Zákoník práce : prováděcí nařízení vlády a další související předpisy s komentářem po tzv. flexinovele k 1.6.2025

Olomouc : ANAG, 2025, 1487 stran

Komentované znění zákoníku práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších zákonů, reflektuje nejen změny vyplývající z tzv. flexinovele, ale i další legislativní úpravy provedené k 1. srpnu 2024 a k 1. lednu 2025. Došlo k řadě změn (samorozvrhování pracovní doby zaměstnancem, poskytování osobního příplatku, možnost paušalizace některých příplatků v odměně z dohody, pracovní podmínky zaměstnanců ve zdravotnictví, zrušení zaručené mzdy). Tzv. flexibilní novela zákoníku práce s účinností od 1. června 2025 podstatným způsobem změnil např. právní úpravu skončení pracovního poměru, délky výpovědní doby nebo výpovědních důvodů, délku sjednané zkušební doby aj. Nové vydání reaguje na všechny tyto změny a přináší podrobné komentáře k aktuálnímu znění zákoníku. - 18. aktualizované vydání - Přehled právních předpisů. - ISBN: 978-80-7554-425-4 (vázáno)

Právo

30554

Jaroslav Verner

Právní normotvorba územní samosprávy v samostatné působnosti se zaměřením na daň z nemovitých věcí

Praha : Leges, 2025, 136 stran

Právní normotvorba územní samosprávy v samostatné působnosti v teorii a v českém právním řádu. Aplikační praxe. Kromě popisu a analýzy normotvorby obsahuje publikace také návrhy de lege ferenda, jejichž implementace by do českého právního řádu přinesla kvalitativní posun. Další část se věnuje normotvorbě obcí v oblasti daně z nemovitých věcí včetně komparace se slovenskou právní úpravou. Tato část rozebírá z pohledu praxe hlavní problémy, se kterými se obce setkávají při vydávání obecně závazných vyhlášek k dani z nemovitých věcí. - Vydání první - ISBN: 978-80-7502-782-5

30551

sestavila a úvodem a doslovem opatřila Daniela Kovářová

Právo na nedigitální život : sborník z kulatého stolu, který proběhl dne 11. února 2025 v Senátu Parlamentu ČR pod záštitou senátního Ústavně-právního výboru

[Praha] : Nová vlna, 2025, 107 stran, 86 stran v různém stránkování : ilustrace, faksimile

Sborník z kulatého stolu, který proběhl dne 11. února 2025 v Senátu Parlamentu ČR. Účastníci diskutovali o vzrůstajícím počtu digitálních agend a digitální komunikace a rostoucím tlaku na všechny vrstvy občanů k využívání těchto elektronických agend. Jak zajistit, aby vedle této preferované komunikace zůstala pro občany zachována i nedigitální forma komunikace s úřady? Pro mnohé lidi je tento způsob komunikace nepřijatelný, složitý nebo i nedostupný. Názvy některých příspěvků: Alternativy k digitálnímu životu: hotovost vs. Bitcoin; Právo na nedigitální život jako součást práva na lidskou důstojnost; Zústavnění práva na hotovost; Hotovost omezuje kvůli státu; Nedigitální život a past vynálezců základních práv; Právo na nedigitální život v zahraniční právní úpravě. - ISBN: 978-80-53048-10-1

Úplné znění zákonů (ÚZ)

30480/1639

Kontrola veřejných financí. Majetek státu : redakční uzávěrka 23.6.2025

30480/1638

Pracovněprávní předpisy. Zaměstnanost : redakční uzávěrka 9.6.2025

30480/1637

Státní služba : redakční uzávěrka 9.6.2025

Statistika. Demografie. Sociologie

30549

Jiří Večerník

Sociální struktura a střední třída v České republice a střední Evropě

Praha : Karolinum, 2025, 194 stran : tabulky, grafy

Studie o podmínkách existence střední třídy v české společnosti z různých úhlů pohledu s využitím statistických a sociologických dat. Studie shrnuje dosavadní poznání a mapuje dlouhodobý vývoj střední třídy pokrývající období 1990-2022. Poskytuje i srovnání v rámci evropských zemí V4. Názvy jednotlivých kapitol: Variety vymezení střední třídy; Předválečné a poválečné osudy české střední třídy; Počátky a vývoj stratifikačního výzkumu v zemích V4; Společenská transformace a hodnotový obrat ve výzkumu sociální struktury; Datové zdroje českého národního a evropského srovnávacího výzkumu; Empirická data vývoje střední třídy a sociální struktury v letech 1990-2020 v Česku; Nerovnosti ve výdělích a příjmech domácností; Percepce sociální nerovnosti a subjektivní sociální status v letech 1992-2019; Souvislosti sociálního postavení s politickými orientacemi, zejména z hlediska politické role střední třídy jako opory demokracie. - ISBN: 978-80-88018-69-8 (brožováno)

Ostatní

30553

George H. Smith, Richard Robinson, Michael Martin, Elizabeth Anderson, Julian Baggini, Sam Harris, Victor J. Stenger, J.L. Mackie, Joseph McCabe, Robert Buckman ; sestavil Jiří Hála

Deset autorů odpovídá na otázku: Potřebuje morálka a etika náboženství?

Brno : Mehrin, 2024, 113 stran

Knih je sestavená z úvah anglosaských filosofů, kteří kriticky pohlíží na úlohu, kterou si náboženství přivlastňuje v záležitostech morálky. Autoři ukazují na biblické texty sporné z hlediska morálky. Náboženství není pro morálku a slušné jednání potřeba a v současné době se církve v těchto otázkách musí přizpůsobovat měnícím se podmínkám ve vzdělanější společnosti. - Vydání první - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-908674-3-7

30548

Timothy Snyder ; přeložil Martin Pokorný

Svoboda : pět pilířů pro život v 21. století

V Praze : Paseka : 2025, 382 stran

Téma svobody v současném světě. Podle autora je zásadní příčinou současných politických krizí v západních demokraciích mylné chápání pojmu svoboda. Je vnímána negativně, jako absence státní moci (svobodní si připadáme tehdy, když můžeme říkat a dělat, co se nám zachce, a vyhnout se vlivu vlády). Skutečná svoboda má však pozitivní charakter, je to svoboda pro něco - svoboda rozvíjet se a společně sázet na budoucnost. Je to hodnota, jež umožňuje existenci všech ostatních hodnot. T. Snyder rozvíjí myšlenky filozofů napříč dějinami a snaží se odpovědět na otázku - jaké postoje a praktické kroky nám dovolí zformovat typ státu, ve kterém bude vzkvétat naše i budoucí generace? Jednotlivé kapitoly mají názvy: Suverenita; Nepřevídatelnost; Mobilita; Faktičnost; Solidarita; Vládnutí; Pozitivní a negativní svoboda. - V českém jazyce vydání první - Přeloženo z anglického originálu "On Freedom". - ISBN: 978-80-7637-542-0

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 16:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Letní výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

(otevřeno i pro veřejnost)

9:00 - 12:00 ; 13:00 - 15:00

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcrcz

Informace pro veřejnost:

<https://www.mfcrcz/cs/ministerstvo/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna>

Intranet:

<https://knihovna.urad.mfcrcz/oknihovne.php>